

Grupa Kapitałowa
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółki Akcyjnej

Skrócone śródroczne
skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za okres 9 miesięcy zakończony
30 września 2023

Spis treści

Wybrane dane finansowe	4
1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy PZU	4
2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU (wg PSR)	4
3. Wybrane jednostkowe dane finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej (wg PSR)	5
4. Podsumowanie skonsolidowanych wyników kwartalnych.....	5
Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	7
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	8
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	9
Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	11
Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	13
Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
1. Wstęp.....	15
2. Informacje o PZU i Grupie PZU	19
3. Struktura akcjonariatu	31
4. Kluczowy personel kierowniczy – Zarząd jednostki dominującej i Dyrektorzy Grupy PZU.....	32
5. Rada Nadzorcza jednostki dominującej.....	33
6. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości i kluczowe szacunki i osądy	34
7. Znaczące zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji sprawozdania finansowego	60
8. Korekty błędów lat ubiegłych.....	60
9. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	61
10. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	62
11. Aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych	107
12. Aktywa i zobowiązania warunkowe	107
13. Komentarz do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	108
14. Zarządzanie kapitałem własnym.....	112
15. Sprawozdawczość dotycząca segmentów.....	113
16. Komentarz do sprawozdawczości według segmentów.....	124
17. Wpływ zdarzeń jednorazowych na wyniki operacyjne	131
18. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych.....	131
19. Stanowisko Zarządu dotyczące wcześniej publikowanych prognoz wyników	136
20. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.....	136
21. Niespłatenie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki	137
22. Podział zysku jednostki dominującej i dywidenda	137
23. Sprawy sporne	137
24. Ocena pozycji spółek Grupy PZU przez agencje ratingowe.....	140
25. Transakcje z podmiotami powiązanymi	141
26. Pozostałe informacje	142

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU (wg PSR)	146
1. Śródroczny bilans	146
2. Śródroczne zestawienie pozycji pozabilansowych.....	148
3. Śródroczny rachunek techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych.....	149
4. Śródroczny ogólny rachunek zysków i strat	150
5. Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym	151
6. Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych	153
7. Wprowadzenie	155
8. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości.....	155
9. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości.....	155

Wybrane dane finansowe

1. Wybrane skonsolidowane dane finansowe Grupy PZU

Dane ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	mln zł 1 stycznia - 30 września 2023	mln zł 1 stycznia - 30 września 2022	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2023	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2022
Wynik z usług ubezpieczenia	3 002	2 943	656	628
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 778	2 821	607	602
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	20 646	9 126	4 511	1 947
Zysk brutto	11 736	4 971	2 564	1 060
Zysk netto, w tym:	9 049	3 474	1 977	741
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej	4 158	2 560	908	546
- zysk przypisywany właścicielom udziałów niekontrolujących	4 891	914	1 069	195
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 378 750	863 389 553	863 378 750	863 389 553
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/ euro)	4,82	2,97	1,05	0,63

Dane ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	mln zł 30 września 2023	mln zł 31 grudnia 2022	mln EUR 30 września 2023	mln EUR 31 grudnia 2022
Aktywa	466 380	429 178	100 608	91 511
Kapitał podstawowy	86	86	19	18
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	28 679	26 255	6 187	5 598
Udziały niekontrolujące	28 382	22 263	6 122	4 747
Kapitały, razem	57 061	48 518	12 309	10 345
Podstawowa i rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 379 071	863 392 961	863 379 071	863 392 961
Wartość księgowa na akcję zwykłą (w zł/ euro)	33,22	30,41	7,17	6,48

Dane ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	mln zł 1 stycznia - 30 września 2023	mln zł 1 stycznia - 30 września 2022	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2023	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2022
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	37 004	4 945	8 084	1 055
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(35 166)	6 472	(7 683)	1 380
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(2 757)	3 404	(602)	726
Przepływy pieniężne netto, razem	(919)	14 821	(201)	3 161

2. Wybrane jednostkowe dane finansowe PZU (wg PSR)

Dane z bilansu	mln zł 30 września 2023	mln zł 31 grudnia 2022	mln EUR 30 września 2023	mln EUR 31 grudnia 2022
Aktywa	50 078	45 935	10 803	9 794
Kapitał podstawowy	86	86	19	18
Kapitały, razem	19 121	15 824	4 125	3 374
Podstawowa i rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Wartość księgowa na akcję zwykłą (w zł/ euro)	22,14	18,33	4,78	3,91

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ogólnego rachunku zysków i strat	mln zł 1 stycznia - 30 września 2023	mln zł 1 stycznia - 30 września 2022	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2023	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2022
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	11 534	10 418	2 520	2 222
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 014	1 022	222	218
Wynik netto na działalności inwestycyjnej ¹⁾	3 353	448	733	96
Wynik netto	3 589	783	784	167
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Podstawowy i rozwodniony wynik na jedną akcję zwykłą (w zł/ euro)	4,16	0,91	0,91	0,19

¹⁾ Uwzględniono pozycję „Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności”.

3. Wybrane jednostkowe dane finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej (wg PSR)

Dane z bilansu	mln zł 30 września 2023	mln zł 31 grudnia 2022	mln EUR 30 września 2023	mln EUR 31 grudnia 2022
Aktywa	29 168	27 222	6 292	5 804
Kapitały, razem	4 413	3 984	952	849

Dane z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie oraz ogólnego rachunku zysków i strat	mln zł 1 stycznia - 30 września 2023	mln zł 1 stycznia - 30 września 2022	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2023	mln EUR 1 stycznia - 30 września 2022
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	6 819	6 306	1 490	1 345
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1 627	801	355	171
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	1 411	(396)	308	(84)
Zysk netto	1 271	545	278	116

4. Podsumowanie skonsolidowanych wyników kwartalnych

Wynik finansowy netto Grupy PZU w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku wyniósł 9 049 mln zł i był wyższy o 160,5% od wyniku netto za analogiczny okres roku poprzedniego. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 4 158 mln zł wobec 2 560 mln zł w 2022 roku (wzrost o 1 598 mln zł).

Wskaźnik aROE przypadający jednostce dominującej (PZU) za okres od 1 stycznia do 30 września 2023 roku wyniósł 22,0%, co oznacza wzrost o 6,7 p.p. wobec osiągniętego w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Wpływ na działalność Grupy PZU w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku, w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, miały następujące elementy:

- wzrost zysku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych majątkowych, jako wypadkowa poprawy wyniku z inwestycji (wzrostu przychodów w efekcie wyższego poziomu stóp procentowych w Polsce, jak również wyższego poziomu aktywów na pokrycie zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia), przy jednoczesnym wzroście wyniku z usług ubezpieczenia netto (głównie ze względu na wyższą dynamikę sprzedaży ubezpieczeń Auto Casco);
- wyższy wynik z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych na życie, głównie w efekcie wyższego wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu oraz niższych odszkodowań i świadczeń na skutek spadku śmiertelności po okresie pandemii COVID-19;
- wzrost wyniku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń indywidualnych na życie o charakterze ochronnym, głównie w efekcie zmiany poziomu przychodów i kosztów finansowych z ubezpieczeń przy jednoczesnej poprawie wyniku z usług ubezpieczenia;
- niższa rentowność w segmencie ubezpieczeń masowych majątkowych, w tym głównie ubezpieczeń komunikacyjnych, częściowo ograniczana przez poprawę wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu;

- wzrost wyniku w segmencie krajów bałtyckich w związku z wyższymi przychodami z umów ubezpieczeń w efekcie wzrostu sprzedaży ubezpieczeń komunikacyjnych, zdrowotnych, częściowo kompensowane wyższymi zobowiązaniami z tytułu szkód roku bieżącego oraz wyższym poziomem amortyzacji kosztów akwizycji;
- wzrost wyniku z działalności operacyjnej w segmencie inwestycje w związku z wyższymi przychodami z instrumentów rynku pieniężnego w efekcie wyższego poziomu stóp procentowych w Polsce oraz zwiększonym poziomem dochodów portfela nieruchomości spowodowanego wyższym poziomem przychodów z walutowych instrumentów zabezpieczających, jak również przychodów czynszowych;
- wyższe wyniki związane z działalnością bankową, w szczególności ze względu na wzrost wyniku odsetkowego w efekcie podwyżek stóp procentowych w 2022 roku oraz ujemne efekty jednorazowe z roku ubiegłego w tym: koszty związane z modyfikacją umów kredytów hipotecznych złotych udzielonych konsumentom z tytułu zawieszenia przez nich spłat kredytu (wakacje kredytowe), przystąpienie do bankowego Systemu Ochrony oraz wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców.

Grupa PZU od pierwszego kwartału 2023 roku prezentuje wyniki finansowe w ujęciu zgodnym z MSSF 17, gdzie zysk z działalności operacyjnej dla działalności ubezpieczeniowej stanowi wynik z usług ubezpieczenia, obejmujący kwotę przychodów z ubezpieczeń – wynagrodzenie, do którego jednostka spodziewa się być uprawniona w zamian za usługi ubezpieczenia świadczone w danym okresie, pomniejszone o koszt usług ubezpieczenia. Koszt usług ubezpieczenia składa się z poniesionych odszkodowań (z wyłączeniem komponentów inwestycyjnych), poniesionych kosztów usług ubezpieczeniowych, amortyzacji przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia, zmian związanych z przeszłą usługą, tj. zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z zobowiązaniem z tytułu zaistniałych szkód i odszkodowań oraz straty na grupach umów rodzących obciążenia oraz odwrócenie takich strat.

W przeciwieństwie do podejścia stosowanego w raportowaniu jednostkowym opartym o PSR, na potrzeby raportowania zgodnego z MSSF 17 Grupa PZU określa rentowność danej umowy lub portfela MSSF 17 przy pierwszym ujęciu w księgach na poziomie umowy ubezpieczenia dla ubezpieczeń na życie oraz tzw. portfela MSSF 17 (szczegóły opisano w pkt. 6.1.2.1) dla ubezpieczeń majątkowych. W trakcie tego procesu następuje wycena umowy (lub portfela MSSF 17) i przypisanie jej do grupy umów zyskowych na moment początkowego ujęcia lub grupy umów rodzących obciążenia w przyszłości w ramach danej kohorty umów oraz portfela podlegającego podobnym rodzajom ryzyka ubezpieczeniowego. W konsekwencji tego procesu Grupa PZU rozpoznaje nowy komponent straty (i przeszacowuje istniejący), który w trzech kwartalach 2023 roku rozpoznany został w łącznej wartości dla wszystkich segmentów na poziomie 834 mln zł (wzrost r/r o 28 mln zł).

Oznacza to, że inaczej niż w podejściu do tej pory stosowanym w MSSF 4, w ramach wyniku danego okresu Grupa PZU rozpoznaje całkowite, przyszłe zobowiązania na moment pierwszego ujęcia, a nie jak to miało miejsce dotychczas, jedynie w proporcji przypadającej na dany okres raportowy. Na potrzeby prezentacji w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym powyższe oznacza brak możliwości kompensowania strat na umowach ubezpieczenia generujących obciążenia z zyskami na pozostałych zawartych umowach.

Grupa PZU prowadzi szereg działań niwelujących udział stratnych umów w portfelu, takich jak zarządzanie portfelem podmiotów z wysoką szkodowością, podwyżki stawek w ramach regularnych procesów przeglądu i aktualizacji taryf, w tym uwzględnienie inflacji szkodowej, a także dosprzedaż pakietów umów dodatkowych.

Śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone) ¹⁾
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją		1 474	2 774	1 249	3 410
Przychody z ubezpieczeń	10.1.1 10.1.3	6 915	19 917	6 298	18 343
Koszty usług ubezpieczenia	10.1.3	(5 441)	(17 143)	(5 049)	(14 933)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji		(447)	228	(207)	(467)
Alokacja składek reasekuracyjnych	10.1.2	(389)	(1 115)	(295)	(832)
Kwoty należne od reasekuratorów	10.1.4	(58)	1 344	88	365
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora		-	(1)	-	-
Wynik z usług ubezpieczenia		1 027	3 002	1 042	2 943
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń		(357)	(1 232)	(145)	86
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji		38	51	15	33
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	10.2	7 048	20 574	3 038	11 520
Pozostałe przychody netto z inwestycji	10.3	141	430	(209)	(471)
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	10.4	117	484	(154)	(329)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	10.5	(337)	(1 134)	(566)	(1 800)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	10.6	(27)	292	249	206
Wynik z tytułu prowizji i opłat	10.7	924	2 778	935	2 821
Koszty działania banków	10.8	(1 533)	(4 628)	(1 299)	(3 992)
Koszty odsetkowe	10.9	(2 319)	(6 805)	(1 596)	(2 847)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	10.10	(566)	(2 082)	(867)	(3 177)
Zysk z działalności operacyjnej		4 156	11 730	443	4 993
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności		2	6	(5)	(22)
Zysk brutto		4 158	11 736	438	4 971
Podatek dochodowy	10.11	(945)	(2 687)	(185)	(1 497)
Zysk netto, w tym:		3 213	9 049	253	3 474
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej		1 458	4 158	727	2 560
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		1 755	4 891	(474)	914
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	10.12	863 358 236	863 378 750	863 400 190	863 389 553
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	10.12	1,69	4,82	0,84	2,97

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.1, a wynikające ze zmiany prezentacji przychodów odsetkowych od pochodnych instrumentów zabezpieczających – w punkcie 6.2.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Nota	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone) ¹⁾
Zysk netto		3 213	9 049	253	3 474
Inne całkowite dochody brutto		1 443	3 342	437	(1 161)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		1 450	3 422	522	(1 094)
Wycena instrumentów dłużnych		300	1 437	(309)	(2 753)
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów		(2)	2	(4)	(9)
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń		84	(985)	399	4 660
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji		3	(16)	(18)	(135)
Różnice kursowe z przeliczenia		72	(19)	60	87
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		993	3 003	394	(2 944)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		(7)	(80)	(85)	(67)
Wycena instrumentów kapitałowych		(28)	(81)	(85)	(84)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych		21	27	-	-
Zyski i straty aktuarialne związane z rezerwami pracowniczymi		-	(26)	-	17
Podatek ujęty w innych całkowitych dochodach	10.11	(261)	(637)	(72)	238
Dochody całkowite netto, razem		4 395	11 754	618	2 551
- dochody całkowite przypisywane właścicielom jednostki dominującej		1 887	4 497	989	4 274
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		2 508	7 257	(371)	(1 723)

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.1.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	30 września 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2022 (przekształcone) ¹⁾
Wartość firmy	10.13	2 836	2 808	2 778
Wartości niematerialne	10.14	3 325	3 282	3 403
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		2 433	3 098	3 077
Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia	10.1.3	113	68	59
Aktywa z tytułu umów reasekuracji	10.1.4	3 569	2 327	1 539
Inne aktywa	10.15	505	462	331
Rzeczowe aktywa trwałe	10.16	4 264	4 304	4 144
Nieruchomości inwestycyjne		3 169	3 021	2 773
Jednostki wyceniane metodą praw własności	10.17	58	52	93
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	10.21	1 786	972	1 336
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	10.18	634	654	643
Należności od klientów z tytułu kredytów	10.19	216 088	212 693	215 008
Pochodne instrumenty finansowe	10.20	11 637	16 197	8 328
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	10.22	194 908	153 861	136 954
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		138 056	106 013	82 893
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		47 012	39 725	44 896
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		9 840	8 123	9 165
Należności	10.23	6 050	9 419	6 782
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych		15 005	15 960	9 447
Aktywa, razem		466 380	429 178	396 695

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.1.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

Kapitały i zobowiązania	Nota	30 września 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2022 (przekształcone) ¹⁾
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej		28 679	26 255	22 129
Kapitał podstawowy	10.27	86	86	86
Pozostałe kapitały		18 492	17 300	13 649
Niepodzielony wynik		10 101	8 869	8 394
Wynik z lat ubiegłych		5 943	5 109	8 394
Zysk netto		4 158	3 760	-
Udziały niekontrolujące		28 382	22 263	22 914
Kapitały, razem		57 061	48 518	45 043
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	10.1.3	41 003	37 428	40 566
Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	10.1.4	12	23	28
Zobowiązania podporządkowane	10.29	6 200	6 184	6 274
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	10.30	11 483	11 090	5 940
Zobowiązania wobec banków	10.31	7 211	7 720	7 470
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	10.32	309 672	278 058	265 155
Pochodne instrumenty finansowe	10.20	12 928	20 956	11 880
Inne zobowiązania	10.33	15 720	14 625	11 153
Rezerwy	10.34	1 935	1 711	1 206
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		3 127	2 832	1 952
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	10.18	28	33	28
Zobowiązania, razem		409 319	380 660	351 652
Kapitały i zobowiązania, razem		466 380	429 178	396 695

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.1.

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej											Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem			
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały								Niepodzielony wynik							
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite					Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto						
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia								
Nota	10.27																
Stan na 1 stycznia 2023 roku	86	(4)	15 315	1 721	(2 455)	2 714	(76)	(6)	91	8 869	-	26 255	22 263	48 518		2.6	
Całkowite dochody razem	-	-	-	-	1 172	(797)	(13)	(4)	(19)	-	4 158	4 497	7 257	11 754			
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 158	4 158	4 891	9 049			
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	-	1 172	(797)	(13)	(4)	(19)	-	-	339	2 366	2 705			
Transakcje z akcjonariuszami	-	-	357	497	-	-	-	-	-	(2 926)	-	(2 072)	(1 138)	(3 210)			
Podział wyniku finansowego	-	-	1 653	497	-	-	-	-	-	(2 150)	-	-	(1 138)	(1 138)			
Dywidenda PZU	-	-	(1 296)	-	-	-	-	-	-	(776)	-	(2 072)	-	(2 072)			
Pozostałe zmiany	-	-	83	-	(84)	-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)			
Sprzedaż instrumentów kapitałowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	82	-	(82)	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	2	-	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	-	(1)			
Stan na 30 września 2023 roku	86	(4)	15 755	2 218	(1 367)	1 917	(89)	(10)	72	5 943	4 158	28 679	28 382	57 061			

Śródroczne sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (przezsztaltcone) ¹⁾	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej											Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem	
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały								Niepodzielony wynik				Razem
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite					Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto			
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia					
Nota	10.27												2.6	
Stan na 31 grudnia 2021 roku	86	(5)	14 816	600	(1 140)	-	-	3	69	2 651	-	17 080	22 914	39 994
Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 17	-	-	-	-	-	(716)	22	-	-	5 743	-	5 049	-	5 049
Stan na 1 stycznia 2022 roku	86	(5)	14 816	600	(1 140)	(716)	22	3	69	8 394	-	22 129	22 914	45 043
Całkowite dochody razem	-	-	-	-	(2 060)	3 792	(109)	3	88	-	2 560	4 274	(1 723)	2 551
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 560	2 560	914	3 474
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	-	(2 060)	3 792	(109)	3	88	-	-	1 714	(2 637)	(923)
Transakcje z akcjonariuszami	-	-	489	1 121	-	-	-	-	-	(3 285)	-	(1 675)	(903)	(2 578)
Podział wyniku finansowego	-	-	1 439	1 121	-	-	-	-	-	(2 560)	-	-	(903)	(903)
Dywidenda PZU	-	-	(950)	-	-	-	-	-	-	(725)	-	(1 675)	-	(1 675)
Pozostałe zmiany	-	1	10	-	(10)	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Transakcje na akcjach własnych	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	10	-	(10)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 30 września 2022 roku	86	(4)	15 315	1 721	(3 210)	3 076	(87)	6	157	5 109	2 560	24 729	20 288	45 017

¹⁾ Przezsztalcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.1.

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Zysk brutto		11 736	4 971
Korekty		25 268	(26)
Zmiana stanu należności od klientów z tytułu kredytów		(4 511)	(8 532)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu depozytów		31 400	10 227
Zmiana wyceny aktywów wycenianych w wartości godziwej		(292)	(206)
Przychody i koszty odsetkowe		(4 576)	(2 467)
Zrealizowane zyski/straty z działalności lokacyjnej i odpisy z tytułu utraty wartości		649	1 927
Wynik z tytułu różnic kursowych		(235)	617
Amortyzacja wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych		1 019	1 011
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia		2 545	(581)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji		(1 269)	(303)
Zmiana stanu należności		(196)	(180)
Zmiana stanu zobowiązań		(565)	874
Przepływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych		80	3
Nabycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych		845	(35)
Podatek dochodowy zapłacony		(851)	(1 087)
Pozostałe korekty		1 225	(1 294)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		37 004	4 945
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy		1 516 346	401 129
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych		2	7
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych		311	273
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		48	77
- zbycie udziałów i akcji		955	430
- realizacja dłużnych papierów wartościowych		1 024 808	91 944
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		319 869	186 078
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		137 375	92 078
- realizacja pozostałych lokat		30 789	28 474
- odsetki otrzymane		1 949	1 627
- dywidendy otrzymane		175	120
- zwiększenie stanu środków pieniężnych z tytułu objęcia konsolidacją funduszy inwestycyjnych		2	-
- pozostałe wpływy z lokat		63	21

Śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Wydatki		(1 551 512)	(394 657)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(19)	(96)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych		(163)	(163)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		(835)	(578)
- nabycie udziałów i akcji		(680)	(1 214)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych		(35)	(17)
- nabycie dłużnych papierów wartościowych		(1 057 994)	(81 305)
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		(321 530)	(188 246)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		(140 023)	(93 948)
- nabycie pozostałych lokat		(30 203)	(29 073)
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu zmiany zakresu konsolidacji		(12)	-
- pozostałe wydatki na lokaty		(18)	(17)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(35 166)	6 472
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		128 235	157 139
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek	10.35	783	1 562
- wpływy z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	10.35	2 698	16 395
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	10.35	124 754	139 182
Wydatki		(130 992)	(153 735)
- dywidendy wypłacone właścicielom jednostki dominującej		(2 072)	-
- dywidendy wypłacone właścicielom udziałów niekontrolujących		(1 138)	(903)
- spłata kredytów i pożyczek	10.35	(1 079)	(858)
- wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	10.35	(2 262)	(13 384)
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	10.35	(123 957)	(138 211)
- odsetki od kredytów i pożyczek	10.35	(8)	(22)
- odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	10.35	(271)	(135)
- wydatki z tytułu leasingu	10.35	(205)	(222)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(2 757)	3 404
Przepływy pieniężne netto, razem		(919)	14 821
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		15 960	9 447
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(36)	407
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:		15 005	24 675
- o ograniczonej możliwości dysponowania		59	52

Informacje uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej oraz zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu w sprawie informacji bieżących i okresowych. Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy PZU za 2022 rok.

Kwartałna jednostkowa informacja finansowa jednostki dominującej

Zgodnie z §62 ust. 1 Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych częścią skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest kwartałna jednostkowa informacja finansowa jednostki dominującej Grupy PZU – PZU.

W myśl art. 45 ust. 1a Ustawy o rachunkowości, sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z MSSF.

Z uwagi na fakt, że Walne Zgromadzenie PZU nie podjęło decyzji, o której mowa w art. 45 ust. 1c Ustawy o rachunkowości, w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF, sprawozdania jednostkowe PZU sporządza się zgodnie z PSR, określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, m.in.:

- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

W sprawach nieuregulowanych Ustawą o rachunkowości oraz wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości lub MSSF.

Okres objęty skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 9 miesięcy od 1 stycznia do 30 września 2023 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w milionach złotych.

Walutą funkcjonalną spółek z siedzibą na Litwie, Łotwie i w Szwecji jest euro, spółek mających siedzibę na Ukrainie – hrywna ukraińska, a spółki w Wielkiej Brytanii – funt brytyjski.

Kursy walut

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat oraz innych całkowitych dochodów – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Ze względu na obowiązujące w Ukrainie ograniczenia dotyczące wymiany walut i nieregularne kwotowania kursu hrywny ukraińskiej przez NBP do 31 marca 2023 roku Grupa PZU wyznaczała kurs do przeliczenia danych spółek ukraińskich z zastosowaniem Postanowienia NBU (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#n67>), zgodnie z którym upoważnione instytucje (banki) dokonują na zlecenie klientów operacji kupna oraz sprzedaży bezgotówkowej waluty obcej:

- w USD – wg kursu, który może odbiegać nie więcej niż o 1% od oficjalnego kursu NBU obowiązującego w dniu transakcji;
- w innych walutach obcych – wg kursu, który może odbiegać nie więcej niż o 1% od kursu, ustalonego na podstawie oficjalnego kursu hrywny do dolara amerykańskiego, obowiązującego w dniu transakcji, a także informacji o aktualnych kursach wymiany walut obcych do dolara amerykańskiego (lub dolara amerykańskiego do walut obcych) na międzynarodowych rynkach walutowych, które są otrzymywane za pośrednictwem systemów informacji handlowej w momencie dokonania transakcji.

Oficjalny kurs wymiany hrywny ukraińskiej na dolara amerykańskiego przyjęty przez NBU przeliczano na złote za pomocą kursu USD/PLN wyznaczonego przez NBP. Zgodnie z tą metodologią kurs hrywny ukraińskiej wyznaczony na 31 grudnia 2022 roku wyniósł 0,1204 zł/UAH. Kurs średni uzyskano stosując powyższą metodologię na końcu poszczególnych miesięcy w okresie styczeń – marzec 2023 roku.

Od 4 kwietnia 2023 roku NBP wznowił regularne kwotowanie kursu hrywny, w związku z czym kurs na 30 września 2023 roku wyznaczono na podstawie kursu NBP.

Waluta	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022	30 września 2023	31 grudnia 2022
euro	4,5773	4,6880	4,6356	4,6899
funt brytyjski	5,2644	5,5216	5,3464	5,2957
hrywna ukraińska	0,1151	0,1412	0,1183	0,1204

Założenie kontynuowania działalności

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Przyjmując to założenie, Zarząd PZU uwzględnił w swojej ocenie wpływ czynników obarczonych niepewnością, w tym sytuacji makroekonomicznej oraz trwającego od 24 lutego 2022 roku konfliktu zbrojnego w Ukrainie (dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 26.5).

Działalność zaniechana

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa PZU nie zaniechała prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

Sezonowość lub cykliczność działalności

Działalność Grupy PZU nie podlega istotnej sezonowości lub cykliczności.

Słowniczek pojęć

Poniżej wyjaśniono najważniejsze pojęcia i skróty użyte w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nazwy spółek

Balta – Apdrošināšanas akciju sabiedrība „BALTA”.

Alior Bank – Alior Bank SA.

Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Grupa Kapitałowa Pekao – Pekao wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Idea Bank – Idea Bank SA.

LD – Akcinė bendrovė „Lietuvos draudimas”.

Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Pekao – Bank Pekao SA.

PZU, jednostka dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

PZU Finance AB – PZU Finance AB (publ.) in likvidation.

PZU LT GD – Uždaroji akcinė bendrovė „PZU Lietuva gyvybės draudimas”.

PZU Ukraina – PRJSC IC „PZU Ukraine”.

PZU Ukraina Życie – PRJSC IC „PZU Ukraine Life Insurance”.

PZU Życie – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna.

TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Pozostałe definicje

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

CIRS – swap walutowo-procentowy (ang. *Cross-currency interest rate swap*).

COR – wskaźnik mieszany, liczony dla sektora ubezpieczeń majątkowych i pozostałych ubezpieczeń osobowych. Jest to stosunek kosztów usług ubezpieczenia z uwzględnieniem kwot należnych od reasekuratorów do przychodów z ubezpieczeń netto; spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności (ang. *Combined Operating Ratio*).

CSM – marża kontraktowa (ang. *contractual service margin*).

EBC – Europejski Bank Centralny.

Fed – System Rezerwy Federalnej.

FRA – pełne podejście retrospektywne (ang. *full retrospective approach*).

GMM – ogólny model wyceny umów ubezpieczenia zgodnie z MSSF 17 (ang. *general measurement model*).

GOOZPDO – główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w rozumieniu MSSF 8 – Segmenty operacyjne.

IRS – swap stopy procentowej (ang. *Interest rate swap*).

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2022 rok – roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2022 rok, sporządzone zgodnie z PSR, podpisane przez Zarząd PZU 29 marca 2023 roku.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

LIC – zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód (ang. *liability for incurred claims*).

LRC – zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. *liability for remaining coverage*).

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 30 września 2023 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

MRA – zmodyfikowane podejście retrospektywne (ang. *modified retrospective approach*).

NBP – Narodowy Bank Polski.

NBU – Narodowy Bank Ukrainy.

PAA – metoda wyceny oparta na alokacji składki (ang. *premium allocation approach*).

POCI – aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (ang. *purchased or originated credit-impaired financial assets*).

PSR – ustawa z 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz przepisy wydane na jej podstawie.

ROE przypadający jednostce dominującej – zwrot na kapitałach własnych liczony jako stosunek urocznionego zysku netto przypisanego właścicielom jednostki dominującej do średniej arytmetycznej skonsolidowanego kapitału własnego z wyłączeniem udziału mniejszości na początek i koniec okresu sprawozdawczego; wzrost wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności (ang. *Return on Equity*).

aROE – skorygowany zwrot z kapitału własnego, obliczany na bazie kapitału własnego z wyłączeniem skumulowanych innych całkowitych dochodów dotyczących przychodów i kosztów finansowych z ubezpieczeń oraz z reasekuracji.

Rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych – rozporządzenie Ministra Finansów z 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

RMSR – Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku.

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

UOKiK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Ustawa o BFG – ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

VaR – metoda wartości zagrożonej (ang. *value at risk*).

VFA – metoda zmiennej opłaty (ang. *variable fee approach*).

Wskaźnik dźwigni finansowej – iloraz długu do sumy długu oraz kapitałów własnych Grupy PZU przypisanych właścicielom jednostki dominującej pomniejszonych o saldo wartości firmy i wartości niematerialnych i prawnych przypisanych właścicielom jednostki dominującej. Wskaźnik kalkulowany na podstawie kategorii wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU z wyłączeniem sektora bankowego.

Wskaźnik Koszty/Dochody (sektor bankowy) – iloraz kosztów administracyjnych i sumy dochodów operacyjnych z wyłączeniem: opłaty BFG, podatku od innych instytucji finansowych i wyniku netto z realizacji i odpisów z tytułu utraty wartości inwestycji; spadek wartości wskaźnika oznacza poprawę efektywności; (ang. *C/I Cost/Income*).

ZWZ PZU – Zwyczajne Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

2. Informacje o PZU i Grupie PZU

2.1 Podstawowe informacje o Grupie PZU

Podstawowe informacje o grupie	
Nazwa jednostki sprawozdawczej	Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna
Forma prawna	Spółka Akcyjna
Siedziba	Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa
Państwo rejestracji	Polska
Adres rejestracji biura jednostki	Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa
Podstawowe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej	Polska
Podstawowy przedmiot działalności	pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (65.12 wg Polskiej Klasyfikacji Działalności i Europejskiej Klasyfikacji Działalności)
Krajowy Rejestr Sądowy	Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, rejestr przedsiębiorców - numer 0000009831

2.2 Jednostki Grupy PZU oraz jednostki stowarzyszone

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki ubezpieczeniowe objęte konsolidacją						
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-sa
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.link4.pl/
4	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	20.11.2015	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.tuwpzuw.pl/
5	AB „Lietuvos draudimas”	Wilno (Litwa)	31.10.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
6	AAS „BALTA”	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
7	PRJSC IC „PZU Ukraine”	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
8	PRJSC IC „PZU Ukraine Life Insurance“	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
9	UAB „PZU Lietuva gyvybes draudimas”	Wilno (Litwa)	08.04.2004	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://pzugd.lt/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao						
10	Bank Pekao SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. https://www.pekao.com.pl/
11	Pekao Bank Hipoteczny SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. http://www.pekaobh.pl/
12	Pekao Leasing sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi leasingowe. http://www.pekaoleasing.com.pl/
13	Pekao Investment Banking SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi maklerskie. http://pekaoib.pl/
14	Pekao Faktoring sp. z o.o.	Lublin	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi faktoringowe. https://www.pekaofaktoring.pl/
15	Pekao Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://pekaotfi.pl/
16	Centrum Kart SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi finansowe pomocnicze. http://www.centrumkart.pl/
17	Pekao Financial Services sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	46,81% ¹⁾	46,81% ¹⁾	Agent transferowy. http://www.pekao-fs.com.pl/pl/
18	Pekao Direct sp. z o.o.	Kraków	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi call – center. https://www.pekaodirect.pl/
19	Pekao Property SA w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Działalność deweloperska.
20	FPB – Media sp. z o.o. w upadłości	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Nie prowadzi działalności.
21	Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Doradztwo gospodarcze.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao – ciąg dalszy						
22	Pekao Investment Management SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Zarządzanie aktywami. https://pekaotfi.pl/o-nas/pekao-investment-mangament
23	PeUF sp. z o.o.	Warszawa	20.07.2021	20,02%	20,02%	Pomocnicza działalność finansowa.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Alior Banku						
24	Alior Bank SA	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi bankowe. https://www.aliorbank.pl/
25	Alior Services sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
26	Alior Leasing sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi leasingowe. https://www.aliorbank.pl/wlasna-dzialalnosc/alior-leasing.html
27	Meritum Services ICB SA	Gdańsk	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi informatyczne.
28	Alior Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi asset management i zarządzanie subfunduszami Alior SFIO. https://www.aliortfi.com/
29	Absource sp. z o.o.	Kraków	04.05.2016	31,93%	31,93%	Działalność usługowa w zakresie informatyki.
30	AL Finance sp. z o.o.	Katowice	30.01.2017	31,93%	31,93%	Działalność brokerska.
31	Corsham sp. z o.o.	Warszawa	04.02.2019	31,93%	31,93%	Doradztwo gospodarcze.
32	RBL_VC sp. z o.o.	Warszawa	07.11.2019	31,93%	31,93%	Działalność związana z zarządzaniem funduszami (venture capital).
33	RBL_VC sp. z o.o. ASI SKA	Warszawa	17.04.2020	31,93%	31,93%	Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie						
34	PZU Zdrowie SA	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zdrowie
35	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	Płock	09.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.plock.pzuzdrowie.pl/
36	Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o.	Ciechocinek	09.05.2014	99,09%	99,09%	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
37	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	Jaworzno	01.12.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.jaworzno.pzuzdrowie.pl/
38	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	57,00%	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
39	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.	Warszawa	08.09.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.cmgamma.pl/
40	Centrum Medyczne św. Łukasza sp. z o.o. ²⁾	Częstochowa	09.01.2018	100,00%	100,00%	Usługi medyczne https://www.czestochowa.pzuzdrowie.pl/
41	Starówka sp. z o.o.	Warszawa	03.06.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.starowkanzoz.pl/

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie – ciąg dalszy						
42	Tomma Diagnostyka Obrazowa SA	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://tomma.com.pl/
43	Bonus-Diagnosta sp. z o.o.	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne.
44	Centrum Medyczne Nowa 5 sp. z o.o.	Gorzów Wlkp.	30.12.2022	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.nowa5.pl/
45	Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o.	Warszawa	31.05.2023	100,00%	nd.	Usługi medyczne. https://www.boramed.pl/
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki						
46	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pte-pzu
47	PZU Centrum Operacji SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-centrumoperacji
48	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tfi-pzu
49	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-pomoc
50	PZU Finance AB (publ.) in likwidation	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	100,00%	Usługi finansowe.
51	PZU Finance sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	Usługi finansowo-księgowe.
52	Tower Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	Działalność deweloperska, eksploatacja i wynajem nieruchomości. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tower-inwestycje
53	Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
54	Arm Property sp. z o.o.	Kraków	26.11.2014	100,00%	100,00%	Kupno i sprzedaż nieruchomości.
55	Ipsilon sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
56	PZU Corporate Member Limited	Londyn (Wielka Brytania)	28.09.2017	100,00%	100,00%	Działalność inwestycyjna.
57	PZU LAB SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi konsultingowe, szkoleniowe oraz rozwój innowacji technologicznych w zakresie wsparcia w procesach bezpieczeństwa technicznego i procesowego oraz zarządzania ryzykiem. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-lab

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki – ciąg dalszy						
58	Omicron BIS SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
59	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
60	PZU CASH SA	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-cash-sa
61	Tulare Investments sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
62	PZU Projekt 01 SA	Warszawa	01.09.2020	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
63	UAB "B10 biurai"	Wilno	14.03.2023	100,00%	nd.	Zarządzanie nieruchomością.
64	UAB "B10 apartamentai"	Wilno	14.03.2023	100,00%	nd.	Zarządzanie nieruchomością.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Armatura						
65	Armatura Kraków SA	Kraków	07.10.1999	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż grzejników, baterii sanitarnych oraz administracja i zarządzanie grupą kapitałową. https://www.kfa.pl/
66	AQ SA w likwidacji	Kraków	15.01.2015	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż wyposażenia łazienkowego.
67	Aquaform Ukraine TOW w likwidacji	Żytomierz (Ukraina)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne						
68	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
69	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 ³⁾	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	j.w.
70	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	j.w.
71	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	j.w.
72	inPZU Inwestycji Ostrożnych	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
73	inPZU Obligacje Polskie	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
74	inPZU Akcje Polskie	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
75	inPZU Akcje Rynków Rozwiniętych	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
76	inPZU Obligacje Rynków Wschodzących	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
77	inPZU Akcje Rynków Wschodzących	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
78	inPZU Akcje Amerykańskie	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
79	inPZU Akcje CEE plus	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
80	PZU FIZ Legato	Warszawa	11.08.2021	nd.	nd.	j.w.
81	inPZU Akcje Rynku Surowców	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				30 września 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne – ciąg dalszy						
82	inPZU Akcje Rynku Złota	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
83	inPZU Akcje Sektora Zielonej Energii	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
84	inPZU Akcje Sektora Informatycznego	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
85	inPZU Akcje Sektora Nieruchomości	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
86	inPZU Akcje Europejskie	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
87	inPZU Obligacje Inflacyjne	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
88	PZU Akcji Globalnych Trendów	Warszawa	12.04.2023	nd.	nd.	j.w.
89	inPZU Akcje Sektora Biotechnologii	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
90	inPZU Akcje Sektora Cyberbezpieczeństwa	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
91	inPZU Sektora Technologii Kosmicznych	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
92	inPZU Akcje Sektora Zrównoważonej Gospodarki Wodnej	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
93	inPZU Zielone Obligacje	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
94	inPZU Obligacje Korporacyjne High Yield	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
Jednostki stowarzyszone						
95	Sigma BIS SA	Warszawa	03.10.2019	34,00%	34,00%	Działalność reklamowa.
96	RUCH SA	Warszawa	23.12.2020	30,92%	30,92%	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmienniczych prowadzonych w wyspecjalizowanych sklepach. https://ruch.com.pl/
97	Krajowy Integrator Płatności SA ⁴⁾	Poznań	31.03.2021	7,67%	7,67%	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://tpay.com/

¹⁾ PZU posiada bezpośrednio 33,5% akcji Pekao Financial Services sp. z o.o. a Pekao – 66,5%.

²⁾ 31 października 2023 roku nastąpiło połączenie Centrum Medycznego św. Łukasza sp. z o.o. (spółka przejmowana) z PZU Zdrowie SA (spółka przejmująca).

³⁾ Fundusz PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 prowadzi swoją działalność inwestycyjną poprzez 30 zależnych spółek prawa handlowego (objętych konsolidacją).

⁴⁾ Jednostka stowarzyszona z Pekao, w której posiada on 38,33% udziału. W konsekwencji Zarząd PZU uznaje, że Grupa PZU wywiera na tę jednostkę znaczący wpływ.

2.3 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2022 rok.

Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU, które miały miejsce w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku zaprezentowano w kolejnych punktach.

2.3.1. Nabycie Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o.

31 maja 2023 roku PZU Zdrowie SA nabył 370 000 udziałów w kapitale zakładowym Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. i uprawniających łącznie do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników za 35 mln zł oraz 2 mln zł odroczonej płatności. Płatność odroczone jest uzależniona od warunków określonych w umowie nabycia.

Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. objęto konsolidacją od 31 maja 2023 roku.

Nabycie Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. ma na celu rozwój sieci placówek własnych PZU Zdrowie w szczególności w zakresie opieki ginekologicznej w Warszawie. Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. jest jednym z największych podmiotów specjalizujących się w ginekologii w aglomeracji warszawskiej, oferującym kompleksowy zakres opieki ginekologicznej. Spółka dysponuje światowej klasy aparatami diagnostycznymi oraz wyróżniającą się kadrą medyczną, świadcząc swoje usługi zarówno dla klientów indywidualnych, jak i korporacyjnych. Rozwój oferty usług medycznych oraz ubezpieczeń zdrowotnych stanowi jeden z głównych elementów realizacji strategii Grupy PZU. Ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy jest efektem planowanego wzrostu skali tego segmentu usług i generowanego przez ubezpieczenia zdrowotne wolumenu świadczeń przy jednoczesnej poprawie rentowności tych usług, dzięki pozostawieniu w Grupie PZU części marży.

Prowizoryczne rozliczenie nabycia

Proces alokacji ceny nabycia udziałów Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. przeprowadzono na podstawie danych księgowych spółki na 31 maja 2023 uznając, iż nie występują istotne różnice między wartością godziwą a wartością księgową nabytych aktywów i zobowiązań.

Do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie zakończono procesu rozliczenia nabycia udziałów. Wiarygodne i rzetelne wyliczenie wartości godziwej nabytych aktywów i zobowiązań wymaga zebrania oraz przetworzenia dużej ilości danych i dokonania odpowiednich kalkulacji, co uniemożliwiło zakończenie tego procesu pomiędzy dniem objęcia kontroli a datą podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

MSSF 3 daje na zakończenie procesu rozliczenia nabycia rok od daty transakcji i takie ostateczne rozliczenie zostanie zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za rok kończący się 31 grudnia 2023 roku.

W tabelach poniżej zaprezentowano prowizoryczne rozliczenie nabycia.

Wartość nabytych aktywów netto	Rozliczenie prowizoryczne
Aktywa	9
Rzeczowe aktywa trwałe	7
Należności	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1
Zobowiązania	7
Zobowiązania finansowe	6
Inne zobowiązania	1
Wartość nabytych aktywów netto	2

Wyliczenie wartości firmy	Rozliczenie prowizoryczne
Przekazana zapłata	35
Płatność odroczone	2
Wartość netto możliwych do zidentyfikowania aktywów	(2)
Wartość firmy	35

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

2.3.2. Zmiany w zakresie konsolidacji funduszy inwestycyjnych

12 kwietnia 2023 roku objęto konsolidacją subfundusz PZU Akcji Globalnych Trendów w związku z uzyskaniem kontroli nad funduszem.

7 września 2023 roku zarejestrowano fundusze inPZU Akcje Sektora Biotechnologii, inPZU Akcje Sektora Cyberbezpieczeństwa, inPZU Sektora Technologii Kosmicznych, inPZU Akcje Sektora Zrównoważonej Gospodarki Wodnej, inPZU Zielone Obligacje, inPZU Obligacje Korporacyjne High Yield, które objęto konsolidacją.

W trakcie 2023 roku, w związku z utratą kontroli nad funduszami zaprzestano konsolidacji następujących funduszy:

- od 30 czerwca 2023 roku – inPZU Puls Życia 2025 i inPZU Puls Życia 2050;
- od 30 września 2023 roku – inPZU Puls Życia 2030, inPZU Puls Życia 2040, inPZU Puls Życia 2060, inPZU Obligacji Rynków Rozwiniętych.

2.4 Nabycie Polskiego Gazu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych oraz Polskiego Gazu Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie

4 września 2023 roku PZU („Kupujący”) zawarł z Orlen SA („Sprzedający”) warunkową umowę sprzedaży 2.000.000 udziałów w kapitale zakładowym Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych („PG TUW”) stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym PG TUW i uprawniających do 99,9997% głosów na walnym zgromadzeniu PG TUW, przy czym Sprzedający jest jedynym członkiem kapitałowym PG TUW.

PG TUW jest właścicielem 1 525 000 udziałów w kapitale zakładowym Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych na Życie („PG TUWnŻ”) stanowiących 100% udziałów w PG TUWnŻ i uprawniających do 99,99992% głosów na walnym zgromadzeniu PG TUWnŻ, przy czym PG TUW jest jedynym członkiem kapitałowym PG TUWnŻ.

Wykonanie umowy uzależnione jest od spełnienia warunków zawieszających. Po spełnieniu warunków zawieszających, od dnia zamknięcia transakcji zarówno PG TUW, jak i PG TUWnŻ staną się jednostkami zależnymi PZU i będą podlegały konsolidacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU.

Celem transakcji jest zwiększenie przypisu składki Grupy PZU, zacieśnienie współpracy z Grupą Sprzedającego oraz zwiększenie wartości zarządzanych przez Grupę PZU aktywów zgromadzonych przez uczestników PPE.

2.5 Utworzenie Alior Leasing Individual sp. z o.o.

29 sierpnia 2023 roku utworzono Alior Leasing Individual sp. z o.o., a jej rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła 23 października 2023 roku. Kapitał zakładowy Alior Leasing Individual sp. z o.o. wynosi 100 tys. zł i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 1 tys. zł. Udziałowcami spółki są Alior Leasing sp. z o.o. (90% udziałów) oraz AL Finance sp. z o.o. (10% udziałów). Alior Leasing Individual sp. z o.o. zostanie objęta konsolidacją.

2.6 Udziały niekontrolujące

W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują lub występowały udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	30 września 2023	31 grudnia 2022
Pekao ¹⁾	79,98%	79,98%
Alior Bank ²⁾	68,07%	68,07%
Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	43,00%	43,00%
Sanatorium Uzdrowskowie „Krystynka” sp. z o.o.	0,91%	0,91%
PZU LT GD	0,66%	0,66%

¹⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Pekao, wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

²⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Alior Banku wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

Wartość bilansowa udziałów niekontrolujących	30 września 2023	31 grudnia 2022
Grupa Pekao	22 646	18 184
Grupa Alior Banku	5 735	4 078
Pozostałe	1	1
Razem	28 382	22 263

Zarówno Pekao, jak i Alior Bank prowadzą swoją działalność przede wszystkim na terytorium Polski. W kolejnych tabelach przedstawiono skrócone informacje finansowe dotyczące Grupy Kapitałowej Pekao oraz Grupy Kapitałowej Alior Banku ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym (bez uwzględniania wyłączeń konsolidacyjnych). Dane Grupy Kapitałowej Pekao i Grupy Kapitałowej Alior Banku, uwzględniają efekt korekt z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań do wartości godziwej na dzień obejmowania kontroli oraz ich późniejszego rozliczenia w czasie.

Aktywa	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	30 września 2023	31 grudnia 2022	30 września 2023	31 grudnia 2022
Wartość firmy	693	693	-	-
Wartości niematerialne	2 057	2 009	391	390
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 264	1 572	1 092	1 458
Inne aktywa	170	111	69	48
Rzeczowe aktywa trwałe	1 894	1 706	733	744
Jednostki wyceniane metodą praw własności	52	48	-	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	14	14	-	2
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	1 112	930	47	41
Należności od klientów z tytułu kredytów	157 198	155 174	58 445	57 095
Pochodne instrumenty finansowe	10 835	15 369	653	544
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	120 214	84 829	19 857	17 162
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	100 548	67 167	5 455	7 195
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	18 505	16 594	14 308	9 896
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 161	1 068	94	71
Należności	3 634	5 976	1 572	2 663
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	10 787	12 681	3 264	2 551
Aktywa, razem	309 924	281 112	86 123	82 698

Kapitały i zobowiązania	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	30 września 2023	31 grudnia 2022	30 września 2023	31 grudnia 2022
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	28 315	22 736	8 425	5 991
Kapitał podstawowy	263	263	1 306	1 306
Pozostałe kapitały	21 443	18 828	5 820	4 229
Niepodzielony wynik	6 609	3 645	1 299	456
Udziały niekontrolujące	12	12	-	-
Kapitały, razem	28 327	22 748	8 425	5 991
Zobowiązania				
Zobowiązania podporządkowane	2 846	2 789	1 174	1 164
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	9 912	10 338	1 624	752
Zobowiązania wobec banków	6 883	7 450	329	270
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	239 141	208 696	71 244	70 025
Instrumenty pochodne	11 649	18 698	982	1 935
Inne zobowiązania	9 584	9 023	2 068	2 274
Rezerwy	1 561	1 347	275	285
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	23	2	2
Zobowiązania, razem	281 597	258 364	77 698	76 707
Kapitały i zobowiązania, razem	309 924	281 112	86 123	82 698

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 30 września 2023 roku	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolidacyj- nych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	2 774	-	-	1	2 775
Przychody z ubezpieczeń	19 917	-	-	-	19 917
Koszty usług ubezpieczenia	(17 143)	-	-	1	(17 142)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	228	-	-	-	228
Alokacja składek reasekuracyjnych	(1 115)	-	-	-	(1 115)
Kwoty należne od reasekuratorów	1 344	-	-	-	1 344
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	(1)	-	-	-	(1)
Wynik z usług ubezpieczenia	3 002	-	-	1	3 003
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(1 232)	-	-	-	(1 232)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	51	-	-	-	51
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	20 574	(13 524)	(5 469)	170	1 751
Pozostałe przychody netto z inwestycji	430	(238)	(27)	(4)	161
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	484	(33)	(17)	-	434
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(1 134)	568	573	-	7
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	292	(193)	(57)	-	42
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 778	(2 116)	(582)	106	186
Koszty działania banków	(4 628)	3 450	1 359	(181)	-
Koszty odsetkowe	(6 805)	4 690	1 980	(50)	(185)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(2 082)	1 113	290	(42)	(721)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	11 730	(6 283)	(1 950)	-	3 497
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	6	(3)	-	-	3
Zysk (strata) brutto	11 736	(6 286)	(1 950)	-	3 500
Podatek dochodowy	(2 687)	1 416	488	-	(783)
Zysk (strata) netto	9 049	(4 870)	(1 462)	-	2 717

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 30 września 2022 roku (przezsztaltcone)	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolidacyjnych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	3 410	-	-	(4)	3 406
Przychody z ubezpieczeń	18 343	-	-	-	18 343
Koszty usług ubezpieczenia	(14 933)	-	-	(4)	(14 937)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	(467)	-	-	-	(467)
Alokacja składek reasekuracyjnych	(832)	-	-	-	(832)
Kwoty należne od reasekuratorów	365	-	-	-	365
Wynik z usług ubezpieczenia	2 943	-	-	(4)	2 939
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	86	-	-	-	86
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	33	-	-	-	33
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	11 520	(6 735)	(3 589)	135	1 331
Pozostałe przychody netto z inwestycji	(471)	(36)	702	(19)	176
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	(329)	(12)	(25)	-	(366)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(1 800)	919	768	1	(112)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	206	(27)	(691)	-	(512)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 821	(2 127)	(598)	107	203
Koszty działania banków	(3 992)	3 012	1 179	(199)	-
Koszty odsetkowe	(2 847)	1 636	1 090	(25)	(146)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(3 177)	1 932	596	4	(645)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	4 993	(1 438)	(568)	-	2 987
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(22)	(4)	-	-	(26)
Zysk (strata) brutto	4 971	(1 442)	(568)	-	2 961
Podatek dochodowy	(1 497)	591	222	-	(684)
Zysk (strata) netto	3 474	(851)	(346)	-	2 277

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022
Zysk netto	4 870	851	1 462	346
Inne całkowite dochody brutto	2 631	(3 236)	1 201	(984)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	2 589	(3 164)	1 185	(992)
Wycena instrumentów dłużnych	814	(992)	123	(215)
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	2	(9)	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	(2)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 773	(2 163)	1 062	(775)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	42	(72)	16	8
Wycena instrumentów kapitałowych	69	(90)	16	8
Zyski i straty aktuarialne związane z rezerwami pracowniczymi	(27)	18	-	-
Podatek ujęty w innych całkowitych dochodach	(500)	615	(230)	188
Dochody całkowite netto, razem	7 001	(1 770)	2 433	(450)

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022
Przeptywy pieniężne netto z działalności operacyjnej	34 487	3 826	2 353	(286)
Przeptywy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(34 359)	5 750	(2 359)	1 815
Przeptywy pieniężne netto z działalności finansowej	(2 003)	4 005	736	(248)
Przeptywy pieniężne netto, razem	(1 875)	13 581	730	1 281

Informacje o dywidendach	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022
Data uchwalenia dywidendy	6 czerwca 2023	15 czerwca 2022	-	-
Dzień dywidendy	4 lipca 2023	25 lipca 2022	-	-
Dzień wypłaty dywidendy	18 lipca 2023	4 sierpnia 2022	-	-
Kwota dywidendy na akcję (w zł)	5,42	4,30	-	-
Wartość dywidendy przypadająca Grupie PZU	285	226	-	-
Wartość dywidendy przypadająca akcjonariuszom niekontrolującym	1 138	903	-	-

3. Struktura akcjonariatu

Według stanu na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego struktura akcjonariatu PZU z uwzględnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU przedstawiała się następująco:

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300	34,1875%
2	Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny ¹⁾	45 743 212	5,2973%
3	Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Nationale Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny ¹⁾	44 115 366	5,1088%
4	Pozostali akcjonariusze	478 447 122	55,4064%
Razem		863 523 000	100%

¹⁾ Liczba akcji posiadana przez fundusze na ZWZ PZU, które odbyło się 13 września 2023 roku.

3.1 Wskazanie zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta

5 stycznia 2023 roku PZU otrzymał zawiadomienie od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Allianz Polska SA, dotyczące zwiększenia udziału w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów PZU powyżej 5% łącznie przez fundusze zarządzane przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne Allianz Polska SA, to jest Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny oraz Drugi Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, które posiadały łącznie 48 183 212 akcji PZU, stanowiących 5,5798% kapitału podstawowego i uprawniających do 5,5798% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

17 maja 2023 roku PZU otrzymał zawiadomienie od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Allianz Polska SA informujące, że 12 maja 2023 roku w wyniku likwidacji Drugiego Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego i przeniesienia jego aktywów do Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego, Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny posiadał 45 736 958 akcji PZU, stanowiących 5,2966% kapitału podstawowego i uprawniających do 5,2966% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

3.2 Akcje lub uprawnienia do nich posiadane przez osoby zarządzające i nadzorujące PZU

Zarówno na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego, jak i na dzień przekazania raportu za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2023 roku (tj. 31 sierpnia 2023 roku) Członek Zarządu PZU Tomasz Kulik posiadał 2 847 akcji PZU. Pozostali Członkowie Zarządu, Rady Nadzorczej lub Dyrektorzy Grupy nie posiadali akcji PZU lub uprawnień do nich zarówno na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego, jak i na dzień przekazania raportu za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2023 roku.

4. Kluczowy personel kierowniczy – Zarząd jednostki dominującej i Dyrektorzy Grupy PZU

4.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2023 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Beata Kozłowska – Chyła – Prezes Zarządu PZU;
- Ernest Bejda – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Kot – Członek Zarządu PZU;
- Krzysztof Kozłowski – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Piotr Nowak – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU.

Do dnia podpisania skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

4.2 Dyrektorzy Grupy PZU

Od 1 stycznia 2023 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Andrzej Jaworski (PZU);
- Krzysztof Kozłowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU);
- Sylwia Matusiak (PZU);
- Piotr Nowak (PZU Życie);
- Małgorzata Sadurska (PZU Życie).

Od 1 lutego 2023 roku Małgorzata Skibińska objęła stanowisko Dyrektora Grupy PZU w PZU i PZU Życie.

Od 6 czerwca 2023 roku Dominik Witek objął stanowisko Dyrektora Grupy PZU w PZU, Ernest Bejda w PZU Życie.

Od 6 czerwca 2023 roku do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Ernest Bejda (PZU Życie);
- Andrzej Jaworski (PZU);
- Krzysztof Kozłowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);

- Dorota Macieja (PZU);
- Sylwia Matusiak (PZU);
- Piotr Nowak (PZU Życie);
- Małgorzata Sadurska (PZU Życie);
- Małgorzata Skibińska (PZU i PZU Życie);
- Dominik Witek (PZU).

5. Rada Nadzorcza jednostki dominującej

1 stycznia 2023 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Robert Jastrzębski – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Robert Śnitko – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;
- Piotr Wachowiak – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

7 czerwca 2023 roku ZWZ PZU powołało na nową kadencję Radę Nadzorczą PZU w następującym składzie:

- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Marcin Kubicza – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

5 czerwca 2023 roku akcjonariusz PZU, Skarb Państwa, korzystając z uprawnienia przewidzianego w § 20 ust. 7 statutu PZU powołał w skład Rady Nadzorczej PZU Pawła Góreckiego.

Jednocześnie z dniem odbycia ZWZ PZU, tj. z dniem 7 czerwca 2023 roku wygasły mandaty dwóch dotychczasowych członków Rady Nadzorczej PZU – Piotra Wachowiaka oraz Roberta Śnitko.

15 czerwca 2023 roku na Przewodniczącego Rady Nadzorczej PZU wybrano Roberta Jastrzębskiego, a funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej PZU powierzono Pawłowi Góreckiemu.

30 sierpnia 2023 roku Rada Nadzorcza PZU wybrała na Sekretarza Rady Nadzorczej Agatę Górnicką.

13 września 2023 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU odwołało Elżbietę Mączyńską-Ziemacką ze składu Rady Nadzorczej PZU.

Od 14 września 2023 roku do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodzili:

- Robert Jastrzębski – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Agata Górnicka – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Marcin Kubicza – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

6. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości i kluczowe szacunki i osądy

Szczegółowe zasady (politykę) rachunkowości oraz kluczowe szacunki i osądy zaprezentowano w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2022 rok, z wyjątkiem kwestii związanych z wdrożeniem MSSF 17, które opisano w punkcie 6.1.

6.1 Wdrożenie MSSF 17

18 maja 2017 roku RMSR opublikowała standard MSSF 17 Umowy ubezpieczenia, który zastąpił MSSF 4 - Umowy ubezpieczeniowe, obowiązujący do końca 2022 roku.

Celem nowego standardu jest wprowadzenie zupełnie nowych, jednolitych zasad wyceny umów ubezpieczenia, zapewniających większą porównywalność sprawozdań pomiędzy różnymi ubezpieczycielami, a także dostarczenie szeregu nowych ujawnień na użytek odbiorców sprawozdań finansowych.

MSSF 17 wprowadza nowe zasady ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawnień dla umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów inwestycyjnych z uznaniowym udziałem w zyskach.

Nowy standard zakłada m. in., że:

- wbudowane instrumenty pochodne, wyodrębnione komponenty inwestycyjne oraz przyrzeczenie przekazania ubezpieczonemu wyodrębnionych towarów lub usług innych niż usługi objęte umową ubezpieczenia są oddzielone od umów ubezpieczenia i umów reasekuracji oraz rozliczone zgodnie z innymi odpowiednimi standardami;
- umowy ubezpieczenia i reasekuracji są dzielone na grupy, na poziomie których następuje wycena;
- model wyceny grup umów zgodnie z MSSF 17 opiera się o szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłą i przeszłą usługą przypisaną do grupy, oraz o marżę kontraktową, reprezentującą niewypracowany zysk;
- zysk z grupy umów ubezpieczenia jest rozliczany w każdym okresie, w którym świadczona jest usługa ubezpieczeniowa. Jeżeli oczekuje się, że grupa umów będzie rodzić obciążenia w pozostałym okresie ubezpieczenia, strata jest rozpoznawana natychmiast w wyniku.

Dla celów prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej agreguje się portfele umów ubezpieczenia oraz portfele umów reasekuracji i prezentuje osobno portfele:

- umów ubezpieczenia stanowiące aktywo;
- umów reasekuracji stanowiące aktywo;
- umów ubezpieczenia stanowiące zobowiązanie;
- umów reasekuracji stanowiące zobowiązanie.

Struktura prezentacji w ramach skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów uległa znaczącej zmianie. Zgodnie z MSSF 4 raportowane były m. in. składka przypisana, koszty i świadczenia poniesione w okresie, zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

Zgodnie z MSSF 17 Jednostka odrębnie prezentuje następujące pozycje:

- przychody z ubezpieczeń;
- koszty usług ubezpieczenia;
- przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji;
- przychody lub koszty finansowe z tytułu ubezpieczeń.

Najistotniejszą część zysku z działalności operacyjnej dla działalności ubezpieczeniowej Grupy PZU składa się z wyniku z usług ubezpieczenia. Zgodnie z MSSF 17 wynik z usług ubezpieczenia obejmuje:

- kwotę przychodów z ubezpieczenia, która odpowiada wynagrodzeniu, do którego Grupa PZU jest uprawniona w zamian za usługi świadczone w danym okresie, oraz
- kwotę kosztów usług ubezpieczenia, na którą składają się poniesione odszkodowania, amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia, zmiany związane z przeszłą usługą oraz straty na grupach umów rodzących obciążenia.

Szczegółowe zasady rachunkowości, szacunki stosowane do wyceny umów ubezpieczenia i umów reasekuracji, a także zastosowane podejście w zakresie przygotowywania ujawnień zaprezentowano w punkcie 6.1.2.

6.1.1. Dzień przejścia

Grupa PZU zastosowała MSSF 17 Umowy ubezpieczenia po raz pierwszy do skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy rozpoczynające się od 1 stycznia 2023 roku.

Ze względu na konieczność przygotowania danych porównawczych, przyjmuje się jako dzień przejścia na nowy standard 1 stycznia 2022 roku.

Na dzień przejścia Grupa PZU:

- usunęła ze sprawozdania z sytuacji finansowej wszelkie istniejące salda, które nie istniałyby, gdyby MSSF 17 miał zawsze zastosowanie. Obejmowały one rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, niektóre odroczone koszty akwizycji umów ubezpieczeniowych, należności i zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, rezerwy na opłaty, które można przypisać do istniejących umów ubezpieczeniowych, które zgodnie z MSSF 17, są uwzględniane w wycenie umów ubezpieczeniowych;
- zidentyfikowała, ujęła i wyceniła każdą grupę umów ubezpieczeniowych zgodnie z jedną z trzech metod opisanych poniżej;
- ujęła wszelkie wynikające z tego różnice netto w skonsolidowanym kapitale własnym.

Standard umożliwia zastosowanie 3 metod na potrzeby dokonania wycen umów ubezpieczenia i umów reasekuracji biernej na dzień przejścia:

- pełne podejście retrospektywne – metoda, w której jednostka dokonuje wyceny grup umów ubezpieczenia tak, jakby standard był stosowany od momentu początkowego ujęcia dla tych umów;
- zmodyfikowane podejście retrospektywne – metoda, która pozwala stosować uproszczenia w metodzie FRA, jeśli pełne jej zastosowanie jest niewykonalne w praktyce;
- podejście oparte na wartości godziwej – metoda, która jest dozwolona, jeśli niewykonalna w praktyce jest metoda FRA i gdy jednostka podjęła decyzję, że nie będzie stosowała metody MRA.

Grupa PZU wykorzystała wszystkie trzy metody w zależności od dostępności danych historycznych. Dla wszystkich grup umów w ubezpieczeniach majątkowych wykorzystano metodę w pełni retrospektywną, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu zaistniałych szkód sprzed 1993 roku, dla których zastosowano podejście oparte na wartości godziwej. Dla grup umów w ubezpieczeniach na życie zastosowano podejście przedstawione w poniższej tabeli:

Data rozpoznania umowy	Metoda
Rok 2019 lub późniejszy	<ul style="list-style-type: none"> • Pełne podejście retrospektywne dla kontraktów innych niż <i>unit-linked</i> • Podejście oparte na wartości godziwej dla kontraktów typu <i>unit-linked</i>
2015-2018	<ul style="list-style-type: none"> • Pełne podejście retrospektywne dla ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych • Podejście oparte na wartości godziwej dla kontraktów typu <i>unit-linked</i> • Zmodyfikowane podejście retrospektywne dla pozostałych kontraktów
Rok 2014 i wcześniejsze	<ul style="list-style-type: none"> • Zmodyfikowane podejście retrospektywne dla ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych oraz ubezpieczeń tradycyjnych • Podejście oparte na wartości godziwej dla kontraktów typu <i>unit-linked</i> oraz ubezpieczeń rentowych i jednostkowych ubezpieczeń na życie (JUŻ)

6.1.1.1. Pełne podejście retrospektywne

Zgodnie z zapisami MSSF 17 pkt C3, Grupa PZU zastosowała pełne podejście retrospektywne, chyba że było to niewykonalne w praktyce. Grupa PZU określiła, że zastosowanie standardu jest niewykonalne w praktyce w rozumieniu paragrafu 5 Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 8 tj. zastosowanie standardu jest niewykonalne w praktyce, gdy jednostka nie może zastosować go, mimo podjęcia wszelkich racjonalnych wysiłków i czynności, aby to uczynić. Dla konkretnego, minionego okresu jednostka nie jest w stanie wprowadzić zmian zasad (polityki) rachunkowości lub dokonać retrospektywnego przekształcenia danych, jeśli:

- skutek retrospektywnego podejścia nie jest możliwy do ustalenia;
- retrospektywne zastosowanie zasad bądź retrospektywne przekształcenie danych wymaga dokonania założeń co do intencji kierownictwa we wskazanym okresie; lub
- retrospektywne zastosowanie zasad bądź retrospektywne przekształcenie danych wymaga dokonania istotnych szacunków, a niemożliwe jest obiektywne wyodrębnienie z posiadanych informacji takich informacji na temat szacunków, które:
 - potwierdzają warunki według stanu na dzień, na który wartości te mają być ujęte, wycenione lub ujawnione;
 - mogłyby być dostępne w momencie, gdy sprawozdania finansowe tego okresu zostały zatwierdzone do publikacji.

W przypadku tych części działalności, dla których zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego było niewykonalne (np. dane nie zostały zgromadzone w wymaganej rozdzielczości, miały miejsce zmiany w systemach IT uniemożliwiające przygotowanie odpowiednich danych oraz miały miejsce głębokie zmiany w modelach aktuarialnych, w praktyce niemożliwe do zaimplementowania wstecznego) Grupa PZU zastosowała uproszczenia dopuszczone przez standard.

6.1.1.2. Podejścia uproszczone

W przypadkach, gdy zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego zostało ocenione jako niewykonalne w praktyce, Grupa PZU wykorzystuje zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, a wybór podejścia dokonywany jest indywidualnie dla każdej grupy umów. Przy wyborze brane pod uwagę są takie czynniki jak dostępność danych historycznych i materialność.

W tabeli poniżej zaprezentowano uproszczenia dozwolone przez MSSF 17, które zostały zastosowane przez Grupę PZU:

Opis uproszczenia	Przyjęte podejście
Ocena grup umów przy wykorzystaniu informacji dostępnych na moment daty przejścia, zamiast na moment zawarcia umowy	W zakresie, w jakim Grupa PZU nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji, które pozwoliłyby na zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego, podjęto decyzje dotyczące następujących kwestii, korzystając z racjonalnych i udokumentowanych informacji dostępnych w dniu przejścia na nowy standard, zamiast z informacji dostępnych na moment początkowego ujęcia: <ul style="list-style-type: none"> Sposób identyfikowania grup umów ubezpieczenia; ocena czy umowa ubezpieczenia odpowiada definicji umowy ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zyskach.
Niestosowanie przepisów pkt. 22 w celu dokonania podziału grup na te, które nie uwzględniają umów zawartych w odstępach większych niż roczne	Dla części grup umów, dla których Grupa PZU wykorzystwała zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, uwzględniono w ramach grup umowy zawarte w odstępach większych niż roczne.
Wykorzystanie historycznych przepływów pieniężnych przy określeniu marży kontraktowej	W zakresie, w jakim Grupa PZU nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji, które pozwoliłyby na zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego, oszacowano przyszłe przepływy pieniężne na dzień początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia jako kwotę przyszłych przepływów pieniężnych na dzień przejścia (lub na wcześniejszy dzień, jeżeli przyszłe przepływy pieniężne na wcześniejszy dzień można było określić retrospektywnie), skorygowaną o przepływy pieniężne, o których wiadomo, że miały miejsce między dniem początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia, a dniem przejścia (lub wcześniejszym dniem).
Uproszczone wyliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w dniu początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia	Dla grup umów, dla których wykorzystano zmodyfikowane podejście retrospektywne, w zakresie, w jakim Grupa PZU nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji, które pozwoliłyby jej zastosować pełne podejście retrospektywne, określono korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w dniu początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia (lub później), korygując korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego na dzień przejścia o przewidywane uwolnienie ryzyka przed dniem przejścia. Przewidywane uwolnienie ryzyka określono odnosząc się do ryzyka, jakie uwolniono w przypadku podobnych umów ubezpieczenia zawartych przez Grupę PZU na dzień przejścia.
Podział przychodów lub kosztów finansowych na kwoty uwzględnione w wyniku finansowym i na kwoty uwzględnione w innych całkowitych dochodach	Dla części grup umów, dla których Grupa PZU wykorzystwała zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, PZU skumulowaną kwotę przychodów lub kosztów finansowych z ubezpieczeń ujętą w innych całkowitych dochodach w dniu przejścia określono jako zero.

Zmodyfikowane podejście retrospektywne

W przypadkach gdy zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego jest niewykonalne w praktyce, zapisy MSSF 17 umożliwiają zastosowanie modyfikacji tego podejścia, tak zwane zmodyfikowane podejście retrospektywne, w celu osiągnięcia wyniku możliwie najbliższego do wyniku pełnego podejścia retrospektywnego. Modyfikacje dozwolone przez standard obejmują obszary oceny umów lub grup umów ubezpieczenia, których dokonano by na dzień rozpoczęcia trwania lub początkowego ujęcia, oszacowania kwot związanych z marżą kontraktową lub komponentem straty, oraz oszacowania kosztów lub przychodów finansowych z ubezpieczeń.

Zmodyfikowane podejście retrospektywne zostało zastosowane przez Grupę PZU jedynie dla grup umów bez bezpośredniego udziału w zyskach. Dla grup umów z bezpośrednim udziałem w zysku, dla których zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego było niewykonalne w praktyce, Grupa PZU zastosowała podejście oparte na wartości godziwej.

W dopuszczalnych przez MSSF 17 przypadkach oraz gdy Grupa PZU uznała stosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego za zasadne, użyte zostały następujące modyfikacje podejścia w pełni retrospektywnego:

- użycie historycznych przepływów pieniężnych oraz wiarygodnych oszacowań historycznych przepływów pieniężnych w celu oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych oraz marży kontraktowej lub komponentu straty na dzień początkowego ujęcia grupy umów dla grup umów ubezpieczenia niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach;
- oszacowanie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w dniu początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia oraz uwolnienia ryzyka przed dniem przejścia w oparciu o informacje dostępne na dzień przejścia. Informacje użyte do tych oszacowań to między innymi kalibracja korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego na dzień przejścia, oszacowanie

przepływów pieniężnych na dzień początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia oraz dane historyczne dostępne na dzień przejścia;

- połączenie grup umów zawartych w odstępach większych niż roczne.

Przy oszacowaniach za pomocą zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego Grupa PZU nie stosowała dopuszczalnych przez MSSF 17 modyfikacji związanych z wyznaczaniem stóp dyskonta.

Przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego Grupa PZU korzystała z racjonalnych i udokumentowanych informacji, przy maksymalnym możliwym wykorzystaniu danych dostępnych bez nadmiernego kosztu i wysiłku, które Grupa PZU wykorzystywałaby w podejściu w pełni retrospektywnym.

Podejście oparte na wartości godziwej

Grupa PZU zastosowała podejście do wyceny oparte na wartości godziwej w okresie przejściowym dla:

- produktów rentowych oraz tradycyjnych zawartych przed 1993 rokiem, dla których nie istnieją racjonalne i udokumentowane informacje dostępne bez nadmiernych kosztów lub wysiłków, które pozwoliłyby na przeprowadzenie obliczeń zgodnie ze zmodyfikowanym podejściem retrospektywnym;
- produktów typu *unit-linked*, dla których zastosowanie MRA lub FRA wiązałoby się z nadmiernymi kosztami lub wysiłkiem, niewspółmiernymi z poziomem potencjalnego zniekształcenia raportowanych wartości, które uznaje się za nieistotne.

Dla umów, gdzie zastosowano podejście oparte na wartości godziwej, Grupa PZU ustaliła wysokość CSM na dzień przejścia, jako różnicę między wartością godziwą zobowiązania z tytułu pozostałej ochrony ubezpieczeniowej a przepływami pieniężnymi z tytułu zobowiązań wycenionymi na ten dzień. Przy ustalaniu wartości godziwej Grupa PZU zastosowała wymogi MSSF 13 "Ustalanie wartości godziwej", z wyjątkiem wymogu, że wartość godziwa zobowiązania finansowego z możliwością płatności na żądanie (np. depozyt na żądanie) nie może być mniejsza niż kwota płatna na żądanie, zdyskontowana od momentu pierwszej daty, kiedy kwota może być zażądana do wypłaty.

Grupa PZU połączyła umowy wystawione w odstępie dłuższym niż jeden rok przy określaniu grup umów ubezpieczeniowych zgodnie z podejściem do wartości godziwej na dzień przejścia, ponieważ nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji pozwalających na podział na grupy, które zawierają wyłącznie umowy zawarte w ciągu roku.

Stosując podejście oparte na wartości godziwej, Grupa PZU wykorzystywała racjonalne i wiarygodne informacje dostępne na dzień przejścia, aby:

- zidentyfikować grupy umów ubezpieczenia;
- określić czy umowy ubezpieczenia spełniają definicję umowy ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zyskach;
- zidentyfikować wszelkie uznaniowe przepływy pieniężne dla umów ubezpieczeniowych niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach.

Grupa PZU zastosowała metodę dochodową do wyceny wartości godziwej umów ubezpieczeniowych na dzień przejścia.

Do wyceny wartości godziwej umów ubezpieczenia na dzień przejścia według wymogów MSSF 13 Grupa PZU zastosowała metodę dochodową z zastosowaniem dyskontowania przepływów pieniężnych. Podejście to jest co do zasady spójne z podejściem do wyceny przepływów pieniężnych z realizacji umów, zgodnie z wytycznymi standardu MSSF 17. Różnice dotyczą podejścia do wyceny korekty z tytułu ryzyka niefinansowego – poprzez uwzględnienie wyższego kosztu kapitału (obowiązującego w Grupie PZU i wyznaczonego modelem CAPM (Capital Asset Pricing Model) w metodzie dochodowej).

6.1.1.3. Dyskontowanie przepływów pieniężnych

Na potrzeby wyznaczania krzywych dyskontowych do wyceny zobowiązań dla okresów od 31 grudnia 2015 roku Grupa PZU wykorzystuje stopy dyskontowe wolne od ryzyka publikowane przez EIOPA, natomiast dla okresów wcześniejszych, czyli lat poprzedzających wdrożenie dyrektywy Wypłacalność II Grupa PZU wyznaczyła historyczne krzywe stóp dyskontowych na podstawie danych rynkowych o obligacjach oraz oceny dostępności niepłynnych aktywów na rynku. Dodatkowo, dla okresów przed 2015 rokiem krzywe dyskontowe obniżono o korektę z tytułu ryzyka kredytowego, wynoszącą 10 punktów bazowych, spójnie z metodyką EIOPA. Przy stosowaniu stóp dyskonta uwzględnia się także ocenę płynności zobowiązań danego produktu. Premia za niepłynność jest wyznaczana na podstawie danych rynkowych i charakterystyk płynnościowych poszczególnych grup umów ubezpieczenia.

6.1.1.4. Wpływ zastosowania MSSF 17 na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 1 stycznia 2022 roku

Aktywa na 1 stycznia 2022	Wg MSSF 4	Reklasyfikacje	Różnica w wycenie aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	Ujęcie CSM	Ujęcie RA	Wg MSSF 17	
Wartość firmy	2 778	-	-	-	-	2 778	Wartość firmy
Wartości niematerialne	3 403	-	-	-	-	3 403	Wartości niematerialne
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 058	-	19	-	-	3 077	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
Inne aktywa	633	(234)	(68)	-	-	331	Inne aktywa
	nd.	-	246	(187)	-	59	Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia
	nd.	1 535	(172)	-	176	1 539	Aktywa z tytułu umów reasekuracji
Odroczone koszty akwizycji	1 573	(1 573)	-	-	-	nd.	
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	2 540	(2 540)	-	-	-	nd.	
Rzeczowe aktywa trwałe	4 144	-	-	-	-	4 144	Rzeczowe aktywa trwałe
Nieruchomości inwestycyjne	2 773	-	-	-	-	2 773	Nieruchomości inwestycyjne
Jednostki wyceniane metodą praw własności	93	-	-	-	-	93	Jednostki wyceniane metodą praw własności
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	1 336	-	-	-	-	1 336	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	643	-	-	-	-	643	Aktywa przeznaczone do sprzedaży
Należności od klientów z tytułu kredytów	215 008	-	-	-	-	215 008	Należności od klientów z tytułu kredytów
Pochodne instrumenty finansowe	8 328	-	-	-	-	8 328	Pochodne instrumenty finansowe
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	136 954	-	-	-	-	136 954	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	82 893	-	-	-	-	82 893	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	44 896	-	-	-	-	44 896	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	9 165	-	-	-	-	9 165	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności	9 418	(2 636)	-	-	-	6 782	Należności
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	9 447	-	-	-	-	9 447	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych
Aktywa, razem	402 129	(5 448)	25	(187)	176	396 695	Aktywa, razem

Kapitały i zobowiązania na 1 stycznia 2022	Wg MSSF4	Reklasyfikacje	Różnica w wycenie aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	Ujęcie CSM	Ujęcie RA	Wg MSSF17	
Kapitały							Kapitały
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	17 080	-	13 851	(7 778)	(1 024)	22 129	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej
Kapitał podstawowy	86	-	-	-	-	86	Kapitał podstawowy
Pozostałe kapitały	14 343	-	(694)	-	-	13 649	Pozostałe kapitały
Niepodzielony wynik	2 651	-	14 545	(7 778)	(1 024)	8 394	Niepodzielony wynik
Udziały niekontrolujące	22 914	-	-	-	-	22 914	Udziały niekontrolujące
Kapitały, razem	39 994	-	13 851	(7 778)	(1 024)	45 043	Kapitały, razem
Zobowiązania							Zobowiązania
	nd.	46 862	(15 090)	7 591	1 203	40 566	Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia
	nd.	16	15	-	(3)	28	Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	50 173	(50 173)	-	-	-	nd.	Rezerwy
Zobowiązania podporządkowane	6 274	-	-	-	-	6 274	Zobowiązania podporządkowane
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	5 940	-	-	-	-	5 940	Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych
Zobowiązania wobec banków	7 470	-	-	-	-	7 470	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	265 155	-	-	-	-	265 155	Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów
Pochodne instrumenty finansowe	11 880	-	-	-	-	11 880	Pochodne instrumenty finansowe
Inne zobowiązania	13 203	(2 125)	75	-	-	11 153	Inne zobowiązania
Rezerwy	1 206	-	-	-	-	1 206	Rezerwy
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	806	(28)	1 174	-	-	1 952	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
Zobowiązania związane z aktywami zakwalifikowanymi do sprzedaży	28	-	-	-	-	28	Zobowiązania związane z aktywami zakwalifikowanymi do sprzedaży
Zobowiązania, razem	362 135	(5 448)	(13 826)	7 591	1 200	351 652	Zobowiązania, razem
Kapitały i zobowiązania, razem	402 129	(5 448)	25	(187)	176	396 695	Kapitały i zobowiązania, razem

W kolejnych kolumnach tabeli prezentującej wpływ zastosowania MSSF 17 na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 1 stycznia 2022 roku ujęto odpowiednio:

- „Reklasyfikacje” – przedstawiają przeniesienia sald wycenionych wg MSSF 4 z pozycji, w których były prezentowane w dotychczasowym układzie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, sporządzanym zgodnie z MSSF 4, do nowych pozycji wymaganych przez MSSF 17 – „Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia”, „Aktywa z tytułu umów reasekuracji”, „Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia”, „Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji”. Zmiana sumy bilansowej w tej kolumnie wynika z faktu przeniesienia części sald (np. odroczonego kosztów akwizycji, rozliczeń międzyokresowych, czy należności ubezpieczeniowych) z aktywów do zobowiązań. Reklasyfikacje nie wpływają na skonsolidowane kapitały własne Grupy PZU;
- „Różnica w wycenie aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji” – przedstawia efekt zmiany wyceny poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań w wyniku zastosowania MSSF 17. Największa część różnicy dotyczy zastosowania podejścia najlepszego oszacowania (ang. BEL – *best estimate liability*) wraz z dyskontem na bazie bieżących stóp procentowych w odróżnieniu do podejścia stosowanego do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF 4 – różnica w wycenie aktywów i zobowiązań na 1 stycznia 2022 roku spowodowała wzrost skonsolidowanych kapitałów własnych Grupy PZU o 13 851 mln zł;
- „Ujęcie CSM” – przedstawia wartości przyszłych zysków z tytułu umów ubezpieczeniowych wycenianych metodami GMM i VFA rozpoznanych na 1 stycznia 2022 roku. Ujęcie CSM obniżyło skonsolidowane kapitały własne Grupy PZU o 7 778 mln zł;
- „Ujęcie RA” – przedstawia wartości korekty z tytułu ryzyka niefinansowego z tytułu niepewności przepływów pieniężnych. Ujęcie RA na 1 stycznia 2022 roku spowodowało obniżenie skonsolidowanych kapitałów własnych Grupy PZU o 1 024 mln zł.

Łączny wpływ zastosowania MSSF 17 na skonsolidowane kapitały własne Grupy PZU na 1 stycznia 2022 roku wyniósł 5 049 mln zł. W szczególności wynikał on ze zmiany podejścia w wycenie zobowiązań z tytułu umów ubezpieczeniowych i umów reasekuracji zgodnie z wymogami MSSF 17. Nowy standard daje możliwość rozpoznania części różnicy w wycenie zobowiązań jako wartość zmniejszającą skumulowane inne całkowite dochody o 694 mln zł. Jest to wynikiem spadków historycznych stóp procentowych. Zastosowane stopy dyskontowe z momentu początkowego ujęcia (tzw. stopy *locked-in*, będące stopami z okresu zawarcia polisy lub zdarzenia szkody) były w większości wyższe niż stopy wolne od ryzyka na 1 stycznia 2022 roku.

Na 31 grudnia 2022 roku wpływ zastosowania MSSF 17 na kapitały własne w porównaniu do stanu na 1 stycznia 2022 roku wzrósł ze względu na znaczny wzrost stóp procentowych wolnych od ryzyka w 2022 roku.

6.1.2. Umowy ubezpieczenia i umowy reasekuracji

W poniższej tabeli zaprezentowano kluczowe decyzje podjęte przez Grupę PZU w zakresie wyboru polityki rachunkowości na potrzeby wyceny zgodnej z MSSF 17.

Wybór polityki rachunkowości	Decyzja Grupy PZU	Uzasadnienie
Metoda wyznaczania krzywych dyskontowych	Domyślnie krzywe wyznaczone w podejściu oddolnym (<i>bottom-up approach</i>). W uzasadnionych przypadkach Grupa PZU dopuszcza jednak stosowanie podejścia odgórnego (<i>top-down</i>).	Podejście przyjęte w celu zachowania spójności z metodyką dyskontowania w ramach Wyłagalności II.
Ujmowanie przychodów lub kosztów finansowych	Dla produktów innych niż <i>unit-linked</i> przychody i koszty finansowe dzielone są pomiędzy wynik finansowy oraz inne całkowite dochody. Dla produktów <i>unit-linked</i> przychody i koszty finansowe uwzględnione są w całości w wyniku finansowym.	Decyzję podjęto w celu ograniczenia zmienności wyniku finansowego oraz zachowania możliwie największej spójności podejścia w wycenie zobowiązań z podejściem używanym w wycenie aktywów.
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	W zależności od charakteru danego ryzyka korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego wyznaczana jest metodą VaR lub techniką opartą o metodę kosztu kapitału.	Decyzję co do metody wyceny podjęto w oparciu o charakterystykę profilu ryzyka danego portfela, o którym mowa w punkcie 6.1.2.1, w celu możliwie najlepszego odzwierciedlenia niepewności wyceny związanej z ryzykiem niefinansowym.

Wybór polityki rachunkowości	Decyzja Grupy PZU	Uzasadnienie
Grupowanie kontraktów	<p>W przypadku ubezpieczeń na życie Grupa PZU zdecydowała się na podział umów na grupy, które zawierają umowy zawarte w ciągu roku ("kohorty roczne").</p> <p>W przypadku ubezpieczeń majątkowych Grupa PZU zdecydowała się na podział umów na grupy, które zawierają umowy zawarte w ciągu kwartału („kohorty kwartalne”).</p>	Grupa PZU uznała, że dla długoterminowych umów ubezpieczeń życiowych wprowadzenie okresu krótszego niż rok będzie prowadziło do nadmiernej komplikacji (utrzymywanie dużo więcej danych), co nie byłoby współmierne z korzyściami. Natomiast dla ubezpieczeń majątkowych, w większości krótkoterminowych, podział na kohorty kwartalne umożliwi dokładniejszą ocenę rentowności w sytuacjach zmiany taryf w ciągu roku.
Wpływ szacunków księgowych dokonywanych w śródrocznych sprawozdaniach finansowych	Grupa PZU zdecydowała się na zmianę sposobu traktowania szacunków księgowych dokonanych w poprzednich śródrocznych sprawozdaniach finansowych przy stosowaniu MSSF 17 w kolejnych śródrocznych sprawozdaniach finansowych i w rocznym okresie sprawozdawczym (tak zwane raportowanie <i>year-to-date</i>).	Spójność z dotychczasowym raportowaniem według MSSF 4 oraz z raportowaniem w innych standardach rachunkowości.

6.1.2.1. Identyfikacja oraz agregacja umów ubezpieczenia

W celu identyfikacji umów ubezpieczenia oraz reasekuracji czynnej będących w zakresie MSSF 17 Grupa PZU weryfikuje, czy w ramach danej umowy jednostka przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania posiadaczowi polisy niekorzystnego efektu określonego jako niepewne przyszłe zdarzenie ubezpieczeniowe.

Na potrzeby wyceny zobowiązań, umowy ubezpieczenia agreguje się do tzw. grup umów ubezpieczenia. Celem tej agregacji jest zapewnienie, aby zyski były rozpoznawane w czasie proporcjonalnie do świadczonych usług ubezpieczeniowych, a straty ujmowane niezwłocznie w momencie, w którym jednostka oceni, że zawarta umowa rodzi obciążenie. Kompensowanie zysków i strat pomiędzy zidentyfikowanymi grupami umów ubezpieczenia jest niedozwolone. Grupowanie umów ubezpieczenia następuje w momencie początkowego ujęcia i zgodnie z MSSF 17 Grupa PZU nie dokonuje ponownej oceny grup w kolejnych okresach, chyba że zajdą przesłanki do zaprzestania ujmowania określone w MSSF 17, związane z modyfikacją umowy ubezpieczenia, powodujące rozpoznanie nowej umowy. Umowy ubezpieczenia są agregowane do grup umów ubezpieczenia z uwzględnieniem następujących trzech wymiarów:

- portfela – umowy o podobnej charakterystyce ryzyka i zarządzane wspólnie;
- rentowności – umowy przynależące do tej samej grupy rentowności - jednej z trzech zdefiniowanych przez standard MSSF 17:
 - grupy umów rodzących obciążenia w momencie początkowego ujęcia;
 - grupy umów, w przypadku których w momencie początkowego ujęcia nie istnieje znaczące prawdopodobieństwo, że w późniejszym okresie staną się one umowami rodzącymi obciążenia;
 - grupy pozostałych umów należących do portfela;
- kohorty – umowy zawarte w odstępie nie dłuższym niż jeden rok.

W Grupie PZU podział portfela na grupy umów ubezpieczenia ustalono z uwzględnieniem powyższych wymiarów w następujący sposób:

- w wymiarze portfela:
 - na podstawie charakterystyki ryzyka poszczególnych umów ubezpieczenia oraz na podstawie istniejących procesów zarządzania portfelem ubezpieczeniowym;
- w wymiarze rentowności:
 - dla ubezpieczeń życiowych – na poziomie pojedynczej umowy poprzez dokonanie wyceny danej umowy ubezpieczenia;
 - dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych – wszystkie umowy są traktowane jako zyskowe, chyba że zaistnieją fakty lub okoliczności, które wskazują na ich nierentowność. Ocena rentowności jest dokonywana na poziomie portfela MSSF 17, przy czym dopuszczane jest przeniesienie oceny na poziom kohort z danego kwartału lub roku;

- w wymiarze kohorty:
 - podjęto decyzję o zastosowaniu kohort rocznych dla ubezpieczeń życiowych oraz kohort kwartalnych dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych, co umożliwi dokładniejsze przyporządkowanie umów ubezpieczeniowych do kategorii rentowności na potrzeby wyceny zobowiązań.

Umowy ubezpieczenia mogą zawierać jeden lub więcej komponentów, które byłyby objęte zakresem innego MSSF, gdyby stanowiły odrębne umowy. Takimi komponentami mogą być:

- instrumenty pochodne wbudowane w kontrakt, których cechy ekonomiczne i ryzyko nie są ściśle związane z charakterystyką ekonomiczną i ryzykiem umowy zasadniczej, których warunki umowy nie odpowiadałyby definicji umowy ubezpieczenia lub umowy reasekuracji jako samodzielnego instrumentu;
- wyodrębnione komponenty inwestycyjne, które nie są w dużym stopniu powiązane z komponentami ubezpieczeniowymi i w odniesieniu do których umowy na równoważnych warunkach są sprzedawane lub mogłyby być sprzedawane oddzielnie na tym samym rynku lub w tej samej jurysdykcji, przez podmioty wystawiające umowy ubezpieczenia lub przez inne podmioty;
- przyrzeczenia przeniesienia wyodrębnionych towarów lub usług innych niż usługi objęte umową ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego.

Grupa PZU przeanalizowała, czy w ramach oferowanych produktów występują umowy ubezpieczenia zawierające jeden lub więcej z powyższych komponentów. W wyniku analizy Grupa PZU uznała, że nie oferuje produktów z komponentami stanowiącymi odrębne umowy, które byłyby objęte zakresem innego MSSF.

6.1.2.2. Granice umowy

Wycena umowy ubezpieczenia obejmuje wyłącznie przepływy pieniężne mieszczące się w granicach umowy. Granica umowy oddziela przyszłe przepływy pieniężne związane z istniejącymi umowami ubezpieczenia od przepływów pieniężnych związanych z przyszłymi umowami ubezpieczenia, które nie zostały jeszcze zawarte.

Grupa PZU określa, że datą rozpoczęcia granicy umowy jest data początkowego ujęcia umowy ubezpieczenia. Datę początkowego ujęcia zawartych umów definiuje się jako najwcześniejszą z następujących dat:

- początek okresu świadczenia usług przez grupę umów;
- termin, w którym pierwsza płatność od ubezpieczonego w grupie staje się wymagalna;
- w przypadku grupy umów rodzących obciążenia – termin, w którym grupa staje się grupą rodzącą obciążenia.

Grupa PZU określa, że koniec granicy umowy ma miejsce, gdy Grupa PZU nie może zobowiązać ubezpieczonego do zapłacenia składek lub na Grupie PZU nie ciąży istotny obowiązek świadczenia usług objętych umową ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego. Istotny obowiązek świadczenia usług wygasa, gdy:

- istnieje w praktyce możliwość ponownej oceny ryzyka w odniesieniu do danego ubezpieczonego i w rezultacie można ustalić cenę lub poziom świadczeń, które w pełni odzwierciedlają to ryzyko (ocena na poziomie indywidualnego ubezpieczonego); lub
- spełnione są oba poniższe kryteria:
 - istnieje w praktyce możliwość ponownej oceny ryzyka związanego z portfelem umów ubezpieczenia, który zawiera daną umowę i w rezultacie można ustalić cenę lub poziom świadczeń, które w pełni odzwierciedlają ryzyko związane z tym portfelem (ocena na poziomie portfela); oraz
 - wycena składek do dnia ponownej oceny ryzyka nie uwzględnia ryzyka związanego z okresami po dacie ponownej oceny.

W Grupie PZU podejście do granicy umowy, poza nielicznymi wyjątkami, jest spójne z określeniem końca umowy wskazanym w umowie ubezpieczenia jako dokumencie prawnym. Wyjątkiem są granice umowy zastosowane dla umów dodatkowych w ubezpieczeniach na życie. Z formalnego punktu widzenia w większości są to umowy roczne odnawialne. Na potrzeby wyceny wg MSSF 17 umowy dodatkowe ujmowane i wyceniane są razem z umowami głównymi, o ile nie oceniono, że umowa dodatkowa stanowi odrębny kontrakt ubezpieczeniowy i powinna być wydzielona z kontraktu głównego. Umowy obejmujące dodatkowe ryzyka powiązane z umową główną są modelowane z uwzględnieniem odnowień, a granice kontraktów dla umów dodatkowych odpowiadają granicom umów głównych. W przypadku ubezpieczeń typu *unit-linked* na potrzeby wyceny zgodnie z MSSF 17

w produktach ze składką regularną koniec granicy ma miejsce, gdy na Grupie PZU nie ciąży istotny obowiązek świadczenia usług objętych umową ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego, co w praktyce oznacza ujęcie wszystkich prognozowanych przyszłych przepływów w wycenie zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

6.1.2.3. Modyfikacja umowy ubezpieczenia

Modyfikacja umowy ubezpieczenia zmienia pierwotne warunki umowy w drodze porozumienia między stronami umowy lub w wyniku zmiany przepisów. Różni się ona od zmiany wynikającej z wykonania przez którąkolwiek ze stron umowy prawa, które jest częścią pierwotnych warunków umowy.

Jeżeli warunki umowy ubezpieczenia zostaną zmodyfikowane w taki sposób, że spełniony jest co najmniej jeden z warunków wymienionych poniżej, wówczas Grupa PZU zaprzestaje ujmować pierwotną umowę, zaś zmodyfikowaną umowę ujmuje jako nową umowę. Warunki modyfikacji umowy prowadzące do zaprzestania przez Grupę PZU jej ujmowania są następujące:

- umowa nie wchodzi już w zakres MSSF 17;
- umowa musi być podzielona na inne komponenty;
- umowa ma zasadniczo odmienną granicę umowy;
- umowa musi być włączona do innej grupy umów;
- umowa spełnia definicję umowy ubezpieczenia zawierającej bezpośredni udział w zyskach, podczas gdy pierwotna umowa nie spełniała tej definicji lub odwrotnie;
- umowa nie spełnia już kryteriów kwalifikacyjnych pozwalających na stosowanie podejścia PAA, podczas gdy pierwotna umowa tak.

W przypadku zaprzestania ujmowania umowy w ramach grupy umów Grupa PZU stosuje poniższe wymogi:

- przypisane do grupy przepływy pieniężne z realizacji umów są korygowane w celu wyeliminowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych oraz korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego związanego z prawami i obowiązkami, których ujmowania w ramach grupy zaprzestano;
- marża kontraktowa danej grupy jest korygowana o zmiany wartości przepływów pieniężnych opisanych powyżej; oraz
- liczba jednostek świadczonych usług w odniesieniu do przewidywanych pozostałych usług objętych umową jest korygowana w celu odzwierciedlenia jednostek świadczonych usług, których ujmowania w ramach grupy zaprzestano, a kwota marży kontraktowej ujęta w wyniku finansowym w danym okresie opiera się na tej skorygowanej liczbie.

6.1.2.4. Metody wyceny

Zgodnie z MSSF 17 umowy ubezpieczenia wycenia się stosując poniższe metody:

- GMM – ogólny model wyceny;

W tym modelu łączną wartość zobowiązania ubezpieczeniowego kalkuluje się jako sumę:

- kwoty przepływów pieniężnych z realizacji umów, które obejmują: (1) szacunki przyszłych przepływów pieniężnych w granicach umowy, (2) korektę odzwierciedlającą wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko finansowe związane z przyszłymi przepływami pieniężnymi w zakresie, w jakim ryzyko finansowe nie jest uwzględnione w szacunkach przyszłych przepływów pieniężnych, (3) korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego, która odzwierciedla rekompensatę z tytułu niepewności, co do kwoty i terminu powstania przepływów pieniężnych wynikających z ryzyka niefinansowego; oraz
 - marży kontraktowej, reprezentującej niewypracowany zysk. Wartość marży kontraktowej jest wrażliwa na zmiany oszacowań przepływów pieniężnych, wynikających ze zmian założeń nieekonomicznych. Marża kontraktowa nie może być wartością ujemną – wszelkie straty z umowy rozpoznaje się natychmiast w wyniku finansowym;
- PAA - podejście oparte na alokacji składki:

Podejście oparte na alokacji składki jest podejściem uproszczonym, gdzie wycena zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług jest analogiczna do mechanizmu rezerwy składki wg MSSF 4 (bez oddzielnej prezentacji korekty ryzyka

z tytułu ryzyka niefinansowego i marży kontraktowej), natomiast wycenę zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód przeprowadza się w ten sam sposób jak dla ogólnego modelu wyceny. Metodę PAA stosuje się dla umów, które spełniają odpowiednie kryteria kwalifikacyjne na moment początkowego ujęcia, pozwalające na stosowanie uproszczenia, określone w pkt. 53 lub 69 MSSF 17:

- jednostka racjonalnie oczekuje, że takie uproszczenie będzie skutkowało wyceną zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług dla grupy umów, która to wycena nie będzie różniła się istotnie od wyceny przeprowadzonej przy zastosowaniu metody GMM;
- okres świadczenia usług każdej umowy w grupie umów wynosi jeden rok lub mniej.

Grupy umów ubezpieczenia mogą być wycenione metodą PAA pomimo niespełnienia powyższych kryteriów pod warunkiem, że wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU zostanie uznany za nieistotny.

Zgodnie z polityką Grupy PZU, w podejściu PAA przepływy pieniężne z tytułu akwizycji są uwzględniane w zobowiązaniu z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC) i tym samym są amortyzowane w całym okresie świadczenia usług.

Dla metody PAA Grupa PZU nie dokonuje korekty w celu odzwierciedlenia wartości pieniądza w czasie oraz wpływu ryzyka finansowego;

- VFA – metoda zmiennej opłaty:

Metoda wyceny zobowiązań stosowana na potrzeby raportowania wg MSSF 17 umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku, gdzie wycena zobowiązań dokonywana jest analogicznie jak w podejściu GMM z tą różnicą, że zmiany składnika marży kontraktowej CSM w kolejnych okresach obejmują również wpływ zmian założeń ekonomicznych, a nie tylko założeń operacyjnych. Metoda zmiennej opłaty stosowana jest wyłącznie do pomiaru wybranych produktów, po dokonaniu oceny kryteriów kwalifikacyjnych na moment początkowego ujęcia grupy umów. Grupa PZU stosuje podejście VFA do produktów typu *unit-linked*, dla których spełnione są kryteria kwalifikacyjne (w ocenie Grupy PZU wszystkie produkty typu *unit-linked* spełniają kryteria do zastosowania podejścia VFA).

W Grupie PZU większość umów ubezpieczenia i reasekuracji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych spełnia kryteria zastosowania uproszczonego podejścia opartego na alokacji składki – PAA. Umowy ubezpieczeń na życie wycenia się modelem ogólnym – GMM, a dla umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku Grupa PZU stosuje model VFA.

Zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług bez komponentu straty

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług to zobowiązanie odpowiadające spoczywającemu na jednostce obowiązkowi do:

- rozpatrzenia roszczeń i wypłaty uzasadnionych odszkodowań wynikających z istniejących umów ubezpieczenia z tytułu zdarzeń ubezpieczeniowych, które jeszcze nie wystąpiły (tj. obowiązek dotyczący niewygasłej części ochrony ubezpieczeniowej); oraz
- wypłaty kwot wynikających z istniejących umów ubezpieczenia, które to kwoty nie są uwzględnione w punkcie powyżej i które są związane z:
 - usługami objętymi umową ubezpieczenia jeszcze nieświadczonymi (tj. zobowiązaniami związanymi z przyszłym świadczeniem usług objętych umową ubezpieczenia); lub
 - wszelkimi komponentami inwestycyjnymi lub innymi kwotami, które nie są związane ze świadczeniem usług objętych umową ubezpieczenia i które nie zostały przeniesione do zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód.

W momencie początkowego ujęcia całość zobowiązania z tytułu umowy ubezpieczenia składa się z zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, a wartość bilansowa wynosi zero dla umów nierodzących obciążenia.

Zgodnie z ogólnym modelem wyceny, jak również w ramach metody zmiennej opłaty, w dniu początkowego ujęcia zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług mierzy się jako:

- kwotę przepływów pieniężnych z realizacji umów opisaną w punkcie 6.1.2.5; powiększoną o

- marżę kontraktową, reprezentującą niewypracowany zysk.

Podejście oparte na alokacji składki nie uwzględnia marży kontraktowej, korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego oraz korekty odzwierciedlającej wartość pieniądza w czasie. Zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług w momencie początkowego ujęcia wycenia się jako:

- składki otrzymane w momencie początkowego ujęcia;
- pomniejszone o wszelkie przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia na ten dzień, chyba że jednostka dopuszcza możliwość i decyduje się ująć te płatności jako koszt; oraz
- powiększone lub pomniejszone o wszelkie kwoty wynikające z zaprzestania ujmowania na ten dzień:
 - wszelkich aktywów w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia wypłaconych przed dniem początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia; oraz
 - wszelkich innych aktywów lub zobowiązań uprzednio ujętych w odniesieniu do przepływów pieniężnych związanych z grupą umów.

Wycena w późniejszych okresach

Po początkowym ujęciu, na koniec każdego okresu sprawozdawczego zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, z wyłączeniem marży kontraktowej, jest ponownie wyceniane przy użyciu przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłym okresem świadczenia usług, tj. obejmuje wartość bieżącą najlepszego oszacowania przepływów pieniężnych wymaganych do wypełnienia zobowiązania wraz z korektą ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego.

Zgodnie z ogólnym modelem wyceny i metodą zmiennej opłaty, na koniec okresu sprawozdawczego, zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług z wyłączeniem marży kontraktowej szacuje się jako:

- zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług na początku okresu sprawozdawczego, które jest równe wartości tego zobowiązania na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego;
- powiększone/pomniejszone o oszacowane oczekiwane kwoty związane z płatnościami składek oraz odszkodowaniami i kosztami, które mają zostać poniesione w okresie sprawozdawczym według oszacowania na poprzednią datę raportową;
- powiększone/pomniejszone o zmiany szacunków wynikające ze zmian założeń dotyczących przyszłych usług;
- powiększone/pomniejszone o odsetki naliczone od bieżącej wartości bilansowej przyszłych przepływów pieniężnych oraz korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w okresie sprawozdawczym przy zastosowaniu stopy dyskontowej stosowanej przy początkowym ujęciu;
- powiększone/pomniejszone o pozostałą część odsetek naliczonych przy użyciu aktualnych stóp dyskontowych.

Zgodnie z podejściem opartym na alokacji składki, na koniec okresu sprawozdawczego, zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług wycenia się jako:

- wartość tego zobowiązania na początku okresu;
- powiększoną o otrzymane składki w danym okresie;
- pomniejszoną o przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia;
- powiększoną o wszelkie kwoty związane z amortyzacją przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia ujętych jako koszty w danym okresie sprawozdawczym;
- powiększoną o wszelkie korekty komponentu finansowania, jeśli są stosowane;
- pomniejszoną o kwotę ujętą jako przychody z ubezpieczeń z tytułu usług świadczonych w tym okresie;
- pomniejszoną o wszelkie wartości komponentu inwestycyjnego wypłacone lub przeniesione do zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód.

W związku z powyższym Grupa PZU rozpoznaje przychody i koszty z tytułu następujących zmian w wartości bilansowej zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług:

- przychody z ubezpieczeń – zmiany z tytułu zmniejszenia zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług w związku z usługami świadczonymi w danym okresie;

- koszty usług ubezpieczenia – zmiany z tytułu strat na grupach umów rodzących obciążenia oraz odwrócenie tych strat;
- przychody lub koszty finansowe z ubezpieczeń – zmiany z tytułu wartości pieniądza w czasie oraz wpływu ryzyka finansowego.

Marża kontraktowa

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Marża kontraktowa jest ustalana dla umów nierodzących obciążenia na dzień początkowego ujęcia i odzwierciedla niewypracowane zyski. Następnie jest uwalniana jako zysk przez cały okres obowiązywania umowy (grupy umów).

Marżę kontraktową można zdefiniować jako nadwyżkę wartości bieżącej wpływów nad wartością bieżącą wy wpływów w granicach umowy, skorygowanymi o wpływ korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego.

Marża kontraktowa nie jest tworzona przy podejściu opartym na alokacji składki. Zgodnie z ogólnym modelem wyceny i metodą zmiennej opłaty, Grupa PZU wycenia marżę kontraktową w momencie początkowego ujęcia grupy umów w kwocie, która nie powoduje powstania przychodów ani kosztów wynikających z:

- początkowego ujęcia kwoty przepływów pieniężnych z realizacji umów;
- wszelkich przepływów pieniężnych wynikających z umów należących do grupy na dany dzień;
- zaprzestania ujmowania w dniu początkowego ujęcia:
 - wszelkich aktywów w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia;
 - wszelkich innych aktywów lub zobowiązań uprzednio ujętych w odniesieniu do przepływów pieniężnych związanych z grupą umów.

Co do zasady, marża kontraktowa nie może być wykorzystywana do rozpoznawania strat w czasie. Strata rozpoznana na dzień ujęcia grupy umów jest ujmowana w wyniku finansowym w wysokości nadwyżki oczekiwanej wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych powyżej oczekiwanej przyszłej wartości wpływów, z uwzględnieniem wpływu ryzyka niefinansowego (poprzez korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego). Podejście to jest podejściem przeciwnym do sposobu rozpoznania oczekiwanego zysku z działalności ubezpieczeniowej, który jest rozkładany w czasie proporcjonalnie do świadczonej usługi ubezpieczeniowej.

Wycena w późniejszych okresach

Marża kontraktowa na koniec okresu sprawozdawczego odzwierciedla zysk w grupie umów ubezpieczenia, który nie został jeszcze ujęty w wyniku finansowym, ponieważ jest on związany z przyszłą usługą, która będzie świadczona na podstawie umów należących do grupy.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego wartość bilansowa marży kontraktowej dla grupy umów ubezpieczenia niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach, wyceniona zgodnie z ogólnym modelem wyceny, odpowiada wartości bilansowej na początek okresu sprawozdawczego skorygowanej o:

- wpływ wszelkich nowych umów dodanych do grupy;
- odsetki naliczone od wartości bilansowej marży kontraktowej w okresie sprawozdawczym, wycenione według stóp dyskontowych w momencie początkowego ujęcia (tzw. stopy „locked-in”);
- zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłą usługą, z wyjątkiem przypadków, gdy:
 - taki wzrost przepływów pieniężnych z realizacji umów przewyższa wartość bilansową marży kontraktowej, powodując stratę; lub
 - taki spadek przepływów pieniężnych z realizacji umów jest przypisany do komponentu straty w ramach zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług;
- wpływ wszelkich różnic kursowych na marżę kontraktową;

- kwotę ujętą jako przychody z ubezpieczenia w związku z przeniesieniem usług objętych umową ubezpieczenia w danym okresie, ustaloną poprzez przypisanie marży kontraktowej pozostałej na koniec okresu sprawozdawczego (przed jakąkolwiek alokacją) do bieżącego i pozostałego okresu świadczenia usług.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego, wartość bilansowa marży kontraktowej dla grupy umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zyskach, wyceniona metodą zmiennej opłaty, odpowiada wartości bilansowej na początek okresu sprawozdawczego skorygowanej o:

- wpływ wszelkich nowych umów dodanych do grupy;
- zmianę kwoty udziału jednostki w wartości godziwej pozycji bazowych;
- zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłą usługą;
- wpływ wszelkich różnic kursowych na marżę kontraktową;
- kwotę ujętą jako przychody z ubezpieczeń w związku z przeniesieniem usług objętych umową ubezpieczenia w danym okresie, ustaloną poprzez przypisanie marży kontraktowej pozostałej na koniec okresu sprawozdawczego (przed jakąkolwiek alokacją) w bieżącym i pozostałym okresie świadczenia usług.

Komponent straty

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Komponent straty jest częścią zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług i reprezentuje kwotę strat wynikających z grupy umów rodzących obciążenia. Początkowa kwota straty jest wyodrębniona w wyniku finansowym, a w późniejszych okresach korygowana o dalsze straty, odwrócenie strat i uwalnianie w czasie, tak aby komponent straty dla grupy umów wynosił zero do końca okresu świadczenia usług dla grupy umów.

Komponent straty ustala się niezależnie od zastosowanego modelu wyceny (tj. ustala się dla ogólnego modelu wyceny, metody zmiennej opłaty oraz podejścia opartego na alokacji składki).

Umowa ubezpieczenia rodzi obciążenia na dzień początkowego ujęcia, jeżeli przepływy pieniężne z realizacji umów (skorygowane o korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego i korektę wartości pieniądza w czasie) przypisane do umowy, wszelkie wcześniej ujęte przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia oraz wszelkie przepływy pieniężne wynikające z umowy na dzień początkowego ujęcia stanowią łącznie wypływ netto rozpoznany w wyniku finansowym.

Dla podejścia opartego na alokacji składki, jeżeli w dowolnym momencie okresu świadczenia usług fakty i okoliczności wskazują, że grupa umów ubezpieczenia rodzi obciążenia, jednostka tworzy komponent straty, który można wyrazić jako różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, obliczoną zgodnie z podejściem PAA, oraz wartością przepływów pieniężnych z realizacji umów, które odnoszą się do pozostałej części okresu świadczenia usług w ramach grupy zgodnie z modelem ogólnym.

Wycena w późniejszych okresach

Dla ogólnego modelu wyceny oraz metody zmiennej opłaty umowa ubezpieczenia lub grupa umów ubezpieczenia staje się grupą rodzącą obciążenia (lub rodzącą większe obciążenia) przy późniejszej wycenie, jeżeli niekorzystne zmiany, związane z przyszłą usługą, będące wynikiem zmian szacunków przyszłych przepływów pieniężnych i korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego, przekraczają wartość bilansową marży kontraktowej. W takim przypadku Grupa PZU ujmuje stratę w wyniku finansowym w wysokości równej temu przekroczeniu.

W przypadku, gdy przy późniejszej wycenie zajdą korzystne zmiany związane z przyszłą usługą, Grupa PZU rozpoznaje w wyniku finansowym zysk (odwrócenie strat) maksymalnie do wysokości komponentu straty. W przypadku gdy wpływ korzystnych zmian w wycenie przekracza wartość komponentu straty, Grupa PZU rozpoznaje w wyniku finansowym zysk w wysokości już rozpoznanego komponentu straty, zaś pozostała część zmiany rozpoznana zostaje jako marża kontraktowa.

W przypadku podejścia opartego na alokacji składki wycena komponentu straty w późniejszych okresach następuje przy wykorzystaniu tej samej metody kalkulacji, jak w momencie początkowego ujęcia i może być odwrócona do zera.

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód odpowiada spoczywającemu na jednostce obowiązkowi do:

- rozpatrzenia roszczeń i wypłaty uzasadnionych odszkodowań lub świadczeń z tytułu zdarzeń ubezpieczeniowych, które już wystąpiły, w tym zdarzeń, które wystąpiły, ale w odniesieniu do których nie zostały zgłoszone roszczenia, oraz innych poniesionych kosztów ubezpieczenia; oraz
- wypłaty kwot, które nie są uwzględnione w punkcie powyżej i które są związane z:
 - usługami objętymi umową ubezpieczenia, które zostały już zrealizowane; lub
 - wszelkimi komponentami inwestycyjnymi lub innymi kwotami, które nie są związane ze świadczeniem usług objętych umową ubezpieczenia i które nie są objęte zobowiązaniem z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług.

We wszystkich modelach wyceny, w momencie początkowego ujęcia grupy umów, zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód jest zwykle równe zero, ponieważ nie wystąpiły jeszcze żadne zdarzenia ubezpieczeniowe.

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód musi zostać utworzone – oddzielnie dla każdego rodzaju zdarzenia ubezpieczeniowego – po wystąpieniu pojedynczego zdarzenia ubezpieczeniowego, obejmując oczekiwaną wypłatę odszkodowań z tytułu tego pojedynczego zdarzenia ubezpieczeniowego, dla którego odszkodowania nie zostały jeszcze w pełni wypłacone.

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód obejmuje przepływy pieniężne związane z wykonaną usługą na dzień sprawozdawczy. Wycena tego zobowiązania opiera się na tych samych wymogach dotyczących (1) szacunków przyszłych przepływów pieniężnych, (2) stóp dyskontowych i (3) korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego, które mają również zastosowanie do zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług przy początkowej i późniejszej wycenie.

Wycena w późniejszych okresach

Na każdy okres sprawozdawczy, zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód jest wyceniane jako wartość przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z zaistniałymi szkodami. Oznacza to, że obejmuje ono wartość bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych wymaganych do uregulowania zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód i kosztów dla każdego ubezpieczonego zdarzenia wraz z korektą ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego.

Dla wszystkich metod wyceny, na koniec okresu sprawozdawczego, zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód szacuje się jako:

- wartość zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód na początku okresu sprawozdawczego, które jest równe wartości na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego;
- powiększone/pomniejszone o oczekiwane przepływy pieniężne związane z przeszłą usługą;
- powiększone o wzrost zobowiązania z tytułu szkód i kosztów poniesionych w danym okresie, ale jeszcze niezapłaconych;
- powiększone/pomniejszone o odsetki naliczone od wartości bilansowej najlepszego oszacowania zobowiązań i korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w okresie sprawozdawczym przy zastosowaniu stopy dyskontowej stosowanej w momencie początkowego ujęcia (tzw. stopy „locked-in”);
- powiększone/pomniejszone o pozostałą część odsetek naliczonych przy użyciu aktualnych stóp dyskontowych.

Po początkowym ujęciu, jednostka ujmuje przychody i koszty dla następujących zmian wartości bilansowej zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód:

- w przypadku kosztów usług ubezpieczenia – zmiany z tytułu wzrostu zobowiązania w związku z zaistniałymi szkodami i kosztami poniesionymi w danym okresie, z wyłączeniem wszelkich komponentów inwestycyjnych;
- w przypadku kosztów usług ubezpieczenia – zmiany z tytułu wszelkich późniejszych zmian przepływów pieniężnych wynikających z realizacji umów związanych z zaistniałymi szkodami i poniesionymi kosztami; oraz
- w przypadku przychodów lub kosztów finansowych z tytułu ubezpieczeń – zmiany z tytułu wartości pieniądza w czasie i wpływu ryzyka finansowego.

Grupa PZU zdecydowała się zastosować w swoich obliczeniach ujęcie wartości narastająco od początku roku do dnia sprawozdawczego (*year to date* - YTD). W związku z tym "poprzedni okres sprawozdawczy", do którego odnoszą się powyższe punkty, to zawsze koniec grudnia poprzedniego roku.

Aktywa w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia

Przedpłaty w rozumieniu kosztów akwizycji zapłaconych przed terminem wymagalności i przed początkowym ujęciem umowy (w tym przypadku płatności nie mieszczące się w granicach umowy, ale będące częścią przepływów pieniężnych z realizacji po początkowym ujęciu umowy) nie są ujmowane w zobowiązaniu z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC) do momentu początkowego ujęcia umowy, jednak traktuje się je jako część salda aktywów lub zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia jako aktywa w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia.

Jeżeli fakty i okoliczności wskazują na to, że mogła nastąpić utrata wartości składnika aktywów w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia, wówczas na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa PZU:

- ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, tak aby wartość bilansowa każdego składnika aktywów nie przekraczała oczekiwanych wpływów pieniężnych netto dla danej grupy umów ubezpieczenia (test na utratę wartości na poziomie grupy); oraz
- jeżeli składnik aktywów odnosi się do grup, co do których oczekuje się, że powstaną w wyniku odnowienia umów ubezpieczenia w grupie (dodatkowy test na utratę wartości), ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w zakresie, w jakim:
 - przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia przekroczą wpływy netto środków pieniężnych z tytułu przewidywanych odnowień;
 - nadwyżka nie została wcześniej ujęta jako strata z tytułu utraty wartości.

Uprzednio ujęta strata z tytułu utraty wartości jest odwracana w kolejnym okresie sprawozdawczym w zakresie, w jakim utrata wartości uległa poprawie lub przestała istnieć. Na 30 czerwca 2023 roku, 31 grudnia 2022 roku, a także na 1 stycznia 2022 Grupa PZU w sprawozdawczości MSSF 17 nie rozpoznała składnika aktywów odnoszącego się do grup, co do których oczekuje się, że powstaną w wyniku odnowienia umów ubezpieczenia w grupie.

6.1.2.5. Istotne osądy oraz procesy szacowania wyceny przyszłych przepływów pieniężnych

Przepływy pieniężne z realizacji umów ubezpieczenia

Szacując przyszłe przepływy pieniężne, Grupa PZU uwzględnia, wszystkie racjonalne i udokumentowane informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów i wysiłku. Informacje te obejmują zarówno historyczne dane wewnętrzne jak i zewnętrzne w zakresie szkód i pozostałych elementów wyceny, zaktualizowane w celu odzwierciedlenia bieżących oczekiwań co do przyszłych zdarzeń.

Szacunki przyszłych przepływów pieniężnych obejmują wszystkie przepływy pieniężne, których powstania oczekuje się w związku z wypełnieniem praw i obowiązków umowy ubezpieczenia. Szacunki przyszłych przepływów:

- mieszczą się w granicach umowy;
- uwzględniają wszystkie dostępne informacje na temat kwoty, terminu i niepewności tych przyszłych przepływów pieniężnych;
- są jednoznaczne - jednostka szacuje korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego oddzielnie od innych szacunków; jednostka szacuje również przepływy pieniężne oddzielnie od korekty z tytułu wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka finansowego, chyba że najbardziej odpowiednia technika wyceny łączy te szacunki;
- odzwierciedlają perspektywę jednostki, pod warunkiem, że oszacowania wszelkich istotnych zmiennych rynkowych są zgodne z możliwymi do zaobserwowania cenami rynkowymi dla tych zmiennych;
- są aktualne.

Umowy reasekuracji czynnej są modelowane na tych samych zasadach, co umowy ubezpieczenia. Biorąc jednak pod uwagę cechy umów reasekuracji, w momencie początkowego ujęcia (i podobnie na każdą kolejną datę sprawozdawczą) oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne obejmują oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z bazowych umów ubezpieczenia, które będą wystawione w przyszłości przez cedenta, ale mieszczą się w granicach umów reasekuracji czynnej.

Kluczowe założenia

Dla celów szacowania przyszłych przepływów pieniężnych Grupa PZU stosuje poniższe kluczowe założenia:

- **szkodowość** – założenia bazują na historycznych obserwacjach, a także na własnej ocenie Grupy PZU dotyczącej spodziewanego poziomu uszkodowości dla nowych umów ubezpieczenia;
- **śmiertelność** – założenia bazują na tablicach trwania życia publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, które dostosowywane są tak, aby odzwierciedlić historyczne obserwacje dotyczące śmiertelności w portfelu umów Grupy PZU, z uwzględnieniem oceny eksperckiej;
- **zachorowalność / wypadkowość** – założenia bazują na historycznych obserwacjach w portfelu umów Grupy PZU, z uwzględnieniem oceny eksperckiej;
- **rezygnacje** – założenia bazują na historycznych poziomach rezygnacji w portfelu umów Grupy PZU, z uwzględnieniem oceny eksperckiej;
- **koszty** – założenia bazują na własnej ocenie Grupy PZU dotyczącej poziomu przyszłych kosztów, z uwzględnieniem inflacji kosztowej.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń

Grupa PZU prezentuje przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń i reasekuracji w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub w innych całkowitych dochodach (dla portfeli umów niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach). W celu określenia wartości przychodów i kosztów finansowych z ubezpieczeń i reasekuracji Grupa PZU używa:

- w przypadku grup umów ubezpieczenia, w odniesieniu do których zmiany założeń dotyczących ryzyka finansowego nie mają znacznego wpływu na kwoty wypłacone ubezpieczonym – stóp dyskontowych ustalonych na dzień początkowego ujęcia grupy umów;
- w przypadku grup umów ubezpieczenia, w odniesieniu do których zmiany założeń dotyczących ryzyka finansowego mają znaczny wpływ na kwoty wypłacone ubezpieczonym – stóp dyskontowych, które przypisują pozostałe skorygowane oczekiwane przychody lub koszty finansowe w pozostałym okresie trwania grupy umów według stałej stopy.

Dyskontowanie przepływów pieniężnych

Co do zasady, Grupa PZU używa krzywych stóp dyskontowych wyznaczonych w podejściu oddolnym (MSSF 17 pkt B80), które zakłada, że krzywe dyskontowe zostaną wyznaczone jako płynne krzywe stóp wolnych od ryzyka, skorygowane o premię za niepłynność, wynikającą z różnicy w charakterystyce płynnościowej stóp obserwowanych na rynku i charakterystyce płynnościowej umów ubezpieczenia. Dla grup umów tworzonych dla kohort powstających po dniu przejścia na wycenę zgodną z MSSF 17 (tj. po 1 stycznia 2022 roku) Grupa PZU stosuje metodologię EIOPA do wyznaczenia podstawowej krzywej wolnej od ryzyka. Podejście do krzywych stóp dyskonta wyznaczonych dla kohort rozpoznanych przed dniem przejścia opisano w punkcie 6.1.1. W specyficznych przypadkach może zostać zastosowane podejście odgórne, gdzie krzywa dochodowości korygowana jest o czynniki, które nie są istotne dla umów ubezpieczenia. Wymogiem stosowania podejścia odgórnego jest istnienie łatwo identyfikowalnego portfela referencyjnego.

Poniższa tabela prezentuje krzywe wykorzystywane do dyskontowania przepływów pieniężnych z umów ubezpieczenia dla głównych walut. W wierszach „Bez premii” prezentowane są krzywe bazowe dla portfeli MSSF 17, gdzie nie zastosowano do wyceny premii za niepłynność (dotyczy ubezpieczenia grupowego, ubezpieczenia J, produktów bankowych oraz produktów typu *unit-linked*). W wierszach „Renty” krzywe odpowiednio dla PLN i EUR wykorzystywane do dyskontowania wybranych zobowiązań

rentowych w ubezpieczeniach majątkowych. Natomiast w wierszu „IK” – krzywe wykorzystywane do dyskontowania wybranych indywidualnych ubezpieczeń na życie, w szczególności portfela indywidualnej kontynuacji oraz ubezpieczenia terminowego.

Czas trwania portfela	30 września 2023					31 grudnia 2022					1 stycznia 2022				
	1 rok	5 lat	10 lat	20 lat	40 lat	1 rok	5 lat	10 lat	20 lat	40 lat	1 rok	5 lat	10 lat	20 lat	40 lat
Bez premii															
PLN	4,77%	5,20%	5,74%	5,42%	4,62%	6,40%	6,74%	6,65%	6,01%	4,94%	2,66%	3,73%	3,57%	3,50%	3,52%
EUR	4,05%	3,29%	3,28%	3,21%	3,19%	3,18%	3,13%	3,09%	2,76%	2,85%	(0,59%)	(0,08%)	0,21%	0,46%	1,62%
USD	5,44%	4,36%	4,26%	4,20%	3,70%	5,07%	3,95%	3,75%	3,63%	2,82%	0,44%	1,28%	1,50%	1,67%	1,36%
GBP	5,44%	4,56%	4,30%	4,27%	3,88%	4,46%	4,06%	3,71%	3,53%	3,31%	0,78%	1,20%	1,11%	1,05%	0,75%
NOK	4,89%	4,29%	4,08%	3,91%	3,73%	3,46%	3,15%	3,20%	3,29%	3,36%	1,14%	1,78%	1,81%	2,23%	2,80%
Renty															
PLN	5,10%	5,53%	6,07%	5,75%	4,95%	6,81%	7,15%	7,05%	6,42%	5,35%	2,83%	3,91%	3,75%	3,68%	3,69%
EUR	4,09%	3,33%	3,32%	3,25%	3,23%	3,23%	3,18%	3,14%	2,82%	2,90%	(0,57%)	(0,07%)	0,22%	0,47%	1,64%
IK															
PLN	4,99%	5,42%	5,96%	5,64%	4,84%	6,67%	7,01%	6,92%	6,28%	5,21%	2,77%	3,85%	3,69%	3,62%	3,63%

Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego

Grupa PZU uwzględnia w wycenie umów ubezpieczenia korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego (np. ryzyka ubezpieczeniowego, ryzyka rezygnacji i ryzyka kosztów). Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego stanowi rekompensatę z tytułu niepewności co do kwoty i terminu wystąpienia przepływów pieniężnych z tytułu grup umów ubezpieczenia. Ze względu na różną charakterystykę ryzyka, korektę ryzyka dotyczącą przepływów pieniężnych związanych z przyszłym okresem świadczenia usług (uwzględnionym w zobowiązaniu z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług) i przeszłym okresem świadczenia usług (uwzględnionym w zobowiązaniu z tytułu zaistniałych szkód) szacuje się oddzielnie.

Grupa PZU szacuje korektę stosując dostępne metody, w tym metodę wartości zagrożonej (VaR) oraz techniki oparte o metodę kosztu kapitału.

Na poziomie jednostki korektę ryzyka wyznacza się jako sumę prostą korekt ryzyka dla wszystkich grup kontraktów w portfelu, nie uwzględniając korelacji pomiędzy tymi grupami. Finalnie w oparciu o otrzymaną wartość wyznaczony jest poziom ufności, który uwzględnia korelacje i efekty dywersyfikacji pomiędzy jednorodnymi grupami ryzyka. Do wyznaczenia korekty na ryzyko dobierane są parametry w taki sposób, żeby końcowa wartość korekty z tytułu ryzyka niefinansowego odpowiadała poziomowi ufności z przedziału 75% - 85%, określonego przez Grupę PZU jako oczekiwany poziom ufności na potrzeby wyznaczenia ryzyka niefinansowego w raportowaniu finansowym MSSF 17.

Poziomy ufności dla ostatecznie wyznaczonej korekty z tytułu ryzyka niefinansowego wyniosły na 30 września 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku – 79%, natomiast na 1 stycznia 2022 roku – 80%.

Jednostki świadczonych usług

Kwotę marży kontraktowej, ujmowanej w wyniku finansowym w okresie, Grupa PZU wyznacza zgodnie z wymaganiami MSSF 17 w oparciu o jednostki świadczonych usług (*coverage units*). Dla każdej grupy umów ubezpieczenia Grupa PZU identyfikuje jednostki świadczonych usług w oparciu o charakterystykę produktu, w sposób uwzględniający w odniesieniu do każdej umowy wielkość świadczonych usług oraz przewidywany okres świadczenia usług. Dla poszczególnych segmentów produktowych Grupa PZU wyznacza jednostki świadczonych usług zgodnie z poniższą tabelą:

Rodzaj ubezpieczenia	Podstawa do kalkulacji jednostek świadczonych usług
Ubezpieczenia grupowe i kontynuowane	Łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych
Ubezpieczenia tradycyjne	Poza ubezpieczeniami rentowymi łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych. Roczne świadczenie dla ubezpieczeń rentowych
Ubezpieczenia unit-linked	Łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych (obejmuje również wartość funduszu)
Pozostałe ubezpieczenia	Łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych

6.1.2.6. Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z innych całkowitych dochodów

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów Grupa PZU prezentuje odrębnie:

- wynik z usług ubezpieczenia, obejmujący:
 - kwotę przychodów z ubezpieczeń – wynagrodzenie, do którego jednostka spodziewa się być uprawniona w zamian za usługi świadczone w danym okresie;
 - koszty usług ubezpieczenia:
 - o poniesione odszkodowania (z wyłączeniem komponentów inwestycyjnych) oraz inne poniesione koszty usług ubezpieczeniowych;
 - o amortyzację przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia;
 - o zmiany związane z przeszłą usługą, tj. zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane ze zobowiązaniem z tytułu zaistniałych szkód odszkodowaniami oraz;
 - o straty na grupach umów rodzących obciążenia oraz wszelkie odwrócenie takich strat;
- przychody lub koszty finansowe z ubezpieczeń:
 - wpływ wartości pieniądza w czasie;
 - wpływ ryzyka finansowego.

Zgodnie z MSSF 17 Grupa PZU ma prawo podjąć decyzję o prezentacji całych przychodów lub kosztów finansowych z tytułu ubezpieczeń w rachunku zysków i strat lub decyduje o ich podziale i osobnej prezentacji w rachunku zysków i strat oraz w ramach innych całkowitych dochodów dla każdego portfela MSSF 17. Grupa PZU skorzystała z możliwości podziału dla wszystkich portfeli MSSF 17 innych niż te, z bezpośrednim udziałem w zysku.

6.1.2.7. Umowy reasekuracji

Umowa reasekuracji jest umową ubezpieczenia zawieraną przez jedną jednostkę (reasekuratora) w celu zrekompensowania innej jednostce (cedentowi) odszkodowań z tytułu jednej lub wielu umów ubezpieczenia zawartych przez tę inną jednostkę (umów bazowych).

Wszystkie umowy reasekuracji zawarte przez Grupę PZU przenoszą znaczące ryzyko ubezpieczeniowe na reasekuratora, dlatego uznano je za posiadane umowy reasekuracji w rozumieniu MSSF 17 i do ich wyceny stosuje się MSSF 17.

Dla umów reasekuracji biernej Grupa PZU stosuje takie same zasady identyfikacji, klasyfikacji, wyceny i prezentacji jak w przypadku umów ubezpieczenia z następującymi kluczowymi wyjątkami:

- umowy reasekuracji biernej dzielą się na trzy grupy rentowności:
 - umowy, w przypadku których występuje zysk netto na moment początkowego ujęcia;
 - umowy, w przypadku których występuje koszt netto bez znaczącej możliwości powstania zysku netto po momencie początkowego ujęcia;
 - pozostałe umowy, dla których występuje koszt netto ze znaczącą możliwością powstania zysku netto po momencie początkowego ujęcia;
 - przepływy pieniężne mieszczą się w granicach umowy, jeżeli wynikają z istotnych praw i obowiązków istniejących w okresie sprawozdawczym, w którym jednostka:
 - jest zobowiązana do zapłaty kwot reasekuratorowi; lub
 - ma materialne prawo do korzystania z usług reasekuratora;
 - modele wyceny mające zastosowanie do umów reasekuracji biernej są następujące:
 - ogólny model wyceny (GMM);
 - podejście oparte na alokacji składki (PAA);
 - umowy reasekuracji biernej są wyceniane oddzielnie od bazowych umów ubezpieczenia, których dotyczą. Jednostka stosuje spójne założenia w celu określenia wielkości szacunków wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu grupy umów reasekuracji biernej oraz szacunków wartości bieżącej bazowych umów ubezpieczenia. Oprócz stosowania spójnych założeń Grupa PZU dokonuje następujących modyfikacji w celu określenia wielkości szacunków wartości bieżącej przepływów pieniężnych z tytułu reasekuracji biernej w porównaniu z bazowymi umowami ubezpieczenia:
 - szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu grupy umów reasekuracji biernej uwzględniają wpływ ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora z uwzględnieniem wpływu zabezpieczenia i kosztów związanych z uregulowaniem sporów;
 - oszacowanie korekty z ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego ustala się w taki sposób, aby stanowiło ono kwotę ryzyka przenoszonego przez cedenta na reasekuratora;
 - wymogi dotyczące ustalania marży kontraktowej w momencie początkowego ujęcia są zmienione w odniesieniu do umów reasekuracji biernej w celu odzwierciedlenia faktu, że dla takich grup umów nie występuje niewypracowany zysk, a zamiast niego występuje koszt netto lub zysk netto z tytułu nabycia umowy reasekuracji. W związku z tym na moment początkowego ujęcia:
 - Grupa PZU ujmuje koszty lub zyski netto z tytułu nabycia grupy umów reasekuracji biernej jako marżę kontraktową, wycenianą w kwocie równej sumie wartości przepływów pieniężnych z tytułu realizacji usług, wartości każdego składnika aktywów lub zobowiązania, której ujmowania zaprzestano na ten dzień, a uprzednio ujmowanego w odniesieniu do przepływów pieniężnych związanych z grupą umów reasekuracji biernej, wszelkich przepływów pieniężnych mających miejsce na ten dzień; chyba że
 - koszt netto kupna ochrony reasekuracyjnej dotyczy zdarzeń, które miały miejsce przed nabyciem grupy umów reasekuracji biernej, w którym to przypadku koszty te ujmuje się bezpośrednio w wyniku finansowym jako koszt.
- Dodatkowo, jeżeli straty z umów ubezpieczenia rodzących obciążenia są ujmowane w momencie początkowego ujęcia, Grupa PZU ujmuje zysk z tytułu umów reasekuracji biernej w zakresie, w jakim umowy reasekuracji biernej zostały zawarte przed zawarciem umów bazowych lub w tym samym czasie. Jeżeli jednostka jest uprawniona do utworzenia komponentu odzyskania strat w momencie początkowego ujęcia, związany z nim przychód koryguje wartość początkową marży kontraktowej;
- w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, skonsolidowanym rachunku zysków i strat oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, dla umów reasekuracji biernej Grupa PZU prezentuje odrębnie:
 - przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji biernej:
 - o alokację składek reasekuracyjnych – wynagrodzenie, do którego reasekurator spodziewa się być uprawniony w zamian za usługi świadczone w danym okresie;

- o kwoty należne od reasekuratorów: zwrot odszkodowań poniesionych w bieżącym okresie, z wyłączeniem wszelkich komponentów inwestycyjnych; zwrot kosztów poniesionych w bieżącym okresie; zmiany związane z przeszłą usługą; komponent odzyskania straty i zmiany założeń (tzw. *unlocking*) komponentu odzyskania straty;
- przychody lub koszty finansowe z tytułu reasekuracji:
 - o wpływ wartości pieniądza w czasie;
 - o wpływ ryzyka finansowego.

6.1.3. Pozostałe standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2023 roku

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano następujące zmiany w standardach.

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiany do MSR 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych	2022/357	Zgodnie ze zmianami jednostka jest zobowiązana do ujawnienia istotnych, zamiast znaczących (jak wcześniej), zasad rachunkowości. Zmiana zawiera przykłady identyfikacji istotnych zasad rachunkowości i precyzuje, że zasada rachunkowości może być istotna ze względu na swoją naturę, nawet jeżeli wartości liczbowe są nieistotne. Zasada rachunkowości jest istotna, jeżeli użytkownicy sprawozdania finansowego potrzebują jej do zrozumienia innych istotnych informacji w tym sprawozdaniu. Ujawnianie nieistotnych zasad rachunkowości nie może przesłaniać istotnych zasad rachunkowości. Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.
Zmiany do MSR 8 – Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	2022/357	Zmiany do MSR 8 obejmują: <ul style="list-style-type: none"> • zastąpienie definicji zmiany wartości szacunkowych definicją wartości szacunkowych. Zgodnie z nową definicją wartości szacunkowe to „kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny”; • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej wynikająca z nowych informacji lub nowych wydarzeń nie stanowi korekty błędów. Ponadto skutki zmiany danych wejściowych lub techniki wyceny zastosowanej do ustalenia wartości szacunkowej stanowią zmiany wartości szacunkowych, o ile nie wynikają one z korekty błędów poprzednich okresów; • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej może wpłynąć tylko na zysk lub stratę bieżącego okresu lub zysk lub stratę zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych. Skutek zmiany dotyczący bieżącego okresu ujmuje się jako przychód lub koszt bieżącego okresu. Ewentualny wpływ na przyszłe okresy ujmuje się jako przychód lub koszt w przyszłych okresach. Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.
Zmiana do MSR 12 – Podatek dochodowy	2022/1392	Zgodnie ze zmianą zwolnienie określone w MSR 12.15b) dotyczące początkowego rozpoznania aktywa bądź rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie będzie dotyczyło transakcji, w których powstają zarówno dodatnie, jak i ujemne różnice przejściowe, skutkujące koniecznością rozpoznania jednocześnie aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego (np. w przypadku transakcji leasingu). Zmiana ma zastosowanie do transakcji, które mają miejsce w dniu lub po dniu rozpoczynającym najwcześniejszy okres porównawczy prezentowany w sprawozdaniu finansowym. Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.

6.1.4. Wydane standardy i interpretacje oraz zmiany standardów

Zatwierdzone rozporządzeniem Komisji Europejskiej

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiany do MSR 12 – Podatek dochodowy	2023/2468	1 stycznia 2023	<p>Zmiana dotyczy potencjalnych skutków wdrożenia zasad modelowych globalnego podatku minimalnego (<i>top-up tax</i>). W grudniu 2021 roku Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju opublikowała modelowe zasady filaru drugiego, aby zapewnić, że duże, międzynarodowe firmy będą podlegać minimalnej stawce podatkowej w wysokości 15%.</p> <p>Zmiana do MSR 12 wprowadza:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjątek polegający na tym, że jednostka nie ujmuje i nie ujawnia informacji o aktywach i rezerwach z tytułu odroczonego podatku dochodowego związanych z podatkiem dochodowym w ramach globalnego podatku minimalnego. Jednostka musi ujawnić, że zastosowała ten wyjątek; wymóg ujawniania informacji, zgodnie z którym jednostka musi oddzielnie ujawniać bieżące obciążenie podatkowe (przychód podatkowy) związane z globalnym podatkiem minimalnym; wymóg ujawniania informacji, który stanowi, że w okresach, w których przepisy o globalnym podatku minimalnym zostały uchwalone, ale jeszcze nie weszły w życie, jednostka ujawnia znane lub możliwe do oszacowania informacje, które pomagają zrozumieć narażenie jednostki na globalny podatek minimalny; wymóg, aby jednostka zastosowała wyjątek oraz wymóg ujawniania, że zastosowała wyjątek niezwłocznie po wydaniu zmian oraz retrospektywnie, zgodnie z MSR 8. Pozostałe wymogi dotyczące ujawnień są wymagane dla rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później. <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Niezatwierdzone rozporządzeniem Komisji Europejskiej

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiana do MSR 1 – klasyfikacja zobowiązań jako krótko i długoterminowe	23 stycznia 2020	1 stycznia 2024	<p>Zmiana precyzuje, że przy określaniu prawa do odroczenia realizacji zobowiązania bierze się pod uwagę warunki istniejące na koniec okresu sprawozdawczego, a także, że klasyfikacja nie zależy od intencji lub oczekiwań jednostki co do chęci skorzystania z możliwości odroczenia realizacji zobowiązania.</p> <p>Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiana do MSSF 16 – Leasing	22 września 2022	1 stycznia 2024	<p>Zmiana wymaga, aby w przypadku wyceny zobowiązań z tytułu leasingu wynikających z leasingu zwrotnego sprzedawca (leasingobiorca) nie ujmował żadnego zysku lub straty związanej z zachowanym prawem do użytkowania.</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/ interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiany do MSR 7 – Rachunek przepływów pieniężnych i MSSF 7 – Instrumenty Finansowe – ujawnienia	25 maja 2023	1 stycznia 2024	<p>Zmiany dotyczą wymogów ujawnieniowych (jakościowych i ilościowych) na temat umów finansowania dostawców. Jednostki będą musiały ujawnić informacje, które umożliwią ocenę, w jaki sposób umowy z dostawcami wpływają na zobowiązania i przepływy pieniężne jednostki oraz zrozumienie wpływu umów z dostawcami na ekspozycję jednostki na ryzyko płynności i w jaki sposób mogłoby to wpłynąć na jednostkę, gdyby umowy te przestały być dla niej dostępne.</p> <p>Zmiana wprowadza wymogi ujawniania informacji na temat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • warunków umów finansowania dostawców; • dla umów na początek i koniec okresu sprawozdawczego: <ul style="list-style-type: none"> – wartości bilansowej zobowiązań finansowych, które są częścią umowy oraz powiązanej pozycji, w której są ujęte; – wartości bilansowej zobowiązań finansowych, o których mowa powyżej, za które dostawcy otrzymali już zapłatę od dostawców finansowania; – terminów płatności zobowiązań finansowych, o których mowa powyżej i porównywalnych zobowiązań handlowych, które nie są częścią umowy finansowania dostawcy oraz • rodzaju i skutków niegotówkowych zmian wartości bilansowej zobowiązań finansowych będących częścią umowy. <p>Umowy finansowania dostawców są też dodane jako przykład w ramach wymogów ujawniania informacji o ryzyku płynności.</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 21 – Skutki zmian kursów wymiany walut obcych	16 sierpnia 2023	1 stycznia 2025	<p>Zmiany dotyczą ustalenia jednoznacznych wymogów do zastosowania przez jednostki, w przypadku gdy kurs wymiany waluty obcej nie jest obserwowalny.</p> <p>Zmiany zawierają m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doprecyzowanie, kiedy waluta jest wymiennalna na inną walutę, a kiedy nie; • określenie, w jaki sposób jednostka ustala kurs wymiany obowiązujący w przypadku, gdy waluta nie jest wymiennalna; • wymóg ujawnienia dodatkowych informacji, jeżeli waluta nie jest wymiennalna - ocenę i skutki braku wymiennalności waluty na wyniki i sytuację finansową oraz przepływy pieniężne jednostki. <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości.

6.2 Zmiana prezentacji przychodów odsetkowych od pochodnych instrumentów zabezpieczających

W celu lepszego odzwierciedlenia sensu ekonomicznego transakcji zabezpieczających i zwiększenia przejrzystości rachunku zysków i strat Grupy PZU w 2023 roku dokonano zmiany prezentacji przychodów odsetkowych od instrumentów zabezpieczających z pozycji „Pozostałe przychody netto z inwestycji” do „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”. W celu zapewnienia porównywalności danych dokonano reklasyfikacji danych porównawczych, jak zaprezentowano poniżej.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	Reklasyfikacja	1 lipca - 30 września 2022 (przed przekształceniem)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)	Reklasyfikacja	1 stycznia - 30 września 2022 (przed przekształceniem)
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	3 038	(149)	3 187	11 520	(101)	11 621
Pozostałe przychody netto z inwestycji	(209)	149	(358)	(471)	101	(572)
Zysk z działalności operacyjnej	443	-	443	4 993	-	4 993

6.3 Zastosowanie szacunków i założeń

Grupa PZU dokonała oceny przyjętych szacunków i założeń mających wpływ na wartość poszczególnych aktywów i zobowiązań Grupy PZU oraz przychodów i kosztów prezentowanych w skróconym, śródrocznym sprawozdaniu finansowym. Biorąc pod uwagę niepewność co do dalszego rozwoju sytuacji ekonomicznej, w szczególności w związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie, wykonane szacunki mogą ulec zmianie w przyszłości. Niepewność dotyczy przede wszystkim prognoz dotyczących założeń makroekonomicznych, w szczególności odnoszących się do kluczowych wskaźników gospodarczych (inflacja, poziomy rynkowych stóp procentowych, poziom oczekiwanego spowolnienia gospodarczego, PKB, zatrudnienie, ceny mieszkań, możliwe zakłócenia na rynkach kapitałowych), możliwych zakłóceń w działalności wynikających z decyzji podejmowanych przez instytucje państwowe, przedsiębiorstwa i konsumentów, skuteczności programów pomocowych, opracowanych w celu wspierania przedsiębiorstw i konsumentów oraz kształtowania się poziomu śmiertelności i innych ryzyk ubezpieczeniowych.

6.3.1 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia oraz umów reasekuracji

Istotne założenia dotyczące wyceny aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia oraz umów reasekuracji zaprezentowano w punkcie 6.1.2.5.

6.3.2 Utrata wartości i oczekiwane straty kredytowe

6.3.2.1 Należności od klientów z tytułu kredytów

Sporządzając skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe Grupa PZU uwzględniła warunki ekonomiczne (takie jak ceny rynkowe, stopy procentowe czy kursy wymiany walut), które obowiązywały na dzień bilansowy.

Informacje o zmianach odpisów z tytułu utraty wartości zaprezentowano w punkcie 10.24.

6.3.2.2. Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i należności

Sporządzając skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe Grupa PZU uwzględniła warunki ekonomiczne (takie jak ceny rynkowe, stopy procentowe czy kursy wymiany walut), które obowiązywały na dzień bilansowy.

Szczegółowe informacje o zmianach wartości odpisów z tytułu utraty wartości zaprezentowano w punktach 10.5 i 10.24.

6.3.3. Wartość firmy

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa PZU nie dokonała odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości wartości firmy.

6.3.4. Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytu

Grupa PZU na bieżąco monitoruje wartość szacunku kwot wynikających z przedpłat kredytów konsumenckich i w kalkulacji wartości rezerwy na potencjalne zwroty kosztów kredytu uwzględnia najbardziej aktualne dane dotyczące napływających reklamacji oraz kwot zwrotu. Szczegółowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 10.34.

6.3.5. Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

Na 30 września 2023 roku Grupa PZU dokonała oceny prawdopodobieństwa wpływu ryzyka prawnego dotyczącego walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich na przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowych oraz na prawdopodobieństwo wypływu środków pieniężnych.

Biorąc pod uwagę niekorzystną linię orzeczniczą oraz stosunkowo krótki okres danych historycznych dotyczących pozwów sądowych oszacowanie rezerwy wiąże się z przyjęciem eksperckich założeń i obarczone jest istotną niepewnością.

Dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 10.34.

7. Znaczące zdarzenia mające wpływ na istotną zmianę struktury pozycji sprawozdania finansowego

Wdrożenie MSSF 17 istotnie wpłynęło na strukturę pozycji skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Szczegółowe informacje dotyczące zastosowania MSSF 17 zaprezentowano w punkcie 6.1.

8. Korekty błędów lat ubiegłych

W okresie 9 miesięcy od 1 stycznia do 30 września 2023 roku nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

9. Istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

9.1 Program emisji euroobligacji w Pekao

31 października 2023 roku Zarząd Pekao podjął uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie przez Pekao jako emitenta programu („Program EMTN”) emisji średnioterminowych euroobligacji („Euroobligacje”).

Program EMTN został ustanowiony na następujących warunkach:

- kwota Programu EMTN wyniesie maksymalnie 5 000 mln EUR lub równowartość tej kwoty w innych walutach;
- Euroobligacje emitowane w ramach Programu EMTN będą oferowane i sprzedawane poza terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, na rachunek lub na rzecz osób innych niż osoby amerykańskie, zgodnie z Regulacją S (ang. Regulation S) wydaną na podstawie amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych z 1933 roku (U.S. Securities Act of 1933) („Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych”). Euroobligacje nie zostaną zarejestrowane zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych ani innymi stanowymi przepisami dotyczącymi papierów wartościowych;
- Euroobligacje mogą być emitowane w euro, złotych lub innych walutach w dowolnej liczbie transz, o różnej strukturze odsetkowej i zapadalności;
- Euroobligacje mogą być emitowane jako obligacje zielone lub zrównoważone;
- Euroobligacje zostaną zdeponowane u wspólnego depozytariusza i zarejestrowane w imieniu podmiotu wyznaczonego jako wspólny depozytariusz dla Euroclear Bank SA/NV lub Clearstream Banking, SA;
- Pekao będzie mógł ubiegać się o dopuszczenie poszczególnych serii Euroobligacji do oficjalnych notowań na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu (ang. Luxembourg Stock Exchange, „LuxSE”) oraz dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez LuxSE, Luxembourg Green Exchange, Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA lub inny podmiot prowadzący rynek regulowany w rozumieniu Dyrektywy 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych (z późniejszymi zmianami);
- emisja każdej serii Euroobligacji w ramach Programu EMTN zostanie zatwierdzona odrębnymi uchwałami Zarządu Pekao.

W związku z Programem EMTN Pekao sporządził prospekt podstawowy, który 13 listopada 2023 roku został zatwierdzony przez Commission de Surveillance du Secteur Financier w Luksemburgu.

16 listopada 2023 roku Pekao zakończył subskrypcję Euroobligacji. 131 inwestorów złożyło zapisy na 1 504 642 Euroobligacje. Ostatecznie przydzielono 500 000 Euroobligacji 110 inwestorom, a stopa redukcji wyniosła 66,77%. Euroobligacje będą obejmowane po 99,68% wartości nominalnej, a łączna wartość przeprowadzonej subskrypcji, rozumianej jako iloczyn liczby Euroobligacji objętych ofertą i ceny emisyjnej wyniosła 498 400 tys. EUR. Marża, będąca podstawą ustalenia stopy procentowej wynosi 240 p.b. Euroobligacje zostaną wyemitowane na okres 4 lat, z możliwością ich wcześniejszego wykupu przez Pekao po trzech latach od emisji. Przewidywana data emisji Euroobligacji to 23 listopada 2023 roku.

9.2 Budowa księgi popytu w związku z zamiarem emisji obligacji przez Alior Bank

17 listopada 2023 roku Zarząd Alior Banku podjął uchwałę o wyrażeniu zgody na rozpoczęcie procesu budowy księgi popytu, w związku z zamiarem przeprowadzenia emisji obligacji, z których zobowiązania będą stanowić zobowiązania kwalifikowalne, o których mowa w art. 97a ust. 1 pkt 2) ustawy o BFG oraz zobowiązania należące do kategorii szóstej, o której mowa w art. 440 ust. 2 pkt 6) ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe („Obligacje”).

Proces budowy księgi popytu zostanie przeprowadzony wyłącznie z udziałem inwestorów kwalifikowanych w rozumieniu art. 2 lit. e) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 roku w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylecia dyrektywy 2003/71/WE.

Emisja Obligacji nastąpi w trybie oferty publicznej, zgodnie z art. 33 pkt 1 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach.

Podstawowe parametry przygotowywanej emisji są następujące:

- maksymalna łączna wartość nominalna emisji obligacji wyniesie do 250 mln zł, przy czym Zarząd Alior Banku może, po przeanalizowaniu zgłoszonego popytu na obligacje, zdecydować o zmianie łącznej wartości nominalnej emisji;
- wartość nominalna jednej obligacji wyniesie 500 tys. zł;
- obligacje nie będą zabezpieczone;
- obligacje mogą zostać wyemitowane w jednej albo kilku seriach;
- obligacje będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej. Dokładne parametry oprocentowania obligacji zostaną ustalone w procesie budowy księgi popytu;
- Alior Bank będzie ubiegał się o wprowadzenie obligacji do alternatywnego systemu obrotu prowadzonego przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA;
- rozważany termin emisji obligacji to grudzień 2023 roku, z zastrzeżeniem, że Alior Bank podejmie decyzję o emisji obligacji oraz ich parametrach po analizie warunków rynkowych. Po analizie warunków rynkowych Alior Bank może również podjąć decyzję o odstąpieniu od emisji obligacji.

Szczegółowe warunki emisji oraz dokładna wartość emisji obligacji zostaną ustalone przez Zarząd Alior Banku w terminie późniejszym, z uwzględnieniem wyników procesu budowy księgi popytu.

10. Noty uzupełniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

10.1 Umowy ubezpieczenia i umowy reasekuracji

10.1.1. Przychody z ubezpieczeń

Przychody z ubezpieczeń	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Przychody z ubezpieczeń niewycenianych metodą PAA	2 020	6 045	1 976	5 993
Zmiany zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług	1 852	5 547	1 822	5 518
Oczekiwane odszkodowania, świadczenia i koszty	1 522	4 474	1 484	4 555
Uwolnienie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w części dotyczącej bieżącego okresu świadczenia usług	47	127	41	125
Marża kontraktowa ujęta w wyniku finansowym z tytułu świadczonych usług	323	1 039	333	932
Inne (m. in. korekta z tytułu doświadczenia dotycząca wpływów składek)	(40)	(93)	(36)	(94)
Odzyskane przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia	168	498	154	475
Przychody z ubezpieczeń wycenianych metodą PAA	4 895	13 872	4 322	12 350
Przychody z ubezpieczeń, razem	6 915	19 917	6 298	18 343

10.1.2. Alokacja składek reasekuracyjnych

Alokacja składek reasekuracyjnych	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Umowy niewyceniane metodą PAA	-	-	-	-
Umowy wyceniane metodą PAA	(389)	(1 115)	(295)	(832)
Alokacja składek reasekuracyjnych, razem	(389)	(1 115)	(295)	(832)

10.1.3. Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia 1 stycznia – 30 września 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	22 481	642	737	12 373	1 127	37 360
Aktywa	(73)	-	2	3	-	(68)
Zobowiązania	22 554	642	735	12 370	1 127	37 428
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(16 277)	(34)	5 276	10 410	68	(557)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(17 514)	(55)	5 265	9 531	(1)	(2 774)
Przychody z ubezpieczeń	(19 917)	-	-	-	-	(19 917)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(3 624)	-	-	-	-	(3 624)
Wycenione według wartości godziwej	(49)	-	-	-	-	(49)
Pozostałe umowy	(16 244)	-	-	-	-	(16 244)
Koszty usług ubezpieczenia	3 292	(55)	4 420	9 487	(1)	17 143
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(889)	4 420	9 487	(1)	13 017
Poniesione w okresie	-	(889)	4 422	8 517	250	12 300
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(2)	970	(251)	717
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	3 292	-	-	-	-	3 292
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	834	-	-	-	834
Komponent inwestycyjny	(889)	-	845	44	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	1 237	21	11	892	70	2 231
Różnice kursowe	-	-	-	(13)	(1)	(14)
Przepływy pieniężne	17 762	-	(5 259)	(8 406)	-	4 097
Składki otrzymane	21 158	-	-	-	-	21 158
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(5 259)	(8 406)	-	(13 665)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(3 396)	-	-	-	-	(3 396)
Pozostałe zmiany	(3)	-	(2)	(5)	-	(10)
Stan na koniec okresu	23 963	608	752	14 372	1 195	40 890
Aktywa	(127)	6	4	4	-	(113)
Zobowiązania	24 090	602	748	14 368	1 195	41 003

Aktywa z tytułu kosztów akwizycji zaprezentowano jako część zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług.

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia 1 stycznia – 30 września 2022	LRC		LIC			Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty	umowy niewyceniane PAA	umowy wyceniane PAA szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	24 983	578	700	13 043	1 203	40 507
Aktywa	(86)	6	18	3	-	(59)
Zobowiązania	25 069	572	682	13 040	1 203	40 566
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(19 362)	(14)	5 630	5 843	(253)	(8 156)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(16 610)	(22)	5 639	7 698	(115)	(3 410)
Przychody z ubezpieczeń	(18 343)	-	-	-	-	(18 343)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(3 460)	-	-	-	-	(3 460)
Wycenione według wartości godziwej	(42)	-	-	-	-	(42)
Pozostałe umowy	(14 841)	-	-	-	-	(14 841)
Koszty usług ubezpieczenia	2 907	(22)	4 505	7 658	(115)	14 933
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(828)	4 505	7 658	(115)	11 220
Poniesione w okresie	-	(828)	4 507	7 893	235	11 807
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(2)	(235)	(350)	(587)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	2 907	-	-	-	-	2 907
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	806	-	-	-	806
Komponent inwestycyjny	(1 174)	-	1 134	40	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(2 756)	8	(9)	(1 900)	(143)	(4 800)
Różnice kursowe	4	-	-	45	5	54
Przepływy pieniężne	16 210	-	(5 575)	(7 798)	-	2 837
Składki otrzymane	19 239	-	-	-	-	19 239
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(5 575)	(7 798)	-	(13 373)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(3 029)	-	-	-	-	(3 029)
Pozostałe zmiany	32	4	(3)	42	3	78
Stan na koniec okresu	21 863	568	752	11 130	953	35 266
Aktywa	(63)	-	2	4	-	(57)
Zobowiązania	21 926	568	750	11 126	953	35 323

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	1 stycznia – 30 września 2023				Razem
			CSM				
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	8 054	1 373	4 428	77	3 657	8 162	17 589
Aktywa	(300)	46	25	-	172	197	(57)
Zobowiązania	8 354	1 327	4 403	77	3 485	7 965	17 646
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(297)	129	(47)	2	357	312	144
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 149)	(23)	(200)	2	245	47	(1 125)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(874)	100	227	12	847	1 086	312
Umowy rozpoznane w okresie	(638)	99	-	-	859	859	320
Zmiany korygujące CSM	(211)	(1)	227	12	(13)	226	14
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(25)	2	-	-	1	1	(22)
Zmiany dotyczące usług bieżących	(279)	(123)	(427)	(10)	(602)	(1 039)	(1 441)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(427)	(10)	(602)	(1 039)	(1 039)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(123)	-	-	-	-	(123)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(279)	-	-	-	-	-	(279)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	4	-	-	-	-	-	4
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	852	152	153	-	112	265	1 269
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przeptywy pieniężne	1 052	-	-	-	-	-	1 052
Składki otrzymane	6 855	-	-	-	-	-	6 855
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(5 258)	-	-	-	-	-	(5 258)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(545)	-	-	-	-	-	(545)
Pozostałe zmiany	5	-	-	-	(1)	(1)	4
Stan na koniec okresu	8 814	1 502	4 381	79	4 013	8 473	18 789
Aktywa	(460)	74	29	-	256	285	(101)
Zobowiązania	9 274	1 428	4 352	79	3 757	8 188	18 890

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	1 stycznia – 30 września 2022				Razem
			CSM				
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	11 159	1 605	4 545	113	3 120	7 778	20 542
Aktywa	(299)	59	25	-	162	187	(53)
Zobowiązania	11 458	1 546	4 520	113	2 958	7 591	20 595
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(3 632)	(341)	(161)	(37)	361	163	(3 810)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(988)	(9)	(318)	(37)	299	(56)	(1 053)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(682)	121	111	(30)	795	876	315
Umowy rozpoznane w okresie	(513)	100	-	-	752	752	339
Zmiany korygujące CSM	(117)	21	111	(30)	43	124	28
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(52)	-	-	-	-	-	(52)
Zmiany dotyczące usług bieżących	(310)	(130)	(429)	(7)	(496)	(932)	(1 372)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(429)	(7)	(496)	(932)	(932)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(130)	-	-	-	-	(130)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(310)	-	-	-	-	-	(310)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	4	-	-	-	-	-	4
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(2 644)	(332)	157	-	62	219	(2 757)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przeptywy pieniężne	333	-	-	-	-	-	333
Składki otrzymane	6 405	-	-	-	-	-	6 405
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(5 574)	-	-	-	-	-	(5 574)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(498)	-	-	-	-	-	(498)
Pozostałe zmiany	(3)	3	7	1	1	9	9
Stan na koniec okresu	7 857	1 267	4 391	77	3 482	7 950	17 074
Aktywa	(249)	45	22	-	135	157	(47)
Zobowiązania	8 106	1 222	4 369	77	3 347	7 793	17 121

10.1.4. Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji 1 stycznia – 30 września 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(68)	-	-	(2 035)	(201)	(2 304)
Aktywa	(116)	-	-	(2 011)	(200)	(2 327)
Zobowiązania	48	-	-	(24)	(1)	23
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	1 119	-	-	(1 333)	(49)	(263)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	1 118	-	-	(1 301)	(45)	(228)
Alokacja składek reasekuracyjnych	1 115	-	-	-	-	1 115
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(1 299)	(45)	(1 344)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(226)	(33)	(259)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(1 073)	(12)	(1 085)
Komponent inwestycyjny	3	-	-	(3)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	1	-	1
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(36)	(5)	(41)
Różnice kursowe	1	-	-	4	1	6
Przepływy pieniężne	(1 184)	-	-	195	-	(989)
Składki zapłacone	(1 184)	-	-	-	-	(1 184)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	195	-	195
Pozostałe zmiany	-	-	-	(1)	-	(1)
Stan na koniec okresu	(133)	-	-	(3 174)	(250)	(3 557)
Aktywa	(149)	-	-	(3 170)	(250)	(3 569)
Zobowiązania	16	-	-	(4)	-	12

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji 1 stycznia – 30 września 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(48)	-	-	(1 284)	(179)	(1 511)
Aktywa	(98)	-	-	(1 265)	(176)	(1 539)
Zobowiązania	50	-	-	(19)	(3)	28
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	828	-	-	(225)	(34)	569
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	834	-	-	(321)	(46)	467
Alokacja składek reasekuracyjnych	832	-	-	-	-	832
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(319)	(46)	(365)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(308)	(52)	(360)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(11)	6	(5)
Komponent inwestycyjny	2	-	-	(2)	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	105	13	118
Różnice kursowe	(6)	-	-	(9)	(1)	(16)
Przepływy pieniężne	(994)	-	-	231	-	(763)
Składki zapłacone	(994)	-	-	-	-	(994)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	231	-	231
Pozostałe zmiany	2	-	-	23	1	26
Stan na koniec okresu	(212)	-	-	(1 255)	(212)	(1 679)
Aktywa	(251)	-	-	(1 234)	(211)	(1 696)
Zobowiązania	39	-	-	(21)	(1)	17

10.1.5. Dane dotyczące umów zawartych i nabytych w okresie sprawozdawczym (niewycenianych według PAA) na moment ujęcia umowy

Umowy ubezpieczenia i umowy reasekuracji niewyceniane PAA	Umowy zawarte 1 stycznia – 30 września 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 30 września 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	2 874	2 436	5 310	2 336	2 474	4 810
Szacowane odszkodowania i koszty	2 493	2 236	4 729	2 021	2 293	4 314
Szacowane koszty akwizycji	381	200	581	315	181	496
Szacowana wartość wpływów	(3 810)	(2 138)	(5 948)	(3 161)	(2 162)	(5 323)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	77	22	99	73	27	100
CSM	859	-	859	752	-	752
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(320)	(320)	-	(339)	(339)
Umowy reasekuracji						
Szacowana wartość wypływów	-	-	-	-	-	-
Szacowana wartość wpływów	-	-	-	-	-	-
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	-	-	-	-	-
CSM	-	-	-	-	-	-

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA	Umowy zawarte 1 lipca – 30 września 2023			Umowy zawarte 1 lipca – 30 września 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	868	603	1 471	772	564	1 336
Szacowane odszkodowania i koszty	748	551	1 299	676	520	1 196
Szacowane koszty akwizycji	120	52	172	96	44	140
Szacowana wartość wpływów	(1 164)	(532)	(1 696)	(1 030)	(499)	(1 529)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	27	5	32	21	7	28
CSM	269	-	269	237	-	237
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(76)	(76)	-	(72)	(72)
Umowy reasekuracji						
Szacowana wartość wypływów	-	-	-	-	-	-
Szacowana wartość wpływów	-	-	-	-	-	-
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	-	-	-	-	-
CSM	-	-	-	-	-	-

Zarówno w okresie 1 stycznia – 30 września 2023 roku, jak i 1 stycznia – 30 września 2022 roku Grupa PZU nie nabyła umów ubezpieczenia, ani umów reasekuracji.

10.2 Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej

Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Należności od klientów z tytułu kredytów	4 638	13 823	1 442	7 626
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	748	2 257	402	905
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 051	2 852	656	1 665
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	169	481	127	252
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	111	278	54	97
Pożyczki	109	342	91	187
Skupione wierzytelności	204	570	175	409
Pochodne instrumenty zabezpieczające	(213)	(747)	(149)	(101)
Należności	14	56	29	59
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	217	662	211	421
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, razem	7 048	20 574	3 038	11 520

10.3 Pozostałe przychody netto z inwestycji

Pozostałe przychody netto z inwestycji	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Przychody z dywidend, w tym:	51	93	11	47
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	15	28	11	20
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	36	65	-	27
Różnice kursowe	56	235	(253)	(617)
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	86	262	75	226
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(41)	(128)	(33)	(95)
Koszty działalności inwestycyjnej	(14)	(42)	(7)	(21)
Pozostałe	3	10	(2)	(11)
Pozostałe przychody netto z inwestycji, razem	141	430	(209)	(471)

10.4 Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przeeksztalcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przeeksztalcone)
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	3	70	(38)	(141)
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(12)	(9)	-	(11)
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1	63	(41)	(136)
Instrumenty kapitałowe	16	35	(8)	(18)
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	20	41	(52)	(101)
Instrumenty dłużne	(35)	(13)	19	(17)
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	14	16	3	6
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(4)	4	12	(1)
Instrumenty pochodne	107	407	(116)	(179)
Krótką sprzedaż	11	4	(12)	(8)
Należności	-	(1)	-	-
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji, razem	117	484	(154)	(329)

10.5 Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przeeksztalcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przeeksztalcone)
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	(8)	13	15	(43)
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2	16	12	12
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(10)	(3)	3	(55)
- instrumenty dłużne	(6)	(8)	(3)	(28)
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1	3	12	(16)
- pożyczki	(5)	2	(6)	(11)
Należności od klientów z tytułu kredytów	(329)	(1 129)	(576)	(1 690)
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(329)	(1 132)	(576)	(1 690)
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	3	-	-
Udzielone gwarancje i poręczenia	12	(6)	15	10
Należności	(12)	(14)	(15)	(65)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	2	(5)	(12)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych, razem	(337)	(1 134)	(566)	(1 800)

10.6 Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Inwestycyjne (lokacyjne) instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	327	457	198	(258)
Instrumenty kapitałowe	(38)	56	(67)	(198)
Dłużne papiery wartościowe	312	184	282	386
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	53	217	(17)	(446)
Instrumenty pochodne	(365)	41	49	331
Wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	10	(20)	11	63
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	(26)	9	52
Nieruchomości inwestycyjne	(3)	(171)	(24)	8
Należności od klientów z tytułu kredytów	4	11	6	10
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej, razem	(27)	292	249	206

10.7 Wynik z tytułu prowizji i opłat

Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 367	4 015	1 316	3 865
Działalność bankowa	1 219	3 598	1 188	3 463
Marża na transakcjach walutowych z klientami	246	791	274	799
Prowizje maklerskie	57	157	45	145
Działalność powiernicza	20	56	19	59
Obsługa kart płatniczych, kredytowych	427	1 193	371	1 026
Wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	8	26	5	18
Kredyty i pożyczki	137	414	126	363
Obsługa rachunków bankowych	96	288	117	388
Przelewy	77	230	77	229
Operacje kasowe	29	84	32	91
Skupione wierzytelności	21	68	21	60
Gwarancje, akredytywy, inkaso, promesy	24	71	26	75
Prowizje z działalności leasingowej	26	78	23	69
Pozostałe prowizje	51	142	52	141
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	109	307	88	269
Ubezpieczenia emerytalne	38	107	39	130
Pozostałe	1	3	1	3
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(443)	(1 237)	(381)	(1 044)
Koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	(337)	(930)	(293)	(779)
Prowizje z tytułu pozyskania klientów bankowych	(29)	(76)	(23)	(64)
Prowizje za udostępnianie bankomatów	(13)	(36)	(7)	(29)
Koszty nagród dla klientów bankowych	(6)	(19)	(4)	(13)
Koszty przelewów i przekazów	(11)	(36)	(12)	(36)
Usługi dodatkowe do produktów bankowych	(6)	(17)	(7)	(18)
Prowizje maklerskie	(9)	(24)	(6)	(20)
Koszty obsługi rachunków bankowych	(1)	(4)	(1)	(4)
Koszty operacji banknotowych	(7)	(20)	(7)	(20)
Koszty działalności powierniczej	(6)	(19)	(6)	(20)
Pozostałe prowizje	(18)	(56)	(15)	(41)
Wynik z tytułu prowizji i opłat, razem	924	2 778	935	2 821

10.8 Koszty działania banków

Koszty działania banków	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Zużycie materiałów i energii	36	155	25	82
Usługi obce	293	834	236	789
Podatki i opłaty	16	48	15	46
Koszty pracownicze	868	2 654	734	2 218
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	120	382	121	376
Amortyzacja wartości niematerialnych	95	279	99	283
Inne, w tym:	105	276	69	198
- reklama	63	158	38	108
- pozostałe	42	118	31	90
Koszty działania banków, razem	1 533	4 628	1 299	3 992

10.9 Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Depozyty terminowe	1 085	3 140	576	813
Depozyty bieżące	503	1 490	313	607
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	322	909	248	502
Pochodne instrumenty zabezpieczające	210	677	242	473
Pożyczki	13	42	26	59
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	86	276	119	246
Kredyty bankowe zaciągnięte przez spółki z Grupy PZU	58	163	30	68
Leasing	18	44	30	52
Pozostałe	24	64	12	27
Koszty odsetkowe, razem	2 319	6 805	1 596	2 847

10.10 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Pozostałe przychody operacyjne	538	1 355	380	1 118
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	324	876	258	771
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	34	111	35	114
Rozwiązanie rezerw	77	117	13	25
Zwrot kosztów dochodzenia roszczeń	12	40	11	36
Pozostałe	91	211	63	172
Pozostałe koszty operacyjne	(1 104)	(3 437)	(1 247)	(4 295)
Podatek od instytucji finansowych	(377)	(1 118)	(370)	(1 079)
Koszty podstawowej działalności spółek nieprowadzących działalności ubezpieczeniowej, ani bankowej	(344)	(977)	(275)	(838)
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	(37)	(118)	(34)	(117)
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku bankowego	(2)	(46)	(4)	(41)
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	-	(249)	57	(364)
Koszty opłaty z tytułu bankowego systemu ochrony	-	-	(60)	(696)
Koszty opłaty z tytułu Funduszu Wsparcia Kredytobiorców	-	-	(219)	(219)
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	(13)	(45)	(5)	(24)
Utworzenie rezerw	(173)	(385)	(165)	(341)
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	(19)	(58)	(25)	(74)
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	(18)	(34)	(3)	(107)
Darowizny	(16)	(54)	(2)	(37)
Koszty dochodzenia roszczeń	(24)	(76)	(20)	(62)
Koszty nieprzypisane w działalności ubezpieczeniowej	(60)	(169)	(40)	(97)
Pozostałe	(21)	(108)	(82)	(199)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne, razem	(566)	(2 082)	(867)	(3 177)

10.11 Podatek dochodowy

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Ujętego w rachunku zysków i strat, w tym:	(945)	(2 687)	(185)	(1 497)
- podatek bieżący	(1 002)	(2 344)	(615)	(1 161)
- podatek odroczony	57	(343)	430	(336)
Ujętego w innych całkowitych dochodach, w tym:	(261)	(637)	(72)	238
- podatek bieżący	(12)	(22)	-	-
- podatek odroczony	(249)	(615)	(72)	238
Razem	(1 206)	(3 324)	(257)	(1 259)

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Inne całkowite dochody brutto	1 443	3 342	437	(1 161)
Podatek dochodowy	(261)	(637)	(72)	238
Instrumenty dłużne	(60)	(274)	53	506
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(15)	188	(71)	(868)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	(1)	3	4	26
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(188)	(570)	(75)	559
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5	15	16	16
Zyski i straty aktuarialne związane z rezerwami pracowniczymi	-	5	-	(3)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	(3)	(4)	-	-
Należności od klientów z tytułu kredytów	1	-	1	2
Inne całkowite dochody netto	1 182	2 705	365	(923)

W skład Grupy PZU wchodzi jednostki funkcjonujące w różnych krajach i podlegające odrębnym przepisom podatkowym. Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące w krajach, w których działa Grupa PZU przepisy, zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów (w Polsce – przez okres pięciu lat), które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z wysokimi odsetkami. Zjawiska te generują ryzyko podatkowe, w wyniku którego kwoty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

10.12 Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022 (przekształcone)	1 stycznia - 30 września 2022 (przekształcone)
Zysk netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej	1 458	4 158	727	2 560
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 358 236	863 378 750	863 400 190	863 389 553
Liczba akcji wyemitowanych	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Średnia ważona liczba akcji własnych (w posiadaniu jednostek objętych konsolidacją)	(164 764)	(144 250)	(122 810)	(133 447)
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	1,69	4,82	0,84	2,97

W okresach 9 miesięcy zakończonych odpowiednio 30 września 2023 roku, jak i 30 września 2022 roku nie wystąpiły transakcje, ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

10.13 Wartość firmy

Wartość firmy	30 września 2023	31 grudnia 2022
Pekao ¹⁾	1 715	1 715
LD ²⁾	511	518
Spółki medyczne	342	307
Segment ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Link4)	221	221
Balta	42	42
Pozostałe	5	5
Wartość firmy, razem	2 836	2 808

¹⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia Pekao Investment Management SA oraz przejęcia Idea Banku.

²⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia oddziału LD w Estonii.

10.14 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne wg grup rodzajowych	30 września 2023	31 grudnia 2022
Oprogramowanie, licencje i podobne	1 496	1 556
Znaki towarowe	522	523
- Pekao	340	340
- pozostałe	182	183
Relacje z klientami	289	347
- Pekao	234	282
- pozostałe	55	65
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	837	832
Inne wartości niematerialne	181	24
Wartości niematerialne, razem	3 325	3 282

10.15 Inne aktywa

Inne aktywa	30 września 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Odroczone koszty informatyczne	216	205
Zarachowane należności z bezpośredniej likwidacji szkód	44	47
Koszty do rozliczenia w czasie	147	117
Zapasy	31	56
Rozliczenia z tytułu podatków od nieruchomości, środków transportu i gruntowego	10	-
Rozliczenia z tytułu kosztów odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	15	-
Pozostałe składniki aktywów	42	37
Inne aktywa, razem	505	462

10.16 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wg grup rodzajowych	30 września 2023	31 grudnia 2022
Urządzenia techniczne i maszyny	648	629
Środki transportu	219	222
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	272	405
Nieruchomości	2 731	2 675
Inne rzeczowe aktywa trwałe	394	373
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	4 264	4 304

10.17 Jednostki wyceniane metodą praw własności

Jednostki stowarzyszone	30 września 2023	31 grudnia 2022
Krajowy Integrator Płatności SA	51	48
Sigma BIS SA	7	4
RUCH SA	-	-
Jednostki stowarzyszone, razem	58	52

10.18 Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	30 września 2023	31 grudnia 2022
Grupy przeznaczone do sprzedaży	298	302
Aktywa	326	335
Nieruchomości inwestycyjne	297	316
Należności	4	4
Inne aktywa	1	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	24	15
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	28	33
Inne zobowiązania	13	15
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	18
Inne aktywa przeznaczone do sprzedaży	308	319
Rzeczowe aktywa trwałe	15	18
Nieruchomości inwestycyjne	293	301
Aktywa i grupy aktywów przeznaczone do sprzedaży	634	654
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	28	33

W pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” i w sekcji „Grupy przeznaczone do sprzedaży” zaprezentowano przede wszystkim nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez fundusz inwestycyjny sektora nieruchomości.

10.19 Należności od klientów z tytułu kredytów

Należności od klientów z tytułu kredytów	30 września 2023	31 grudnia 2022
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	215 802	212 255
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	92	254
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	194	184
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	216 088	212 693

Należności od klientów z tytułu kredytów	30 września 2023	31 grudnia 2022
Segment detaliczny	109 322	108 537
Kredyty operacyjne	192	191
Kredyty konsumpcyjne	25 147	24 809
Kredyty consumer finance	4 328	4 292
Kredyty na zakup papierów wartościowych	14	14
Kredyty w rachunku karty kredytowej	1 163	1 123
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	77 616	77 220
Pozostałe kredyty hipoteczne	628	647
Kredyty samochodowe	1	2
Pozostałe należności	233	239
Segment biznesowy	106 766	104 156
Kredyty operacyjne	34 472	35 005
Kredyty samochodowe	-	1
Kredyty inwestycyjne	30 515	30 107
Skupione wierzytelności (faktoring)	9 434	8 224
Kredyty w rachunku karty kredytowej	99	109
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	46	59
Pozostałe kredyty hipoteczne	10 577	9 872
Leasing finansowy	16 001	14 935
Pozostałe należności	5 622	5 844
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	216 088	212 693

10.20 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne	30 września 2023		31 grudnia 2022	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Związane ze stopą procentową	10 164	11 786	14 426	19 625
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą – transakcje swap	105	1	125	5
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje swap	736	2 423	285	5 168
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	9 323	9 362	14 016	14 452
- kontrakty terminowe	112	139	45	36
- transakcje swap	9 134	9 142	13 870	14 303
- opcje call (zakup)	57	65	83	97
- opcje put (sprzedaż)	17	13	15	13
- opcje cap floor	3	3	3	3
Związane z kursami walut	1 037	763	1 300	896
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje swap	113	141	48	1
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	924	622	1 252	895
- kontakty terminowe	336	283	544	322
- transakcje swap	548	302	652	529
- opcje call (zakup)	28	12	28	5
- opcje put (sprzedaż)	12	25	28	39
Związane z cenami papierów wartościowych	21	3	26	3
- opcje call (zakup)	20	2	26	2
- kontrakty terminowe	1	1	-	1
Związane z cenami towarów	415	376	445	432
- kontakty terminowe	4	4	5	3
- transakcje swap	344	305	440	429
- opcje call (zakup)	67	67	-	-
Razem	11 637	12 928	16 197	20 956

10.21 Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	30 września 2023				31 grudnia 2022			
	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Dłużne papiery wartościowe	710	1 041	35	1 786	41	879	52	972
Rządowe	710	1 041	35	1 786	41	879	52	972
Krajowe	710	1 041	35	1 786	41	879	52	972
Oprocentowanie stałe	710	994	22	1 726	41	791	51	883
Oprocentowanie zmienne	-	47	13	60	-	88	1	89
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, razem	710	1 041	35	1 786	41	879	52	972

10.22 Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe

Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	30 września 2023				31 grudnia 2022			
	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Instrumenty kapitałowe	nd.	1 052	959	2 011	nd.	1 648	830	2 478
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	nd.	nd.	4 930	4 930	nd.	nd.	4 876	4 876
Dłużne papiery wartościowe	119 274	45 960	3 951	169 185	91 605	38 077	2 417	132 099
Rządowe	79 403	32 511	3 756	115 670	68 590	26 683	2 160	97 433
Krajowe	69 472	26 972	2 674	99 118	62 918	23 973	2 023	88 914
Oprocentowanie stałe	62 898	16 967	1 728	81 593	58 616	14 984	1 630	75 230
Oprocentowanie zmienne	6 574	10 005	946	17 525	4 302	8 989	393	13 684
Zagraniczne	9 931	5 539	1 082	16 552	5 672	2 710	137	8 519
Oprocentowanie stałe	9 931	5 539	1 082	16 552	5 672	2 710	137	8 519
Pozostałe	39 871	13 449	195	53 515	23 015	11 394	257	34 666
Oprocentowanie stałe	32 200	9 992	47	42 239	16 418	7 334	63	23 815
Oprocentowanie zmienne	7 671	3 457	148	11 276	6 597	4 060	194	10 851
Pozostałe, w tym:	18 782	-	-	18 782	14 408	-	-	14 408
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	8 757	-	-	8 757	7 071	-	-	7 071
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	5 654	-	-	5 654	3 068	-	-	3 068
Pożyczki	4 371	-	-	4 371	4 269	-	-	4 269
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe, razem	138 056	47 012	9 840	194 908	106 013	39 725	8 123	153 861

Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	30 września 2023	31 grudnia 2022
Orlen SA	388	910
Biuro Informacji Kredytowej SA	321	270
Grupa Azoty SA	177	284
PSP sp. z o.o.	92	79
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	22	15
Webuild SpA	12	10
Pozostałe	40	80
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	1 052	1 648

Decyzja PZU o nabyciu akcji PKN Orlen została podjęta w 2022 roku, w momencie, w którym wycena akcji PKN Orlen była pod dużą presją, a analizy rynkowe wskazywały na potencjał wzrostu ich wartości i tym samym osiągnięcia wysokiego zwrotu z inwestycji. Zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami, po osiągnięciu oczekiwanego zwrotu z inwestycji realizowana jest systematyczna sprzedaż posiadanego pakietu akcji. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa PZU sprzedała akcje, których wartość godziwa na moment sprzedaży wynosiła 495 mln zł, a realizowany zysk 91 mln zł brutto.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy inne niż RP	30 września 2023	31 grudnia 2022
Francja	4 365	1 864
Niemcy	3 534	2 557
Stany Zjednoczone	3 265	1 226
Litwa	748	717
Austria	668	3
Hiszpania	597	142
Holandia	462	-
Belgia	373	-
Rumunia	273	209
Łotwa	254	180
Chorwacja	233	76
Indonezja	159	176
Węgry	131	128
Kolumbia	126	75
Włochy	114	114
Arabia Saudyjska	110	48
Ukraina	103	78
Panama	97	66
Bułgaria	86	78
Meksyk	84	78
Serbia	62	30
Peru	58	64
Brazylia	50	66
Pozostałe	600 ¹⁾	544 ²⁾
Razem	16 552	8 519

¹⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 46 krajów, wobec których jednostkowe zaangażowanie bilansowe nie przekracza równowartości 50 mln zł.

²⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 49 krajów.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez korporacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Bank Polski

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez korporacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Bank Polski	30 września 2023	31 grudnia 2022
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa w tym:	40 330	22 256
Banki zagraniczne	9 531	5 864
Narodowy Bank Polski	29 164	14 594
Spółki Indeksu WIG - Banki	572	562
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne w tym:	5 977	5 313
Samorządy krajowe	5 977	5 309
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych w tym:	1 679	1 914
Spółki Indeksu WIG - Energia	1 117	1 308
C. Przetwórstwo przemysłowe w tym:	1 387	1 676
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (w tym WIG-Paliwa)	514	707
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	748	584
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	652	620
H. Transport i gospodarka magazynowa	638	679
J. Informacja i komunikacja	463	365
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	410	-
F. Budownictwo	360	373
I. R. Działalność związana z zakwaterowaniem, usługami gastronomicznymi (w tym: WIG - hotele i restauracje), oraz z kulturą, rozrywką i rekreacją	278	298
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	274	187
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	183	185
B. Górnictwo i wydobywanie	135	192
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1	24
Razem	53 515	34 666

10.23 Należności

Należności	30 września 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	142	141
Należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów zabezpieczających ¹⁾	3 139	6 401
Należności z tytułu rozliczeń kart płatniczych	1 414	1 358
Należności z tytułu dostaw i usług	588	507
Należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	72	118
Należności z tytułu prowizji dotyczących produktów pozabilansowych	175	165
Rozliczenia przewencyjne	44	52
Należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	8	16
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	66	305
Należności z tytułu kaucji i wadium	62	64
Należności międzybankowe i międzyoddziałowe	8	14
Pozostałe	332	278
Należności, razem	6 050	9 419

¹⁾ W pozycji wykazuje się przede wszystkim należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

Zarówno na 30 września 2023 roku, jak i na 31 grudnia 2022 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

10.24 Oczekiwane straty kredytowe i utrata wartości aktywów finansowych

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia – 30 września 2023					1 stycznia – 30 września 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	185 358	24 135	12 167	5 154	226 814	182 578	28 470	11 239	5 307	227 594
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	51 415	-	-	166	51 581	52 210	-	-	15	52 225
Zmiana wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych dotyczących instrumentu	(2)	-	-	-	(2)	(3)	-	-	-	(3)
Zmiany z tytułu wyceny, sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(40 440)	(4 797)	(1 545)	(949)	(47 731)	(37 436)	(2 075)	(1 837)	(289)	(41 637)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	(1 389)	(36)	(1 425)	-	-	(1 369)	(9)	(1 378)
Reklasyfikacja do koszyka 1	6 282	(6 006)	(276)	-	-	11 126	(10 866)	(260)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(9 947)	10 306	(359)	-	-	(11 782)	12 151	(369)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	(1 982)	(1 995)	3 977	-	-	(2 723)	(1 667)	4 390	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	645	(5)	420	366	1 426	(1 320)	(284)	301	352	(951)
Stan na koniec okresu	191 329	21 638	12 995	4 701	230 663	192 650	25 729	12 095	5 376	235 850
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(1 618)	(2 043)	(7 310)	(3 588)	(14 559)	(1 067)	(1 798)	(6 321)	(3 806)	(12 992)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(532)	-	-	(121)	(653)	(444)	-	-	(5)	(449)
Zmiany z tytułu wyceny, poziomu ryzyka kredytowego, sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	776	(270)	(1 524)	402	(616)	565	(470)	(1 306)	(148)	(1 359)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	1 389	36	1 425	-	-	1 369	9	1 378
Reklasyfikacja do koszyka 1	(350)	324	26	-	-	(549)	435	114	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	165	(255)	90	-	-	119	(295)	176	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	120	341	(461)	-	-	90	273	(363)	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	3	53	(145)	(369)	(458)	(26)	(297)	(442)	(225)	(990)
Stan na koniec okresu	(1 436)	(1 850)	(7 935)	(3 640)	(14 861)	(1 312)	(2 152)	(6 773)	(4 175)	(14 412)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	189 893	19 788	5 060	1 061	215 802	191 338	23 577	5 322	1 201	221 438

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia – 30 września 2023					1 stycznia - 30 września 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	254	-	-	-	254	115	131	-	-	246
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	-	-	-	-	-	150	-	-	-	150
Zmiana wyceny	(1)	-	-	-	(1)	7	-	-	-	7
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(167)	-	-	-	(167)	(3)	(132)	-	-	(135)
Inne zmiany	6	-	-	-	6	(6)	1	-	-	(5)
Stan na koniec okresu	92	-	-	-	92	263	-	-	-	263
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(4)	-	-	-	(4)	(2)	(2)	-	-	(4)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	-	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	2	-	-	-	2	-	2	-	-	2
Stan na koniec okresu	(1)	-	-	-	(1)	(4)	-	-	-	(4)

Odpis dotyczący należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia – 30 września 2023					1 stycznia - 30 września 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	91 515	236	24	63	91 838	73 897	354	35	39	74 325
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	218 413	-	-	-	218 413	7 420	-	-	-	7 420
Zmiana wyceny	777	(2)	-	-	775	1 139	-	3	-	1 142
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(192 013)	(26)	-	-	(192 039)	(12 565)	(42)	-	-	(12 607)
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	269	(269)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(336)	336	-	-	-	(167)	167	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	1 190	(1)	1	25	1 215	712	(4)	-	15	723
Stan na koniec okresu	119 546	543	25	88	120 202	70 705	206	38	54	71 003
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(87)	(28)	(24)	(53)	(192)	(69)	(8)	(35)	(30)	(142)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(19)	-	-	-	(19)	(13)	-	-	-	(13)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	-	5	-	-	5	(26)	8	-	-	(18)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	5	1	-	-	6	3	-	-	-	3
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	(1)	1	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	11	(11)	-	-	-	28	(28)	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	-	-	(1)	(17)	(18)	(1)	1	(3)	(16)	(19)
Stan na koniec okresu	(90)	(33)	(25)	(70)	(218)	(79)	(26)	(38)	(46)	(189)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	119 456	510	-	18	119 984	70 626	180	-	8	70 814

Zarówno na 30 września 2023 roku, jak i na 30 września 2022 roku wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe dotyczące transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży wynosi zero.

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia - 30 września 2023					1 stycznia - 30 września 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	38 719	237	-	-	38 956	44 788	251	-	-	45 039
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	838 117	-	-	-	838 117	74 002	-	-	-	74 002
Zmiana wyceny	923	(10)	-	-	913	(1 254)	17	-	-	(1 237)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(832 135)	(75)	-	-	(832 210)	(81 723)	(29)	-	-	(81 752)
Reklasyfikacja do koszyka 1	17	(17)	-	-	-	26	(26)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(66)	66	-	-	-	(27)	27	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	1 221	4	-	-	1 225	857	2	-	-	859
Stan na koniec okresu	46 796	205	-	-	47 001	36 669	242	-	-	36 911
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(45)	(21)	-	-	(66)	(54)	(26)	-	-	(80)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(5)	-	-	-	(5)	(1)	-	-	-	(1)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	8	8	-	-	16	2	4	-	-	6
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	5	12	-	-	17	7	-	-	-	7
Reklasyfikacja do koszyka 2	3	(3)	-	-	-	1	(1)	-	-	-
Stan na koniec okresu	(34)	(4)	-	-	(38)	(45)	(23)	-	-	(68)

Odpis dotyczący dłużnych inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 stycznia - 30 września 2023					1 stycznia - 30 września 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	2 814	140	136	-	3 090	1 385	-	-	-	1 385
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	103 193	-	-	-	103 193	24 408	-	-	-	24 408
Zmiana wyceny	(2)	-	(1)	-	(3)	19	(3)	-	-	16
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia, wygaśnięcia lub modyfikacji przepływów pieniężnych instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(100 414)	(134)	(52)	-	(100 600)	(23 108)	(11)	-	-	(23 119)
Reklasyfikacja do koszyka 2	(166)	166	-	-	-	(181)	181	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	-	-	-	-	-	(150)	-	150	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(6)	(1)	1	-	(6)	6	(6)	-	-	-
Stan na koniec okresu	5 419	171	84	-	5 674	2 379	161	150	-	2 690
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(1)	(11)	(10)	-	(22)	(1)	-	-	-	(1)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(9)	-	-	-	(9)	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	-	-	1	-	1	(25)	10	(1)	-	(16)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	-	11	-	-	11	1	1	-	-	2
Reklasyfikacja do koszyka 2	9	(9)	-	-	-	27	(27)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	-	-	-	-	-	1	-	(1)	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	-	(1)	-	-	(1)	(1)	1	-	-	-
Stan na koniec okresu	(1)	(10)	(9)	-	(20)	-	(15)	(2)	-	(17)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	5 418	161	75	-	5 654	2 379	146	148	-	2 673

Pożyczki	1 stycznia – 30 września 2023					1 stycznia – 30 września 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	4 300	-	-	-	4 300	3 522	75	-	-	3 597
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	1 696	3	-	-	1 699	693	-	-	-	693
Zmiana wyceny	81	-	-	-	81	91	3	-	-	94
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(1 680)	-	-	-	(1 680)	(147)	(4)	-	-	(151)
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	74	(74)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(639)	639	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	3 758	642	-	-	4 400	4 233	-	-	-	4 233
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(31)	-	-	-	(31)	(5)	(6)	-	-	(11)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(12)	-	-	-	(12)	(3)	-	-	-	(3)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	3	(1)	-	-	2	(13)	5	-	-	(8)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	12	-	-	-	12	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	(1)	1	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	6	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne zmiany	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Stan na koniec okresu	(22)	(7)	-	-	(29)	(21)	-	-	-	(21)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 736	635	-	-	4 371	4 212	-	-	-	4 212

Należności	1 stycznia – 30 września 2023	1 stycznia – 30 września 2022 (przekształcone)
	Wartość bilansowa brutto	
Stan na początek okresu	9 859	7 242
Zmiany w okresie	(3 360)	3 646
Stan na koniec okresu	6 499	10 888
Oczekiwane straty kredytowe		
Stan na początek okresu	(440)	(460)
Zmiany w okresie	(9)	6
Stan na koniec okresu	(449)	(454)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	6 050	10 434

10.25 Wartość godziwa

10.25.1. Opis technik wyceny

10.25.1.1. Dłużne papiery wartościowe i pożyczki

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku lub wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Grupa PZU dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku.

Wartość godziwą pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dla instrumentów dłużnych opartych o zmienną stopę procentową krzywa referencyjna odzwierciedlająca poziom stóp risk free do dyskontowania przyszłych przepływów jest budowana na podstawie odpowiedniej krzywej swapowej dla danej waluty. Natomiast dla instrumentów opartych o stałą stopę procentową – o kwotowania obligacji skarbowych w danej walucie. Dla nienotowanych pożyczek i obligacji oprócz *spreadu* indywidualnego kwantyfikującego ryzyko specyficzne danego instrumentu dłużnego dodawany jest publikowany w serwisach informacyjnych rynkowy *spread* sektorowy, który odzwierciedla wycenę ryzyka dla danego sektora działalności emitenta i jego ratingu.

10.25.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są one dostępne – w oparciu o obecną wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modeli wyceny bazujących na dostępnych danych rynkowych.

10.25.1.3. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

10.25.1.4. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stawki z krzywych OIS (ang. *overnight indexed swaps*) uwzględniających walutę, w której denominowany jest depozyt zabezpieczający dla danego instrumentu.

Wartość godziwą opcji określa się za pomocą modelu Blacka-Scholesa (opcje typu „*plain vanilla*”) lub jako zdyskontowaną na dzień wyceny wartość oczekiwaną funkcji wypłaty opcji (opcje azjatyckie oraz koszykowe). Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.

10.25.1.5. Należności od klientów z tytułu kredytów

W celu ustalenia zmiany wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) marże osiąmane na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę, na którą sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe) porównuje się z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa portfela kredytów jest niższa od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów z tytułu kredytów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu III hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

10.25.1.6. Nieruchomości wyceniane w wartości godziwej

W zależności od charakteru danej nieruchomości, wartość godziwą określa się za pomocą metody porównawczej, dochodowej lub pozostałościowej.

Metodą porównawczą wycenia się wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (takie jak lokale mieszkalne, garaże itp.). Metoda porównawcza zakłada ustalenie wartości godziwej poprzez odniesienie do obserwowalnych cen rynkowych, z uwzględnieniem współczynników korygujących. Współczynniki korygujące uwzględniają przykładowo takie czynniki jak upływ czasu i trend zmian cen rynkowych, lokalizacja, ekspozycja, przeznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego, dostępność komunikacyjna i dojazd, powierzchnia, sąsiedztwo (w tym położenie względem atrakcyjnych obiektów), możliwości inwestycyjne, warunki fizyczne, forma władania itp.

Metoda dochodowa zakłada oszacowanie wartości godziwej nieruchomości na podstawie zdyskontowanej wartości przepływów pieniężnych. W kalkulacji uwzględnia się takie zmienne jak stopa kapitalizacji, poziom czynszów, poziom kosztów eksploatacyjnych, rezerwa z tytułu pustostanów, straty z tytułu zwolnień w płatnościach czynszu i zaległości czynszowych itp. Poziom zmiennych opisanych powyżej różni się w zależności od charakteru i przeznaczenia wycenianej nieruchomości (powierzchnia biurowa, powierzchnia handlowa, powierzchnia logistyczno-magazynowa), jej nowoczesności oraz lokalizacji (dojazd, odległość od centrum, dostępność, ekspozycja itp.), a także parametrów właściwych dla danego rynku lokalnego (m.in. stopy kapitalizacji, stawki czynszu, koszty eksploatacji).

Metodę pozostałościową stosuje się do określenia wartości rynkowej jeżeli nieruchomość ma być objęta pracami budowlanymi. Wartość godziwą nieruchomości określa się jako różnicę wartości nieruchomości po wykonaniu robót budowlanych oraz przeciętnych wartości kosztów tych robót, z uwzględnieniem zysków uzyskiwanych na rynku podobnych nieruchomości.

Nieruchomości wykazywane w wartości godziwej wyceniają licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi. Akceptacja każdej z takich wycen jest dodatkowo poprzedzona przeglądem przez pracowników jednostek Grupy PZU w celu eliminacji potencjalnych omyłek i niespójności. Powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się zgodnie z poniższymi zasadami:

- nieruchomości posiadane przez fundusze inwestycyjne zależne od PZU – wyceniane co 6 miesięcy – na dni kończące każde półrocze i rok obrotowy;
- nieruchomości inwestycyjne posiadane przez spółki Grupy PZU – najbardziej wartościowe pozycje wyceniane są w przypadku stwierdzenia przesłanek o możliwej istotnej zmianie wartości (przeważnie z częstotliwością roczną). Bez względu na wartość, każda nieruchomość inwestycyjna jest wyceniana nie rzadziej niż raz na 5 lat;
- nieruchomości przeznaczone do sprzedaży – wyceniane przed rozpoczęciem ich aktywnej ekspozycji na rynku, zgodnie z wymogami MSSF 5.

10.25.1.7. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwą zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, w tym zobowiązań podporządkowanych, wyznacza się jako wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz indywidualny *spread* kredytowy dla danej emisji. *Spread* indywidualny jest początkowo kalibrowany do ceny emisji i okresowo rekalkulowany w przypadku dostępności danych transakcyjnych.

10.25.1.8. Zobowiązania z tytułu depozytów

Ze względu na fakt, że depozyty przyjmuje się w ramach bieżącej działalności na bazie dziennej, a więc ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji, a czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, uznaje się, że dla zobowiązań wobec klientów o zapadalności do 1 roku wartość godziwa nie odbiega istotnie od wartości bilansowej. Dla depozytów powyżej 1 roku wartość godziwą ustala się jako kwotę przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową za pomocą stopy rynkowej wolnej od ryzyka powiększonej o marżę.

10.25.1.9. Inne zobowiązania

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych pożyczonych w celu dokonania krótkiej sprzedaży wyceniane są w wartości godziwej pożyczonych papierów.

10.25.2. Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, sklasyfikowane są do następujących poziomów:

- poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
 - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
 - instrumenty pochodne notowane na giełdach;
 - zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych notowanych na giełdach (krótka sprzedaż);

- poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - notowane dłużne papiery wartościowe wyceniane na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny;
 - instrumenty pochodne – m. in. FX Swap, FX Forward, IRS, CIRS, umowy forward na stopę procentową (ang. *forward rate agreement*);
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody porównawczej, dla których na badanym rynku występuje wystarczająca liczba transakcji podobnymi nieruchomościami, obejmujące wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (w tym lokale mieszkalne, garaże itp.);
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;
 - kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta;
- poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz nie płynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe), wyceniane modelami opartymi na zdyskontowanych przepływach pieniężnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody dochodowej, metody pozostałościowej lub metody porównawczej (jeżeli brak jest odpowiedniej liczby transakcji podobnymi nieruchomościami);
 - należności od klientów z tytułu kredytów oraz zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów;
 - opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Na wartość wyceny zakwalifikowanych do poziomu III składników aktywów lub zobowiązań istotny wpływ mają dane wejściowe nieobserwowalne.

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Należności od klientów z tytułu kredytów	Marża płynności oraz bieżąca marża ze sprzedaży danej grupy produktowej	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową pomniejszonych o oczekiwaną stratę kredytową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę płynności oraz bieżącą marżę ze sprzedaży dla danej grupy produktowej kredytu. Marża wyznaczana jest w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. Dla celów szacowania wartości godziwej kredytów walutowych wykorzystywana jest marża płynności dla kredytów w złotych skorygowana o kwotowania transakcji fx swap i basis-swap. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej ponieważ średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat (kredyty w rachunku bieżącym, overdrafty oraz karty kredytowe) przyjmuje się, że wartość godziwa równa jest wartości bilansowej.	Korelacja ujemna

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	Marża ze sprzedaży	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment przyjęcia depozytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa depozytów terminowych jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę ze sprzedaży. Marża wyznaczana jest na podstawie depozytów przyjętych w ostatnim kwartale w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. W przypadku depozytów krótkoterminowych (depozytów bieżących, overnight oraz w rachunku oszczędnościowym) za wartość godziwą przyjęto wartość bilansową.	Korelacja ujemna
Opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych	Parametry modelu	Instrumentami wbudowanymi są proste opcje (plain vanilla) oraz opcje egzotyczne na pojedyncze akcje, indeksy, towary oraz inne wskaźniki rynkowe, w tym indeksy stóp procentowych oraz kursy walutowe i ich koszyki. Wszystkie wydzielone opcje są na bieżąco domykane na rynku międzybankowym. Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Niepłynne obligacje i pożyczki	Spready kredytowe	Spready obserwuje się na wszystkich obligacjach (ich seriach) lub pożyczkach tego samego emitenta lub emitenta o podobnej charakterystyce. Te spready obserwowane są w dniach emisji nowych serii obligacji, dniach zawierania nowych umów pożyczek oraz w dniach transakcji rynkowych, których przedmiotem są wierzycelności wynikające z tych obligacji i pożyczek.	Korelacja ujemna
Nieruchomości inwestycyjne oraz nieruchomości przeznaczone do sprzedaży	Stopa kapitalizacji	Stopę kapitalizacji ustala się na podstawie analizy stóp zwrotu osiągniętych w transakcjach dla podobnych nieruchomości.	Korelacja ujemna
	Koszty budowy	Wartość kosztów budowy określa się na podstawie rynkowych kosztów budowy pomniejszych oraz koszty poniesione na dzień wyceny.	Korelacja dodatnia
	Miesięczna stawka czynszu za 1m ² odpowiedniego rodzaju powierzchni lub za jedno miejsce parkingowe	Stawki czynszu obserwuje się dla podobnych nieruchomości, podobnej jakości, w podobnych lokalizacjach oraz zbliżonej wielkości wynajmowanej powierzchni.	Korelacja dodatnia
Instrumenty pochodne	Parametry modelu	Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Emisje własne oraz pożyczki podporządkowane	Spread emisji ponad krzywą rynkową	W przypadku zastosowania do wyceny historycznego spreadu emisji ponad krzywą rynkową, emisje takie klasyfikuje się do poziomu III hierarchii wartości godziwej.	Korelacja ujemna
Instrumenty kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku		Kwotowania serwisów finansowych, obecna wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modele wyceny bazujące na dostępnych danych rynkowych.	

10.25.3. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	30 września 2023				31 grudnia 2022			
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa								
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	27 512	16 394	4 147	48 053	23 429	11 200	5 975	40 604
Instrumenty kapitałowe	585	-	467	1 052	1 254	-	394	1 648
Dłużne papiery wartościowe	26 927	16 394	3 680	47 001	22 175	11 200	5 581	38 956
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 556	6 040	279	9 875	2 813	4 951	411	8 175
Instrumenty kapitałowe	708	-	251	959	578	-	252	830
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	256	4 673	1	4 930	215	4 645	16	4 876
Dłużne papiery wartościowe	2 592	1 367	27	3 986	2 020	306	143	2 469
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	286	286	-	-	438	438
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	92	92	-	-	254	254
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	194	194	-	-	184	184
Pochodne instrumenty finansowe	-	11 618	19	11 637	-	16 172	25	16 197
Nieruchomości inwestycyjne	-	213	2 956	3 169	-	160	2 861	3 021
Zobowiązania								
Instrumenty pochodne	-	12 927	1	12 928	-	20 956	-	20 956
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	419	-	419	-	305	-	305
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	266	-	266	-	238	-	238
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	453	-	-	453	875	-	-	875

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej w okresie zakończonym 30 września 2023	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	394	5 581	252	16	143	25	-	254	184	2 861
Nabycie / otwarcie pozycji/ udzielenie	-	214	-	-	352	-	-	-	39	41
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	524	-	-	36	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja z nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	182
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	216	20	-	6	5	1	12	(1)	(148)
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	157	-	-	2	-	-	12	(1)	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	57	20	-	4	5	1	-	-	(148)
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	73	243	-	-	-	-	-	4	-	20
Sprzedaż/rozliczenia/spłaty/konwersja	-	(960)	(21)	(15)	(451)	(11)	-	(178)	(28)	-
Reklasyfikacje do poziomu II ¹⁾	-	(2 138)	-	-	(59)	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	467	3 680	251	1	27	19	1	92	194	2 956

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 10.25.6.

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej w okresie zakończonym 30 września 2022	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	471	5 601	259	21	166	54	20	246	160	2 607
Nabycie / otwarcie pozycji/ udzielenie	-	54	2	-	1 060	-	-	154	12	148
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	1 627	-	-	69	-	-	-	-	7
Reklasyfikacje z nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	70	(4)	-	2	(12)	(9)	7	5	(10)
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	119	-	-	-	(3)	-	7	5	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	1	-	-	-	-	(8)	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	(50)	(4)	-	2	(9)	(1)	-	-	(10)
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	(70)	(307)	-	-	-	-	-	(9)	-	-
Sprzedaż/rozliczenia/spłaty/konwersja	-	(582)	-	-	(1 101)	(15)	(10)	(135)	(26)	-
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży lub nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)
Reklasyfikacje do poziomu II ¹⁾	-	(1 058)	-	-	(86)	-	(1)	-	-	-
Różnice kursowe	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	401	5 405	272	21	110	27	-	263	151	2 782

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 10.25.6.

10.25.4. Aktywa i zobowiązania niewyceniane w wartości godziwej

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, dla których jest ona tylko ujawniana	30 września 2023					31 grudnia 2022				
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	Wartość bilansowa	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	Wartość bilansowa
Aktywa										
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	-	216 704	216 704	215 802	-	-	212 467	212 467	212 255
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe i aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań wyceniane w zamortyzowanym koszcie	48 862	60 146	25 112	134 120	138 766	40 218	36 396	20 448	97 062	106 054
Dłużne papiery wartościowe	48 862	49 628	16 728	115 218	119 984	40 218	32 226	10 170	82 614	91 646
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	-	5 484	3 270	8 754	8 757	-	2 277	4 794	7 071	7 071
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	5 034	628	5 662	5 654	-	1 893	1 187	3 080	3 068
Pożyczki	-	-	4 486	4 486	4 371	-	-	4 297	4 297	4 269
Zobowiązania										
Zobowiązania wobec banków	-	1 060	6 182	7 242	7 211	-	1 637	6 117	7 754	7 720
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	-	-	309 925	309 925	309 672	-	-	278 277	278 277	278 058
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych ¹⁾	-	9 935	1 750	11 685	11 483	-	10 315	821	11 136	11 090
Zobowiązania podporządkowane ¹⁾	-	2 847	3 381	6 228	6 200	-	2 788	3 331	6 119	6 184
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	1 113	615	1 728	1 730	-	930	1	931	931

¹⁾ Do poziomu II zaklasyfikowano te zobowiązania, na wycenę których nieobserwowalne parametry nie miały istotnego wpływu. Przede wszystkim są to zobowiązania z tytułu obligacji emitowanych przez Pekao.

10.25.5. Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku, jak i w 2022 roku nie dokonywano zmian sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość byłaby istotna z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

10.25.6. Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy Poziomami I i II.

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego kwartału wg wartości na ten dzień.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z poziomu III do poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych nie wpływał istotnie na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność nieistotnie wpływała na wycenę;
- z poziomu II do poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych istotnie wpływał na wycenę;
- z poziomu II do poziomu I przeniesiono obligacje rządowe, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem kwotowań na rynku, ze względu na wzrost jego aktywności.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2022 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z poziomu III do poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, municypalne i Skarbu Państwa, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz obligacje korporacyjne, municypalne i Skarbu Państwa oraz instrumenty pochodne rynku walutowego i stopy procentowej, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych nie wpływał istotnie na wycenę, jak również instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność nieistotnie wpływała na wycenę;
- z poziomu II do poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych istotnie wpływał na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność istotnie wpływała na wycenę;
- z poziomu II do poziomu I przeniesiono obligacje rządowe, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem kwotowań na rynku, ze względu na wzrost jego aktywności.

10.26 Zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku nie dokonano zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów.

10.27 Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone.

Stan na 30 września 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku

Seria/ emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywile- jowania	Rodzaj ogranicze- nia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	brak	brak	604 463 200	60 446 320	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	na okaziciela	brak	brak	259 059 800	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Liczba akcji, razem				863 523 000				
Kapitał zakładowy, razem					86 352 300			

10.28 Podział zysku jednostki dominującej

Informacje o podziale zysku jednostki dominującej zaprezentowano w punkcie 22.

10.29 Zobowiązania podporządkowane

	Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Data emisji/Data wykupu	Wartość bilansowa 30 września 2023	Wartość bilansowa 31 grudnia 2022
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych PZU						
Obligacje podporządkowane PZU	2 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 czerwca 2017 / 29 lipca 2027	2 280	2 333
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Pekao						
Obligacje serii A	1 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 października 2017 / 29 października 2027	1 295	1 270
Obligacje serii B	550	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 16 października 2028	572	560
Obligacje serii C	200	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 14 października 2033	208	204
Obligacje serii D	350	PLN	WIBOR 6M + marża	4 czerwca 2019 / 4 czerwca 2031	360	352
Obligacje serii D1	400	PLN	WIBOR 6M + marża	4 grudnia 2019 / 4 czerwca 2031	411	403
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Alior Banku						
Obligacje serii F	322	PLN	WIBOR 6M+ marża	26 września 2014 / 26 września 2024	221	229
Obligacje serii K oraz K1	600	PLN	WIBOR 6M+ marża	20 października 2017 / 20 października 2025	626	612
Obligacje serii P1B	70	PLN	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2016 / 16 maja 2024	73	71
Obligacje serii P2A	150	PLN	WIBOR 6M+ marża	14 grudnia 2017 / 29 grudnia 2025	154	150
Zobowiązania podporządkowane					6 200	6 184

W kolumnie „Wartość nominalna” zaprezentowano wartość nominalną całej emisji. Natomiast wartość bilansowa zobowiązań podporządkowanych odpowiada wartości ujętej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Ze względu na fakt, iż część obligacji wyemitowanych przez podmioty Grupy PZU została objęta lub nabyta przez inne podmioty, ta część podlega eliminacji na etapie sporządzenia sprawozdania skonsolidowanego. Z tego względu wartość bilansowa niektórych serii obligacji jest niższa niż pełna wartość nominalna wyemitowanych instrumentów.

10.30 Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	30 września 2023	31 grudnia 2022
Obligacje	8 961	3 488
Certyfikaty depozytowe	1 527	6 646
Listy zastawne	995	956
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych, razem	11 483	11 090

10.31 Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków	30 września 2023	31 grudnia 2022
Depozyty bieżące	1 206	855
Depozyty jednodniowe	289	868
Depozyty terminowe	460	508
Kredyty otrzymane	4 971	5 271
Pozostałe zobowiązania	285	218
Zobowiązania wobec banków, razem	7 211	7 720

10.32 Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	30 września 2023	31 grudnia 2022
Depozyty bieżące	217 741	206 298
Depozyty terminowe	90 888	70 655
Pozostałe zobowiązania	1 043	1 105
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów, razem	309 672	278 058

10.33 Inne zobowiązania

Inne zobowiązania	30 września 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	1 138	1 418
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	453	875
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	266	238
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	419	305
Koszty do zapłacenia	1 377	1 261
Zarachowane koszty wynagrodzeń	781	726
Pozostałe	596	535
Przychody pobierane z góry	327	346
Pozostałe zobowiązania	12 878	11 600
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 730	931
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 582	1 296
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	1 706	2 283
Zobowiązania wobec banków z tytułu dokumentów płatniczych rozliczanych w systemach rozliczeń międzybankowych	2 002	2 331
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	504	470
Zobowiązania z tytułu rozliczeń kart płatniczych	1 081	923
Rozrachunki publiczno-prawne	329	573
Zobowiązania z tytułu składek na rzecz BFG	738	738
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	108	162
Zobowiązania wobec pracowników	111	116
Oszacowane zwroty wynagrodzeń w związku z rezygnacją lub odstąpieniem klientów banków od ubezpieczeń zawieranych przy sprzedaży produktów kredytowych	34	27
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	363	486
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 604	328
Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych	173	162
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	156	153
Zobowiązania z tytułu darowizn	10	13
Zobowiązania banków z Grupy PZU z tytułu ubezpieczeń produktów bankowych oferowanych klientom banku	27	14
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	13	14
Zobowiązanie z tytułu zwrotu kosztów kredytu	80	132
Zobowiązania z tytułu likwidacji bezpośredniej	33	32
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach – wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	63	-
Pozostałe	431	416
Inne zobowiązania, razem	15 720	14 625

10.34 Rezerwy

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 30 września 2023	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	514	395	-	(389)	-	520
Rezerwa na odprawy emerytalne	265	58	(15)	(1)	-	307
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	88	71	(17)	(16)	-	126
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	127	-	(34)	(2)	-	91
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	479	280	(15)	(85)	-	659
Rezerwy na zwroty klientom podwyższonych marż kredytów hipotecznych przed ustanowieniem hipoteki	123	-	(15)	(7)	-	101
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	39	-	-	-	-	39
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	21	-	(3)	-	-	18
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	25	1	-	-	-	26
Pozostałe	30	25	-	(7)	-	48
Rezerwy, razem	1 711	830	(99)	(507)	-	1 935

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 30 września 2022	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	496	298	-	(308)	12	498
Rezerwa na odprawy emerytalne	267	21	(34)	(1)	(17)	236
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	69	16	(11)	(20)	2	56
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	120	34	(35)	-	-	119
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	132	135	(7)	(3)	-	257
Rezerwy na zwroty klientom podwyższonych marż kredytów hipotecznych przed ustanowieniem hipoteki	-	135	-	-	-	135
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	39	-	-	-	-	39
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	28	-	(5)	-	-	23
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	25	1	(1)	-	-	25
Pozostałe	30	14	(13)	(2)	-	29
Rezerwy, razem	1 206	654	(106)	(334)	(3)	1 417

Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytu

Grupa PZU na bieżąco monitoruje wartość szacunku kwot wynikających z przedpłat kredytów konsumenckich dokonanych przed 11 września 2019 roku, czyli dniem publikacji wyroku TSUE w sprawie C-383/18.

Wysokość rezerwy stanowi najlepszy możliwy szacunek oparty na podstawie obserwowanego historycznie trendu kwoty zwrotów kosztów kredytu wynikających z napływających dyspozycji klientów.

Szacunki wymagają przyjęcia założeń eksperckich i wiążą się z niepewnością. Z tego względu kwota rezerwy będzie podlegała aktualizacji w kolejnych okresach w zależności od kształtowania się trendu kwot zwrotu.

Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

3 października 2019 roku TSUE wydał orzeczenie w sprawie skutków ewentualnej abuzywności postanowień indywidualnej umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego udzielonego przez jeden z banków. TSUE dokonał wykładni przepisów dyrektywy Rady 93/13/EW z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich na kanwie umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego. TSUE wskazał skutki uznania ewentualnej abuzywności klauzul przeliczeniowych przez sąd krajowy, nie badając jednocześnie w ogóle ewentualnej abuzywności postanowień umownych. TSUE nie przesądził, że w przypadku ustalenia przez sąd krajowy ewentualnej abuzywności automatycznie nastąpić powinno ustalenie przez sąd nieważności całej umowy. Ocena w tym zakresie pozostała do rozstrzygnięcia przez sąd krajowy, przy czym TSUE nie wykluczył możliwości uzupełnienia luki powstałej w wyniku abuzywności klauzul przeliczeniowych za pomocą krajowych przepisów dyspozytywnych. Późniejsze orzeczenia TSUE wykluczają jednak możliwość uzupełnienia luki po wyeliminowaniu niedozwolonego postanowienia przepisami prawa krajowego, w konsekwencji czego sądy krajów uznają umowy kredytu za niewykonalne po usunięciu abuzywnego postanowienia (klauzuli przeliczeniowej) i uznają, że umowy nie da się wykonywać, wskutek czego sądy ustalają nieważność umowy kredytu.

Orzeczenia TSUE stanowią wytyczne interpretacyjne ww. dyrektywy dla polskich sądów. W sprawach kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich utrwaliła się niekorzystna linia orzecznicza, co skutkuje wydawaniem przez sądy wyroków ustalających nieważność umów kredytu i zasądzających na rzecz kredytobiorców zwrot spłaconych na rzecz banków rat kredytu jako świadczenia nienależnego.

Jak dotychczas nie doszło do podjęcia uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego odnoszącej się do kwestii objętych wnioskiem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w szczególności do następujących aspektów:

- czy postanowienia abuzywne, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego, mogą być zastąpione przez przepisy prawa cywilnego, bądź zwyczajowego;
- czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie;
- czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie;
- czy w sytuacji unieważnienia umowy kredytowej zastosowanie znajdzie teoria salda czy teoria dwóch kondycji;
- co jest momentem określającym rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia w przypadku, gdy bank występuje z roszczeniem względem kredytobiorcy o zwrot wypłaconego kredytu;
- czy możliwe jest otrzymanie przez banki i kredytobiorców wynagrodzenia za korzystanie ze środków.

W ocenie Grupy PZU orzeczenie Sądu Najwyższego zachowuje aktualność jedynie w odniesieniu do ostatniej kwestii, gdyż pozostałe kwestie zostały przesądzone w orzeczeniach prejudycjalnych wydanych przez TSUE. Dodatkowo, należy zauważyć, że nie jest pewne, czy w ogóle Izba Cywilna w pełnym składzie podejmie uchwałę w przedmiocie tego pytania.

Istotnym orzeczeniem w sprawie kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich jest wyrok TSUE z 8 września 2022 roku wydany w połączonych sprawach C-80/21 do C-82/21, w którym TSUE odpowiedział na pytania prejudycjalne zadane przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie. TSUE stwierdził:

- sąd krajowy nie może stwierdzić nieuczciwego charakteru nie całości warunku umownego, lecz jedynie jego elementu, który nadaje mu ów nieuczciwy charakter, jeżeli usunięcie takie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który miałby wpływ na jego istotę. Oznacza to, że w zasadzie sąd krajowy jest ograniczony do stwierdzenia nieuczciwego charakteru całego warunku umowy;
- jeżeli sąd krajowy stwierdzi nieuczciwy charakter warunku umowy, co w danym przypadku skutkuje możliwością dalszego utrzymania w mocy obowiązywania całej umowy pomimo wyłączenia z niej nieuczciwych warunków, to sąd krajowy nie może zastąpić tych warunków przepisem krajowym o charakterze dyspozytywnym. Oznacza to, że sąd krajowy nie może zastosować w takim przypadku przepisów kodeksu cywilnego dotyczących przeliczania rat kursem średnim NBP;
- sąd krajowy po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy, nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku w celu utrzymania obowiązywania umowy, która nie może pozostać w mocy po usunięciu tego warunku, jeżeli dany konsument został poinformowany o skutkach nieważności umowy i zgodził się na konsekwencje tej nieważności. Oznacza to, że jeżeli konsument zgodził się na skutki nieważności umowy (będąc o nich poinformowany), to sąd krajowy orzeczeniem nie może zmienić treści takiego warunku, tylko musi stwierdzić nieważność;

- bieg 10-letniego terminu przedawnienia roszczenia konsumenta o zwrot zapłaconych rat nie może się rozpocząć od chwili spełnienia każdego świadczenia w wykonaniu umowy (spłaty każdej raty), nawet jeżeli konsument nie był w stanie samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia, że umowa kredytu przewidywała znacznie dłuższy (30-letni) okres spłaty. Oznacza to, że bieg 10-letniego terminu przedawnienia roszczenia konsumenta o zwrot rat nie rozpoczyna się od dnia spłaty każdej raty. W praktyce należy przyjmować, że żadne roszczenia konsumenta o zwrot zapłaconych rat nie uległy przedawnieniu.

15 czerwca 2023 roku TSUE ogłosił orzeczenie w sprawie C-520/21, w którym rozstrzygnął pytanie prejudycjalne Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia stwierdzając, że w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego za nieważną w całości ze względu na to, że nie może ona dalej obowiązywać po usunięciu z niej nieuczciwych warunków, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, należy interpretować w ten sposób, że:

- ww. przepisy nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy Rady 93/13/EWG i zasady proporcjonalności, oraz;
- ww. przepisy stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę odsetek ustawowych za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Przedmiotowy wyrok zamknął drogę do dochodzenia przez banki tzw. wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, natomiast w zakresie roszczeń konsumentów wobec banków, TSUE odesłał do prawa krajowego oraz podkreślił, że do sądu odsyłającego należy dokonanie oceny w świetle wszystkich okoliczności sporu, czy uwzględnienie tego rodzaju roszczeń konsumenta jest zgodne z zasadą proporcjonalności. Grupa PZU nie posiada wiedzy o takich roszczeniach ze strony kredytobiorców, a tym samym ich podstawie prawnej, zakresie czy charakterze. Jednocześnie wyrok ten nie odnosi się literalnie do dopuszczalności roszczenia banku o waloryzację sądową kwoty kapitału. Aktualnie wyrażane są zapatrywania co do tego, że takie roszczenie nie jest objęte zakazem tego orzeczenia. W tym temacie sąd krajowy skierował już pytanie prejudycjalne do TSUE.

Na 30 września 2023 roku przeciwko Grupie PZU toczyło się 5 005 indywidualnych spraw sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych, które zostały udzielone w latach ubiegłych o łącznej wartości przedmiotu sporu 1 726 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 2 989 spraw, o wartości przedmiotu sporu 998 mln zł). Główna przyczyna sporu wskazywana przez powodów dotyczy kwestionowania zapisów umowy kredytu w zakresie stosowania przez Grupę PZU kursów przeliczeniowych i skutkuje roszczeniami dotyczącymi orzeczenia częściowej lub całkowitej nieważności umów kredytowych.

Od 2 października 2023 roku Pekao proponuje klientom nową ofertę ugód skierowaną do kredytobiorców posiadających aktywne (nie w pełni spłacone) umowy kredytów CHF, w tym również będących w sporze sądowym z Pekao. W ramach ugody wyznaczone jest nowe saldo zadłużenia = [wypłacona kwota kredytu] + [kontraktowe odsetki wg stałej stopy 2%] – [sumę spłat dokonanych przez klienta]. Jeżeli tak wyznaczone saldo jest ujemne, kredyt zostanie umorzony i Pekao zwróci nadpłatę klientowi. Dla salda dodatniego pozostała kwota będzie oprocentowana wg stałej stopy 2% (przez pierwsze 5 lat), a następnie wg aktualnej oferty Pekao.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa PZU w sprawach z powództwa kredytobiorców otrzymała 828 niekorzystnych wyroków sądowych, w tym 139 wyroków mających charakter prawomocny oraz 26 korzystnych wyroków sądowych, w tym 2 mające charakter prawomocny (w 2022 roku: 580 niekorzystnych wyroków sądowych, w tym 97 wyroków mających charakter prawomocny oraz 24 korzystne wyroki sądowe, w tym 5 wyroków prawomocnych).

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku Grupa PZU nie wprowadziła istotnych zmian w założeniach i metodologii wyczerpania rezerw w stosunku do zaprezentowanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy PZU za 2022 rok.

Proces ustalenia poziomu rezerwy wymaga każdorazowo przyjęcia wielu eksperckich założeń w oparciu o profesjonalny osąd.

Kolejne orzeczenia oraz możliwe rozwiązania sektorowe, które będą się pojawiać na rynku polskim w odniesieniu do walutowych kredytów hipotecznych mogą mieć wpływ na kwotę rezerwy ustaloną przez Grupę PZU i powodować konieczność zmiany poszczególnych założeń przyjętych w wyczerpaniach. W związku z tą niepewnością możliwe jest, że kwota rezerwy ulegnie zmianie w przyszłości.

Poniższe tabele prezentują kwoty rezerw na indywidualne istniejące sprawy sądowe, których stroną jest Grupa PZU oraz rezerwę portfelową na pozostałe umowy walutowych kredytów hipotecznych, które są obciążone ryzykiem prawnym związanym z charakterem tych umów.

Wartość bilansowa rezerwy według pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	30 września 2023	31 grudnia 2022
Odpisy aktualizujące wartość należności od klientów z tytułu kredytów	1 849	1 824
rezerwa indywidualna	626	394
rezerwa portfelowa	1 223	1 430
Inne rezerwy	659	479
rezerwa indywidualna	348	182
rezerwa portfelowa	311	297
Razem	2 508	2 303

Wpływ zmiany wartości rezerwy na pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	17	(26)	(39)	(370)
Pozostałe koszty operacyjne	(62)	(195)	(18)	(132)
Pozostałe przychody netto z inwestycji	(77)	(10)	-	-
Razem	(122)	(231)	(57)	(502)

Rezerwa na zwroty klientom podwyższonych marż kredytów hipotecznych przed ustanowieniem hipoteki

Rezerwę utworzono w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw.

Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia

Pozycja zawiera rezerwy tworzone przez banki na potencjalne utraty korzyści ekonomicznych wynikających z ekspozycji pozabilansowych (np. udzielonych gwarancji lub ekspozycji kredytowych).

Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK

Kwota 28 mln zł dotyczy kary zwróconej przez UOKiK do Pekao. Ze względu na potencjalne ryzyko wypływu środków w związku z tą sprawą, Grupa PZU utrzymuje rezerwę z tego tytułu.

Kwota 11 mln zł dotyczy kary nałożonej przez Prezesa UOKiK w wyniku decyzji, w której uznał on, że postanowienie stosowane przez Pekao w aneksach do umów, dotyczące zasad ustalania kursów walut obcych stanowi niedozwolone postanowienie umowne. Pekao złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK, w którym wniósł on o oddalenie odwołania w całości.

10.35 Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 30 września 2023	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	5 271	(304)	15	(20)	9	4 971
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	11 090	374	27	22	(30)	11 483
Obligacje	3 488	5 364	86	24	(1)	8 961
Certyfikaty depozytowe	6 646	(5 107)	(6)	(1)	(5)	1 527
Listy zastawne	956	117	(53)	(1)	(24)	995
Zobowiązania podporządkowane	6 184	(209)	225	-	-	6 200
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	931	797	74	-	(72)	1 730
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 296	(205)	37	-	454	1 582
Razem	24 772	453	378	2	361	25 966

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 30 września 2022	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	4 658	682	2	177	(1)	5 518
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	5 940	3 111	(11)	24	41	9 105
Obligacje	4 154	422	(10)	20	23	4 609
Certyfikaty depozytowe	695	2 841	(1)	(1)	18	3 552
Listy zastawne	1 091	(152)	-	5	-	944
Zobowiązania podporządkowane	6 274	(235)	151	(1)	-	6 189
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 207	971	155	-	(52)	2 281
Zobowiązania z tytułu leasingu	992	(222)	296	1	289	1 356
Razem	19 071	4 307	593	201	277	24 449

11. Aktywa finansowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych

Tabela prezentuje wartość bilansową zabezpieczenia wg rodzaju zabezpieczanego zobowiązania.

Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych	30 września 2023	31 grudnia 2022
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań	14 905	13 267
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 728	931
Pokrycie Funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	912	962
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz gwarancyjny na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	413	415
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji (BFG)	742	739
Kredyt lombardowy i techniczny	8 377	6 483
Inne kredyty	249	317
Emisja hipotecznych listów zastawnych	1 416	1 262
Pokrycie Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych na rzecz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych	29	36
Transakcje pochodne	1 012	2 094
Blokada aktywów w związku z umową technicznego limitu kredytowego w Izbie Rozliczeniowej	27	28
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	-	-
Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych, razem	14 905	13 267

12. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	30 września 2023	31 grudnia 2022
Aktywa warunkowe, w tym:	4	6
- otrzymane gwarancje i poręczenia	4	6
Zobowiązania warunkowe	79 084	80 676
- z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR oraz kart kredytowych	5 081	4 829
- z tytułu kredytów i pożyczek w transzach	50 978	53 634
- udzielone poręczenia i gwarancje	9 137	8 521
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	944	933
- inne roszczenia sporne	391	187
- pozostałe, w tym:	12 553	12 572
- gwarantowanie emisji papierów wartościowych	2 959	4 158
- faktoring	7 695	7 192
- limit intra – day	435	449
- akredytywy i promesy	1 279	688
- pozostałe	185	85

Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku, jak i w 2022 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu – dla których łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji byłaby istotna, z wyjątkiem kwestii opisanej poniżej.

26 października 2023 roku PZU zawarł z Alior Bankiem Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości oraz zawarł z Kontrahentem Aneks nr 2 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji.

Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości

Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości określa zasady udzielania przez PZU w ramach limitu zaangażowania, na zlecenie i na rzecz Alior Banku, gwarancji ubezpieczeniowych ochrony kredytowej nieruchomości.

Limit zaangażowania z tytułu gwarancji udzielanych na podstawie Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji wynosi maksymalnie 4 000 mln zł. Limit obowiązuje przez okres 3 lat i jest odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie gwarancji odnawia limit o uwolnioną kwotę pomniejszoną o kwoty ewentualnych wypłat z gwarancji.

Na wysokość wynagrodzenia za udzielenie gwarancji będzie miała wpływ między innymi amortyzacja portfela. Dodatkowo w wynagrodzeniu może być uwzględniona premia za kontrgwarancję, której wydanie PZU może zlecić Kontrahentowi.

Na chwilę obecną nie jest możliwe podanie wielkości wynagrodzenia za gwarancję, gdyż będzie ono uzależnione od wysokości sumy gwarancyjnej oraz od jakości portfela zabezpieczonego gwarancją. Wydanie każdej gwarancji będzie poprzedzone wnioskiem Alior Banku oraz oceną i wyceną przedstawionego do gwarancji portfela.

Szczegółowe informacje o pojedynczych gwarancjach wydawanych przez PZU w ramach Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji będą podawane przez PZU do publicznej wiadomości odrębnie.

Na zabezpieczenie płatności wynagrodzenia za gwarancję w ramach zawartego Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji, Alior Bank złoży oświadczenie o dobrowolnym podaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego.

Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wydawanych w ramach Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji wynosi 5 lat. Udział własny Alior Banku w wymagalnych należnościach z tytułu wierzytelności wynosi 10%.

Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości przewiduje kary umowne, jakie mogą być należne PZU od Alior Banku w razie naruszenia określonych zobowiązań Alior Banku wynikających z Aneksu nr 2 do Umowy. Łączna maksymalna wysokość kar umownych nie może przekroczyć kwoty 3 mln zł. Aneks nr 2 do Umowy nie wyłącza możliwości dochodzenia odszkodowania przewyższającego sumę kar umownych.

Aneks nr 2 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji

Aneks nr 2 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji określa zasady udzielania przez Kontrahenta na zlecenie PZU Kontrgwarancji wystawianych na rzecz Alior Banku. Dostępny limit kontrgwarancji wynosi 3 200 mln zł. Dostępny limit będzie pomniejszany każdorazowo przy udzieleniu każdej kolejnej Kontrgwarancji o sumę gwarancyjną wskazaną w tej Kontrgwarancji, przy czym Dostępny limit kontrgwarancji będzie miał charakter odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie Kontrgwarancji spowoduje odnowienie limitu.

13. Komentarz do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Przychody z ubezpieczeń brutto w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku wyniosły 19 917 mln zł wobec 18 343 mln zł w analogicznym okresie roku poprzedniego – wzrost o 1 574 mln zł, tj.: +8,6% (+1 291 mln zł po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych). Wzrost dotyczył przede wszystkim:

- przychodów w segmencie ubezpieczeń masowych majątkowych (+740 mln zł przychodów brutto, +734 mln zł po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych) w tym wzrost amortyzacji zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC) w konsekwencji wyższej dynamiki sprzedaży głównie ubezpieczeń Auto Casco (wzrost średniej składki) oraz pozakomunikacyjnych (w tym ubezpieczeń mieszkaniowych oraz PZU Auto Pomoc). Efekt zarówno na portfelu Auto Casco jak i OC komunikacyjnych został spotęgowany wyższą liczbą umów, co wynikało między innymi z wyższej niż

przed rokiem dostępności pojazdów. Wyższy poziom przychodów z umów ubezpieczenia to również efekt wyższego r/r poziomu składki przeznaczonej na pokrycie kosztów akwizycji w konsekwencji rosnącej sprzedaży, przy jednoczesnym wzroście kosztów prowizji (wyższy udział w portfelu kanału multiagencyjnego);

- przychodów w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych majątkowych (+492 mln zł przychodów brutto, +190 mln zł po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych) w tym wzrost amortyzacji zobowiązań (LRC) w konsekwencji wyższej dynamiki sprzedaży głównie ubezpieczeń Auto Casco (wzrost średniej składki, lepsze dopasowanie oferty do profilu ryzyka klienta oraz ożywienie na rynku finansowania leasingiem) oraz w mniejszym stopniu pozakomunikacyjnych, w tym w następstwie rozwoju portfela ubezpieczeń od wszystkich ryzyk, uszkodzenia maszyn oraz utraty zysku. Wyższy poziom przychodów z umów ubezpieczenia to również efekt wyższego r/r poziomu składki przeznaczonej na pokrycie kosztów akwizycji w konsekwencji rosnącej sprzedaży, przy jednoczesnym wzroście kosztów prowizji;
- ubezpieczeń w segmencie krajów bałtyckich (+326 mln zł przychodów brutto, +323 mln zł po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych) w efekcie wzrostu sprzedaży w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych w tym ubezpieczeń komunikacyjnych OC i AC (ze względu na wzrost taryf w regionie), ubezpieczeń zdrowotnych i majątkowych;
- przychodów z ubezpieczeń w segmencie ubezpieczeń indywidualnych o charakterze ochronnym (o 65 mln zł r/r) w wyniku wyższego uwolnienia marży kontraktowej w konsekwencji obserwowanych zmian demograficznych, w tym niższej śmiertelności.

Równocześnie odnotowano niższe przychody z ubezpieczeń w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych na życie (-13 mln zł przychodów brutto) w efekcie niższego poziomu składki niezbędnej na pokrycie oczekiwanych odszkodowań i świadczeń, głównie w konsekwencji spodziewanego powrotu do niższych śmiertelności sprzed pandemii COVID-19, przy jednoczesnej wysokiej użyciu świadczeń z ubezpieczeń zdrowotnych, częściowo kompensowanego wzrostem marży kontraktowej alokowanej do 3 kwartałów głównie w związku z niższą oczekiwaną śmiertelnością oraz spodziewaną stopniową poprawą rentowności w grupowych ubezpieczeniach zdrowotnych oraz wyższym poziomem przychodów na pokrycie rosnących kosztów akwizycji – wpływ rosnącego udziału wynagrodzenia dla pośredników.

Koszty usług ubezpieczenia osiągnęły wartość 17 143 mln zł, co oznacza wzrost o 2 210 mln zł tj. 14,8% względem analogicznego okresu poprzedniego roku. Koszty skorygowane o kwoty należne od reasekuratorów wzrosły o 1 231 mln zł, a ich zmiana była wypadkową:

- w segmencie ubezpieczeń masowych majątkowych wyższych zobowiązań z tytułu szkód bieżącego roku, kosztów w tym amortyzacji kosztów akwizycji (wpływ rosnącego udziału w portfelu kanału multiagencyjnego), uwolnienia niższej nadwyżki rezerw szkodowych netto z lat ubiegłych ponad bieżącą prognozowaną wartość wypłat;
- w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych majątkowych wyższych rok do roku zobowiązań netto z tytułu szkód bieżącego roku, amortyzacji kosztów akwizycji oraz uwolnienie niższej nadwyżki rezerw szkodowych netto z lat ubiegłych ponad bieżącą prognozowaną wartość wypłat;
- wyższych zobowiązań z tytułu szkód bieżącego roku w segmencie krajów bałtyckich na skutek wzrostu wartości portfela, kosztów administracyjnych przypisanych do działalności ubezpieczeniowej głównie na skutek wyższych kosztów osobowych oraz amortyzacji kosztów akwizycji;
- niższych odszkodowań i świadczeń w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych na życie wskutek spadku śmiertelności po okresie pandemii COVID-19 (portfel szczególnie narażony na wpływ podwyższonej śmiertelności wywołanej pandemią i chorobami cywilizacyjnymi - starzenie się portfela);
- wzrostu szkodowości bieżącego okresu w segmencie ubezpieczeń indywidualnych na życie o charakterze ochronnym w tym w ubezpieczeniach terminowych i bancassurance;
- wyższych kosztów administracyjnych przypisanych do działalności ubezpieczeniowej w segmentach działalności ubezpieczeniowej w Polsce głównie w związku ze wzrostem kosztów zatrudnienia oraz nieruchomości (indeksacja cen najmu, mediów, kosztów nowej siedziby głównej) oraz wydatków IT dot. narzędzi pracy grupowej.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń wyniosły w trzech kwartałach 2023 roku -1 232 mln zł względem +86 mln w analogicznym okresie 2022 roku (po uwzględnieniu przychodów i kosztów finansowych z reasekuracji osiągnęły odpowiednio wartość -1 181 mln zł i +119 mln zł). Na wzrost kosztów wpływ miał w szczególności wzrost wartości inwestycji na ryzyko ubezpieczającego w segmencie ubezpieczeń inwestycyjnych oraz wpływ zmiany stóp procentowych na efekt skracania okresu do dyskontowania.

Dochody z działalności lokacyjnej łącznie z kosztami odsetkowymi w trzech kwartałach 2023 roku oraz trzech kwartałach 2022 roku wyniosły odpowiednio 13 841 mln zł oraz 6 279 mln zł. Na ten wzrost największy wpływ miała pozytywna zmiana dochodów z lokat wygenerowanych na działalności bankowej. Wyższy wynik związany był w szczególności ze wzrostem przychodów odsetkowych obu banków w wyniku serii podwyżek stóp procentowych w 2022 roku, koszty ujęte w trzech kwartałach 2022 roku związane z modyfikacją umów kredytów hipotecznych złotych udzielonych konsumentom z tytułu zawieszenia przez nich spłat kredytu (tzw. wakacje kredytowe), w wysokości 2 429 mln zł w Pekao oraz 502 mln zł w Alior Banku oraz niższy poziom odpisów na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych w walutach obcych utworzonych przez Pekao.

Odnotowano również wzrost dochodów z działalności lokacyjnej, z wyłączeniem działalności bankowej¹. Były one wyższe niż w trzech kwartałach 2022 roku głównie na skutek:

- wzrostu wyników z działalności inwestycyjnej na portfelu aktywów stanowiących pokrycie produktów inwestycyjnych;
- wyższych dochodów z instrumentów opartych o zmienną stopę w efekcie wyższego poziomu stóp procentowych w Polsce;
- zwiększonego poziomu dochodów portfela nieruchomości (wyższy poziom przychodów z tytułu punktów swapowych od walutowych instrumentów zabezpieczających i przychodów czynszowych).

Wyższe wyniki z działalności inwestycyjnej na portfelu aktywów stanowiących pokrycie produktów inwestycyjnych nie mają wpływu na łączny wynik netto Grupy PZU, ponieważ są równoważone przez przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń.

W trzech kwartałach 2023 roku saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych było ujemne i wynosiło 2 082 mln zł wobec także ujemnego, wynoszącego 3 177 mln zł, salda w analogicznym okresie 2022 roku. Wpływ na kategorię przychodów i kosztów operacyjnych miały następujące czynniki:

- przystąpienie w 2022 roku Alior Banku i Pekao do bankowego Systemu Ochrony, co skutkowało wpłatą do funduszu pomocowego 696 mln zł rozpoznaną w trzech kwartałach 2022 roku;
- wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w 2022 roku w wysokości 219 mln zł;
- niższe o 115 mln zł opłaty do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, łączne obciążenie banków w trzech kwartałach 2023 sięgnęło 249 mln zł;
- wyższe obciążenie z tytułu rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych, w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, w wysokości 195 mln zł względem 132 mln zł w trzech kwartałach 2022 roku;
- podatek od instytucji finansowych – obciążenie Grupy PZU (łącznie na działalności ubezpieczeniowej oraz bankowej) tym podatkiem w trzech kwartałach 2023 roku wyniosło 1 118 mln zł wobec 1 079 mln zł w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wyższe obciążenie dotyczyło w szczególności działalności bankowej i wynikało ze wzrostu aktywów będących podstawą opodatkowania.

Zysk z działalności operacyjnej w trzech kwartałach 2023 roku osiągnął wartość 11 730 mln zł i był wyższy o 6 737 mln zł (+134,9%) w stosunku do wyniku za analogiczny okres roku poprzedniego. Zmiana ta była spowodowana w szczególności przez:

- wyższe wyniki w segmencie działalności bankowej (+6 235 mln zł), w szczególności ze względu na wzrost wyniku odsetkowego w efekcie podwyżek stóp procentowych w 2022, ujemne efekty jednorazowe z roku ubiegłego w tym: koszty związane z modyfikacją umów kredytów hipotecznych złotych udzielonych konsumentom z tytułu zawieszenia przez nich spłat kredytu (wakacje kredytowe), przystąpienie do bankowego Systemu Ochrony oraz wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców. Dodatkowo w trzech kwartałach 2023 roku odnotowano niższe obowiązkowe obciążenia na rzecz BFG, a pozytywne efekty były częściowo skompensowane wyższymi kosztami działania banków w tym głównie w Pekao w związku z indeksacją wynagrodzeń oraz wyższymi kosztami utrzymania nieruchomości;
- wyższy wynik z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych na życie (+141 mln zł), głównie w efekcie wyższego wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu oraz niższych odszkodowań i świadczeń na skutek spadku śmiertelności po okresie pandemii COVID-19 (portfel ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych, z racji wysokiego i rosnącego średniego wieku ubezpieczonego był szczególnie narażony na wpływ podwyższonej śmiertelności wywołanej pandemią i chorobami cywilizacyjnymi);

¹ Działalność bankowa: dane Pekao i Alior Banku.

- wzrost zysku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych majątkowych (+104 mln zł), jako wypadkowa poprawy wyniku z inwestycji (wzrostu przychodów w efekcie wyższego poziomu stóp procentowych w Polsce, jak również wyższego poziomu aktywów na pokrycie zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia), przy jednoczesnym wzroście wyniku z usług ubezpieczenia netto (głównie ze względu na wyższą dynamikę sprzedaży ubezpieczeń Auto Casco);
- wzrost wyniku z działalności operacyjnej w segmencie inwestycje (+96 mln zł) w związku z wyższymi przychodami z instrumentów rynku pieniężnego w efekcie wyższego poziomu stóp procentowych w Polsce oraz zwiększonym poziomem dochodów portfela nieruchomości spowodowanego wyższym poziomem przychodów z walutowych instrumentów zabezpieczających jak również przychodów czynszowych;
- wzrost wyniku w segmencie krajów bałtyckich (+66 mln zł) w związku z wyższymi przychodami z umów ubezpieczeń w efekcie wzrostu sprzedaży ubezpieczeń komunikacyjnych, zdrowotnych, częściowo kompensowane wyższymi zobowiązaniami z tytułu szkód roku bieżącego oraz wyższym poziomem amortyzacji kosztów akwizycji;
- wyższy wynik z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń indywidualnych na życie o charakterze ochronnym (+52 mln zł), głównie w efekcie zmiany poziomu przychodów i kosztów finansowych z ubezpieczeń przy jednoczesnej poprawie wyniku z usług ubezpieczenia;
- niższą rentowność w segmencie ubezpieczeń masowych majątkowych (-5 mln zł) – w tym głównie ubezpieczeń komunikacyjnych częściowo ograniczana przez poprawę wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu.

Zysk netto wzrósł w stosunku do trzech kwartałów 2022 roku o 5 575 mln zł (+160,5%) do poziomu 9 049 mln zł. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 4 158 mln zł wobec 2 560 mln zł w 2022 roku (wzrost o 62,4%).

Skonsolidowane kapitały własne według MSSF na 30 września 2023 roku wynosiły 57 061 mln zł wobec 45 017 mln zł na 30 września 2022 roku. Wzrost dotyczył zarówno kapitałów przypadających udziałowcom jednostki dominującej oraz udziałów niekontrolujących. Wskaźnik rentowności kapitałów własnych przypadający jednostce dominującej (ROE²) za okres od 1 stycznia 2023 roku do 30 września 2023 roku wyniósł 20,2% i był wyższy o 5,6 p.p. niż rok wcześniej. Skorygowany wskaźnik rentowności kapitałów własnych przypadający jednostce dominującej (aROE³) za okres od 1 stycznia 2023 roku do 30 września 2023 roku wyniósł 22,0% i był wyższy o 6,7 p.p. niż rok wcześniej. W stosunku do skonsolidowanych kapitałów własnych wg stanu na 31 grudnia 2022 roku kapitały wzrosły o 8 543 mln zł. Wartość udziałów niekontrolujących wzrosła w porównaniu z końcem ubiegłego roku o 6 119 mln zł do poziomu 28 382 mln zł, a ich zmiana stanowiła wypadkową wzrostu wyceny instrumentów dłużnych oraz zabezpieczających przepływy pieniężne wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przeznaczonych na wypłatę dywidendy przez Pekao 1 423 mln zł (w tym dla udziałowców mniejszościowych 1 138 mln zł), oraz zysku przypisanego akcjonariuszom niekontrolującym w wysokości 4 891 mln zł (wypracowanego przez Alior Bank i Bank Pekao). Kapitały przypadające udziałowcom jednostki dominującej wzrosły o 2 424 mln zł względem końca poprzedniego roku w efekcie:

- wzrostu wyceny instrumentów dłużnych oraz zabezpieczających przepływy pieniężne wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- wypracowanego w trzech kwartałach 2023 roku wyniku netto przypisanego jednostce dominującej w wysokości 4 158 mln zł.

Powyższe wzrosty zostały częściowo skompensowane podziałem zysku PZU za 2022 rok w kwocie 1 637 mln zł powiększonego o kwotę 1 296 mln zł przeniesioną z kapitału zapasowego utworzonego z zysku netto za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku, w tym przeznaczonych na wypłatę dywidendy 2 072 mln zł oraz ujemnym efektem zmiany stóp dyskonta do wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z obniżeniem się krzywej dyskontowej.

Suma kapitałów i zobowiązań na dzień 30 września 2023 roku wzrosła w porównaniu do 31 grudnia 2022 roku o 37 202 mln zł do poziomu 466 380 mln zł. Wzrost dotyczył głównie pozycji: zobowiązań wobec klientów z tytułu depozytów (+31 614 mln zł) oraz zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia (+3 575 mln zł).

² Wskaźnik uroczniony, stosowany jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415).

³ aROE - skorygowany zwrot z kapitału własnego, obliczany na bazie kapitału z wyłączeniem skumulowanych innych dochodów całkowitych dotyczących przychodów i kosztów finansowych z ubezpieczeń oraz z reasekuracji. Wskaźnik uroczniony, stosowany jako Alternatywne Pomiar Wyników (APM) w rozumieniu wytycznych ESMA dotyczących Alternatywnych Pomiarów Wyników (ESMA 2015/1415).

Portfel lokat (inwestycyjne aktywa finansowe, aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, nieruchomości inwestycyjne i pochodne instrumenty finansowe) na 30 września 2023 roku wynosił łącznie 211 500 mln zł i był wyższy o 37 449 mln zł w porównaniu do stanu na koniec ubiegłego roku. Wzrost wartości lokat dotyczył głównie działalności bankowej w tym instrumentów dłużnych w Pekao. Z wyłączeniem banków portfel lokat wzrósł w związku z napływem środków ze składki w związku z rozwojem biznesu jak również wypracowanym wynikiem inwestycyjnym. Należności od klientów z tytułu kredytów na 30 września 2023 roku wyniosły 216 088 mln zł, wobec 212 693 mln zł na 31 grudnia 2022 roku.

Największy składnik pasywów na 30 września 2023 roku stanowiły zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów. Wzrost ich salda o 31 614 mln zł do poziomu 309 692 mln zł dotyczył zarówno depozytów bieżących i terminowych klientów.

Wartość zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia na koniec trzech kwartałów 2023 roku wyniosła 41 003 mln zł i stanowiła 8,8% sumy pasywów. W porównaniu do 31 grudnia 2022 roku stan tych zobowiązań wzrósł o 3 575 mln zł i związany był w szczególności ze spadkiem stóp procentowych jak również wzrostem oszacowania BEL na szkodzie o wysokiej wartości jednostkowej, bez większego wpływu na wynik ze względu na głębokie pokrycie reasekuracyjne.

14. Zarządzanie kapitałem własnym

25 marca 2021 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia polityki kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU na lata 2021 – 2024 („Polityka”).

Zgodnie z Polityką Grupa PZU dąży do:

- efektywnego zarządzania kapitałem poprzez optymalizację wykorzystania kapitału z perspektywy Grupy PZU;
- maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez organiczny wzrost oraz akwizycje;
- zapewnienia wystarczających środków finansowych na pokrycie zobowiązań Grupy PZU wobec klientów.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU;
- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie (wg. Wypłacalność II);
- utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 25%;
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje;
- utrzymanie nadwyżki funduszy własnych konglomeratu finansowego ponad wymogi z tytułu adekwatności kapitałowej konglomeratu finansowego;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Zakłada się możliwość wystąpienia tymczasowych odchyłeń rzeczywistego współczynnika wypłacalności powyżej lub poniżej poziomu docelowego.

Polityka dywidendowa Grupy PZU i PZU opiera się na następujących zasadach:

- Grupa PZU dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy PZU, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje;
- wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU, wypłacanej za dany rok obrotowy, ustalana jest na podstawie skonsolidowanego wyniku finansowego Grupy PZU przypisanego właścicielom jednostki dominującej, przy czym:
 - nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
 - nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
 - pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;

z zastrzeżeniem punktów poniżej:

- zgodnie z planami Zarządu PZU oraz własną oceną ryzyk i wypłacalności podmiotu dominującego środki własne podmiotu dominującego oraz Grupy PZU po deklaracji o wypłacie lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce kapitałowej;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje organu nadzoru w sprawie dywidendy.

Zewnętrzne wymogi kapitałowe

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuarialne (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego wycenia się w wartości godziwej. Wymóg kapitałowy kalkulowany jest zgodnie z formułą standardową na poziomie całej Grupy PZU.

Na podstawie art. 412 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej Grupa PZU zobowiązana jest sporządzać i ujawniać roczne sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy, zgodnie z zasadami Wypłacalność II. Sprawozdanie za rok 2022, opublikowane 11 maja 2023 roku dostępne jest na stronie <https://www.pzu.pl/relacje-inwestorskie/raporty?queries%5Byear%5D=2022>. Zgodnie z art. 290 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń podlega badaniu przez firmę audytorską.

Niezależnie od powyższego, niektóre jednostki Grupy PZU zobowiązane są do przestrzegania własnych wymogów kapitałowych, nałożonych właściwymi regulacjami prawnymi.

Współczynnik wypłacalności Grupy PZU na 31 grudnia 2022 roku, opublikowany w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej Grupy PZU za 2022 rok wyniósł 240%.

Utrzymywane poziomy współczynnika wypłacalności są zgodne z założonymi w polityce kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU.

15. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

15.1 Segmenty sprawozdawcze

15.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez GOZPDO (w praktyce jest to Zarząd PZU), związanej z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryteriach charakteru działalności, linii produktowych, grup klientów oraz środowiska regulacyjnego. Charakterystykę poszczególnych segmentów zaprezentowano w poniższej tabeli.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	MSSF	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym przez PZU, Link4, TUW PZUW.	Agregacji dokonano ze względu na podobieństwo oferowanych produktów, podobnych grup klientów, dla których są oferowane, kanałów dystrybucji oraz funkcjonowania w tym samym środowisku regulacyjnym.
Ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	MSSF	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw przez PZU i Link4.	Jak wyżej.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie)	MSSF	Ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Ubezpieczenia indywidualne o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie)	MSSF	Ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Ubezpieczenia na życie o charakterze inwestycyjnym	MSSF	Ubezpieczenia typu unit-linked, gdzie występuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe (umowy inwestycyjne niebędące kontraktami inwestycyjnymi).	Brak agregacji.
Inwestycje	MSSF	Segment obejmuje lokaty wolnych środków rozumianych jako nadwyżka portfela lokat nad poziom alokowany na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych PZU i PZU Życie oraz wynik operacyjny TFI PZU.	Agregacji dokonano ze względu na podobny, nadwyżkowy charakter przychodów.
Działalność bankowa	MSSF	Szeroki zakres produktów bankowych oferowanych zarówno klientom korporacyjnym, jak i indywidualnym przez Grupę Kapitałową Pekao i Grupę Kapitałową Alior Banku.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz identyczne środowisko regulacyjne działania.
Ubezpieczenia emerytalne	MSSF	Ubezpieczenia emerytalne II filaru.	Brak agregacji.
Kraje bałtyckie	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz na życie oferowane przez LD wraz z oddziałem w Estonii, Balta oraz PZU LT GD.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz podobne środowisko regulacyjne działania.
Ukraina	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych, osobowych i na życie oferowanych przez PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie.	Agregacji dokonano ze względu na podobne środowisko regulacyjne działania.
Kontrakty inwestycyjne	MSSF	Produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 17 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym <i>unit-linked</i>).	Brak agregacji.
Pozostałe	MSSF	Pozostałe produkty i usługi, niezakwalifikowane do żadnego z segmentów powyżej.	

15.1.2. Opis różnic w zakresie podstawy wyodrębniania segmentów i podstawy wyceny zysku lub straty segmentu w porównaniu z ostatnim rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

W stosunku do ostatniego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa PZU zmieniła podstawę wyceny zysku lub straty niektórych segmentów.

W przypadku segmentów ubezpieczeń korporacyjnych (ubezpieczenia majątkowe i osobowe), ubezpieczeń masowych (ubezpieczenia majątkowe i osobowe), ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeń indywidualnych o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie), inwestycji oraz kontraktów inwestycyjnych do końca 2022 roku na potrzeby wyceny zysku lub straty segmentu stosowano PSR. Poczynając od

skonsolidowanych sprawozdań finansowych dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2023 roku wynik tych segmentów ustala się zgodnie z MSSF. W szczególności – dla segmentów ubezpieczeniowych – wynik z usług ubezpieczenia ustalany jest zgodnie z MSSF 17.

Ponadto, zgodnie z MSSF 17, z segmentów ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych oraz ubezpieczeń indywidualnych, wyodrębniono i zaprezentowano oddzielnie nowy segment – ubezpieczeń na życie o charakterze inwestycyjnym.

Dane za okresy porównawcze przekształcono odpowiednio, prezentując wyniki segmentów zgodnie z nowym podziałem i nowym sposobem ustalania zysku lub straty.

15.1.3. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące obszary geograficzne:

- Polska;
- Kraje bałtyckie (obejmujący Litwę – LD, PZU LT GD, Łotwę – Balta oraz Estonię – oddział LD);
- Ukraina.

15.2 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest zysk z działalności operacyjnej wg MSSF.

15.3 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8 Segmenty operacyjne:

- odstąpienie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów – wynika z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest w głównej mierze do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych;
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynika z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczące zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynika ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji.

15.4 Dane ilościowe

1 lipca – 30 września 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	550	434	388	58	(5)	45	4	-	-	-	-	-	1 474
Przychody z ubezpieczeń	1 059	3 151	1 828	161	11	642	63	-	-	-	-	-	6 915
Amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA)	910	2 434	-	-	-	519	40	-	-	-	-	-	3 903
Oczekiwane odszkodowania i świadczenia (GMM, VFA)	-	-	1 222	34	2	2	7	-	-	-	-	-	1 267
Oczekiwane koszty (GMM, VFA)	-	-	236	24	(7)	2	-	-	-	-	-	-	255
Uwolnienie marży kontraktowej (GMM, VFA)	-	-	270	44	6	3	-	-	-	-	-	-	323
Uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego (GMM, VFA)	-	-	33	4	9	1	-	-	-	-	-	-	47
Przypisanie części składek związanej z odzyskaniem kosztów akwizycji	149	717	108	53	2	115	16	-	-	-	-	-	1 160
Pozostałe przychody	-	-	(41)	2	(1)	-	-	-	-	-	-	-	(40)
Koszty usług ubezpieczenia	(509)	(2 717)	(1 440)	(103)	(16)	(597)	(59)	-	-	-	-	-	(5 441)
Odszkodowania i świadczenia (z wyłączeniem komponentu inwestycyjnego)	(465)	(1 838)	(1 147)	(27)	(3)	(436)	(34)	-	-	-	-	-	(3 950)
Koszty administracyjne	(51)	(204)	(202)	(21)	(1)	(63)	(9)	-	-	-	-	-	(551)
Rozwinięcie rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	145	54	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	217
Amortyzacja komponentu straty	34	89	99	5	4	35	-	-	-	-	-	-	266
Utworzenie komponentu straty	(23)	(101)	(82)	(7)	(14)	(36)	-	-	-	-	-	-	(263)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	(149)	(717)	(108)	(53)	(2)	(115)	(16)	-	-	-	-	-	(1 160)

1 lipca – 30 września 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	(424)	(19)	-	-	-	(4)	-	-	-	-	-	-	(447)
Alokacja składek reasekuracyjnych	(342)	(41)	-	-	-	(6)	-	-	-	-	-	-	(389)
Kwoty należne od reasekuratorów, z tytułu:	(82)	22	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	(58)
Z tytułu szkód zaistniałych	94	21	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	117
Kosztów administracyjnych	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)
Rozwinięcia rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	(175)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(174)
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wynik z usług ubezpieczenia	126	415	388	58	(5)	41	4	-	-	-	-	-	1 027
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(47)	(104)	(130)	(25)	(51)	-	-	-	-	-	-	-	(357)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	30	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
Wynik z inwestycji	105	234	214	29	51	9	2	-	(10)	6 334	5	(31)	6 942
Wynik z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	-	-	1	26	894	39	(36)	924
Koszty działania banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 620)	-	87	(1 533)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(57)	(2 273)	-	11	(2 319)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-	(29)	(383)	(5)	(149)	(566)
Zysk z działalności operacyjnej	214	553	472	62	(5)	50	6	1	(70)	2 952	39	(118)	4 156

1 stycznia – 30 września 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	190	1 220	939	176	8	218	23	-	-	-	-	-	2 774
Przychody z ubezpieczeń	3 014	8 921	5 471	480	31	1 834	166	-	-	-	-	-	19 917
Amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA)	2 576	6 913	-	-	-	1 484	105	-	-	-	-	-	11 078
Oczekiwane odszkodowania i świadczenia (GMM, VFA)	-	-	3 589	104	2	7	24	-	-	-	-	-	3 726
Oczekiwane koszty (GMM, VFA)	-	-	683	68	(9)	6	-	-	-	-	-	-	748
Uwolnienie marży kontraktowej (GMM, VFA)	-	-	870	141	18	10	-	-	-	-	-	-	1 039
Uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego (GMM, VFA)	-	-	94	13	18	2	-	-	-	-	-	-	127
Przypisanie części składek związanej z odzyskaniem kosztów akwizycji	438	2 008	326	153	5	325	37	-	-	-	-	-	3 292
Pozostałe przychody	-	-	(91)	1	(3)	-	-	-	-	-	-	-	(93)
Koszty usług ubezpieczenia	(2 824)	(7 701)	(4 532)	(304)	(23)	(1 616)	(143)	-	-	-	-	-	(17 143)
Odszkodowania i świadczenia (z wyłączeniem komponentu inwestycyjnego)	(1 325)	(5 222)	(3 610)	(74)	(10)	(1 190)	(81)	-	-	-	-	-	(11 512)
Koszty administracyjne	(155)	(630)	(610)	(64)	(4)	(189)	(25)	-	-	-	-	-	(1 677)
Rozwinięcie rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	(940)	132	-	-	-	91	-	-	-	-	-	-	(717)
Amortyzacja komponentu straty	125	345	286	10	12	111	-	-	-	-	-	-	889
Utworzenie komponentu straty	(91)	(318)	(272)	(23)	(16)	(114)	-	-	-	-	-	-	(834)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	(438)	(2 008)	(326)	(153)	(5)	(325)	(37)	-	-	-	-	-	(3 292)

1 stycznia – 30 września 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	300	(60)	-	-	-	(10)	(2)	-	-	-	-	-	228
Alokacja składek reasekuracyjnych	(980)	(117)	-	-	-	(18)	-	-	-	-	-	-	(1 115)
Kwoty należne od reasekuratorów, z tytułu:	1 281	57	-	-	-	8	(2)	-	-	-	-	-	1 344
Z tytułu szkód zaistniałych	213	29	-	-	-	8	(2)	-	-	-	-	-	248
Kosztów administracyjnych	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Rozwinięcia rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	1 058	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 085
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)
Wynik z usług ubezpieczenia	490	1 160	939	176	8	208	21	-	-	-	-	-	3 002
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(100)	(227)	(379)	(70)	(439)	(17)	-	-	-	-	-	-	(1 232)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	43	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51
Wynik z inwestycji	268	599	625	86	446	35	28	2	243	18 332	14	(32)	20 646
Wynik z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	1	-	2	74	2 699	107	(105)	2 778
Koszty działania banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4 800)	-	172	(4 628)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(171)	(6 670)	-	36	(6 805)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-	(86)	(1 369)	(24)	(603)	(2 082)
Zysk z działalności operacyjnej	701	1 540	1 185	192	15	227	49	4	60	8 192	97	(532)	11 730

1 lipca – 30 września 2022 (przekształcone)	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	352	396	380	59	(14)	63	13	-	-	-	-	-	1 249
Przychody z ubezpieczeń	871	2 860	1 812	137	7	545	66	-	-	-	-	-	6 298
Amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA)	755	2 226	-	-	-	437	45	-	-	-	-	-	3 463
Oczekiwane odszkodowania i świadczenia (GMM, VFA)	-	-	1 194	39	-	2	9	-	-	-	-	-	1 244
Oczekiwane koszty (GMM, VFA)	-	-	214	26	(3)	3	-	-	-	-	-	-	240
Uwolnienie marży kontraktowej (GMM, VFA)	-	-	284	42	5	2	-	-	-	-	-	-	333
Uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego (GMM, VFA)	-	-	33	4	4	-	-	-	-	-	-	-	41
Przypisanie części składek związanej z odzyskaniem kosztów akwizycji	116	634	107	42	1	101	12	-	-	-	-	-	1 013
Pozostałe przychody	-	-	(20)	(16)	-	-	-	-	-	-	-	-	(36)
Koszty usług ubezpieczenia	(519)	(2 464)	(1 432)	(78)	(21)	(482)	(53)	-	-	-	-	-	(5 049)
Odszkodowania i świadczenia (z wyłączeniem komponentu inwestycyjnego)	(364)	(1 670)	(1 194)	(20)	(4)	(355)	(33)	-	-	-	-	-	(3 640)
Koszty administracyjne	(38)	(200)	(180)	(19)	(1)	(57)	(8)	-	-	-	-	-	(503)
Rozwinięcie rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	(4)	70	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-	95
Amortyzacja komponentu straty	32	66	95	4	2	55	-	-	-	-	-	-	254
Utworzenie komponentu straty	(29)	(96)	(46)	(1)	(17)	(53)	-	-	-	-	-	-	(242)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	(116)	(634)	(107)	(42)	(1)	(101)	(12)	-	-	-	-	-	(1 013)

1 lipca – 30 września 2022 (przekształcone)	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	(166)	(30)	-	-	-	(2)	(9)	-	-	-	-	-	(207)
Alokacja składek reasekuracyjnych	(234)	(42)	-	-	-	(6)	(13)	-	-	-	-	-	(295)
Kwoty należne od reasekuratorów, z tytułu:	68	12	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	88
Z tytułu szkód zaistniałych	54	3	-	-	-	5	4	-	-	-	-	-	66
Kosztów administracyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rozwinięcia rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	14	9	-	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	22
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wynik z usług ubezpieczenia	186	366	380	59	(14)	61	4	-	-	-	-	-	1 042
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(25)	(82)	(118)	(21)	96	5	-	-	-	-	-	-	(145)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	11	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
Wynik z inwestycji	67	221	184	31	(91)	(2)	16	(1)	(73)	1 985	4	17	2 358
Wynik z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	-	-	1	19	908	39	(32)	935
Koszty działania banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1 527)	-	228	(1 299)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(69)	(1 536)	-	9	(1 596)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-	(19)	(450)	(5)	(393)	(867)
Zysk z działalności operacyjnej	239	509	446	69	(9)	64	20	-	(142)	(620)	38	(171)	443

1 stycznia – 30 września 2022 (przekształcone)	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	858	1 269	906	154	(6)	161	68	-	-	-	-	-	3 410
Przychody z ubezpieczeń	2 522	8 181	5 484	415	24	1 508	209	-	-	-	-	-	18 343
Amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA)	2 164	6 405	-	-	-	1 206	143	-	-	-	-	-	9 918
Oczekiwane odszkodowania i świadczenia (GMM, VFA)	-	-	3 698	113	-	7	32	-	-	-	-	-	3 850
Oczekiwane koszty (GMM, VFA)	-	-	630	73	(5)	7	-	-	-	-	-	-	705
Uwolnienie marży kontraktowej (GMM, VFA)	-	-	802	108	14	8	-	-	-	-	-	-	932
Uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego (GMM, VFA)	-	-	101	12	11	1	-	-	-	-	-	-	125
Przypisanie części składek związanej z odzyskaniem kosztów akwizycji	358	1 776	313	144	3	279	34	-	-	-	-	-	2 907
Pozostałe przychody	-	-	(60)	(35)	1	-	-	-	-	-	-	-	(94)
Koszty usług ubezpieczenia	(1 664)	(6 912)	(4 578)	(261)	(30)	(1 347)	(141)	-	-	-	-	-	(14 933)
Odszkodowania i świadczenia (z wyłączeniem komponentu inwestycyjnego)	(1 367)	(4 866)	(3 783)	(65)	(15)	(989)	(82)	-	-	-	-	-	(11 167)
Koszty administracyjne	(112)	(581)	(536)	(56)	5	(163)	(25)	-	-	-	-	-	(1 468)
Rozwinięcie rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	171	328	-	-	-	88	-	-	-	-	-	-	587
Amortyzacja komponentu straty	90	223	335	17	4	159	-	-	-	-	-	-	828
Utworzenie komponentu straty	(88)	(240)	(281)	(13)	(21)	(163)	-	-	-	-	-	-	(806)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	(358)	(1 776)	(313)	(144)	(3)	(279)	(34)	-	-	-	-	-	(2 907)

1 stycznia – 30 września 2022 (przekształcone)	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	(372)	(69)	-	-	-	(7)	(19)	-	-	-	-	-	(467)
Alokacja składek reasekuracyjnych	(678)	(111)	-	-	-	(15)	(28)	-	-	-	-	-	(832)
Kwoty należne od reasekuratorów, z tytułu:	306	42	-	-	-	8	9	-	-	-	-	-	365
Z tytułu szkód zaistniałych	325	13	-	-	-	10	9	-	-	-	-	-	357
Kosztów administracyjnych	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Rozwinięcia rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	(22)	29	-	-	-	(2)	-	-	-	-	-	-	5
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wynik z usług ubezpieczenia	486	1 200	906	154	(6)	154	49	-	-	-	-	-	2 943
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(65)	(208)	(339)	(103)	772	29	-	-	-	-	-	-	86
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	22	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33
Wynik z inwestycji	154	542	477	89	(768)	(23)	(62)	1	102	8 582	8	24	9 126
Wynik z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	1	-	2	60	2 725	130	(97)	2 821
Koszty działania banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4 342)	-	350	(3 992)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(136)	(2 727)	-	16	(2 847)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-	(62)	(2 281)	(16)	(818)	(3 177)
Zysk z działalności operacyjnej	597	1 545	1 044	140	(2)	161	(13)	3	(36)	1 957	122	(525)	4 993

Podział geograficzny	1 stycznia – 30 września 2023					1 stycznia – 30 września 2022 (przekształcone)				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana
Przychody z ubezpieczeń	17 917	1 834	166	-	19 917	16 626	1 508	209	-	18 343
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 777	1	-	-	2 778	2 820	1	-	-	2 821
Wynik z inwestycji ¹⁾	20 583	35	28	-	20 646	9 211	(23)	(62)	-	9 126

¹⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Podział geograficzny	30 września 2023					31 grudnia 2022 (przekształcone)				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina ¹⁾	Niealokowane	Wartość skonsolidowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina ¹⁾	Niealokowane	Wartość skonsolidowana
Aktywa trwałe inne niż aktywa finansowe ²⁾	7 281	305	3	-	7 589	7 264	319	3	-	7 586
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 426	6	1	-	2 433	3 092	6	-	-	3 098
Aktywa	463 692	3 518	402	(1 232)	466 380	426 846	3 208	356	(1 232)	429 178

¹⁾ Aktywa spółek z siedzibą w Ukrainie, skorygowane o wzajemne udziały pomiędzy nimi.

²⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej: „Wartości niematerialne”, „Rzeczowe aktywa trwałe”.

15.5 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU.

16. Komentarz do sprawozdawczości według segmentów

16.1 Ubezpieczenia korporacyjne – ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W okresie trzech kwartałów 2023 roku w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych nastąpił wzrost przychodów z ubezpieczeń w stosunku do analogicznego okresu 2022 roku o 492 mln zł, tj.: +19,5% r/r (+190 mln zł r/r po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych). W ramach przychodów odnotowano wzrost amortyzacji zobowiązań (LRC) w konsekwencji wyższej dynamiki sprzedaży głównie ubezpieczeń Auto Casco oraz w mniejszym stopniu pozakomunikacyjnych. W Auto Casco to głównie wpływ wzrostu średniej składki, będącego następstwem wyższych sum ubezpieczenia (rosnąca wartość pojazdów) oraz lepszego dopasowania oferty do profilu ryzyka klienta. Efekt wzmocniony ożywieniem na rynku finansowania leasingiem. Wzrost amortyzacji zobowiązań w ubezpieczeniach pozakomunikacyjnych to głównie konsekwencja rozwoju portfela ubezpieczeń od wszystkich ryzyk, uszkodzenia maszyn oraz utraty zysku.

Wyższy poziom przychodów z umów ubezpieczenia to również efekt wyższego o 80 mln zł r/r poziomu składki przeznaczonej na pokrycie kosztów akwizycji w konsekwencji rosnącej sprzedaży przy jednoczesnym wzroście kosztów prowizji.

Koszty usług ubezpieczenia skorygowane o kwoty należne od reasekuratorów wzrosły o 185 mln zł r/r (+13,6% r/r) co przy wzroście przychodów z ubezpieczeń netto o 10,3% r/r oznacza pogorszenie rentowności mierzonej wskaźnikiem mieszanym (COR) o 2,3 p.p. Wzrost kosztów usług ubezpieczenia netto to efekt m.in.:

- wzrostu r/r zobowiązań netto z tytułu szkód bieżącego roku oraz wyższych kosztów, w tym kosztów akwizycji i administracyjnych przypisanych do działalności ubezpieczeniowej. Wzrost kosztów administracyjnych to przede wszystkim efekt wyższych kosztów osobowych oraz kosztów nieruchomości (w tym, indeksacja cen najmu i mediów);
- uwolnienia niższej nadwyżki rezerw szkodowych netto z lat ubiegłych ponad bieżącą prognozowaną wartość wypłat.

Wzrost o 114 mln zł (+74,0% r/r) wyniku z inwestycji w stosunku do porównywalnego okresu roku ubiegłego wynikał w szczególności ze wzrostu wymaganego stanu aktywów na pokrycie zobowiązań, jak również z wyższego poziomu stóp procentowych niwelowanych częściowo ujemnym wpływem różnic kursowych. Na poziomie łącznego wyniku netto Grupy PZU efekt walutowy został skompensowany przez zmianę poziomu zobowiązań ubezpieczeniowych, których pokrycie stanowią aktywa walutowe.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń (po uwzględnieniu reasekuracji) wyniosły -57 mln zł, co oznacza wzrost kosztu o 14 mln zł r/r głównie w konsekwencji zmiany stóp procentowych.

Po trzech kwartałach 2023 roku segment osiągnął 190 mln zł zysku z usług ubezpieczenia brutto pomimo zwiększenia w pierwszym kwartale 2023 roku rezerwy do zdarzenia z lat ubiegłych o ponad 1,2 mld zł (wystąpienie szkody u klienta z branży paliwowej) – szkoda ze względu na wysoki poziom reasekuracji (ponad 98%) bez istotnego wpływu na wynik z usług ubezpieczenia netto, który wyniósł +490 mln zł.

Po III kwartałach 2023 roku segment ubezpieczeń korporacyjnych – ubezpieczenia majątkowe i osobowe osiągnął 701 mln zł zysku z działalności operacyjnej, co oznacza wzrost o 17,4% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Wyższy wynik był głównie konsekwencją poprawy wyniku z inwestycji przy jednoczesnym wzroście wyniku z usług ubezpieczenia netto.

16.2 Ubezpieczenia masowe – ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W okresie trzech kwartałów 2023 roku w segmencie ubezpieczeń masowych, nastąpił wzrost przychodów z ubezpieczeń brutto w stosunku do trzech kwartałów 2022 roku o 740 mln zł, tj.: +9,0% r/r (+734 mln zł r/r po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych). W ramach przychodów odnotowano wzrost amortyzacji zobowiązań (LRC) w konsekwencji wyższej dynamiki sprzedaży w drugim półroczu 2022 roku oraz w mniejszym stopniu składki z bieżącego roku – dotyczy głównie ubezpieczeń Auto Casco i pozakomunikacyjnych. W Auto Casco to głównie wpływ wzrostu średniej składki, będącego następstwem rosnącej wartości pojazdów (co przekłada się na wzrost sum ubezpieczenia) oraz zmian taryfowych. Efekt na portfelu Auto Casco spotęgowany wyższą liczbą umów – wpływ m. in. wyższej niż przed rokiem dostępności pojazdów. Wzrost amortyzacji zobowiązań w ubezpieczeniach pozakomunikacyjnych to głównie konsekwencja wzrostu składki z ubezpieczeń mieszkaniowych, oferowanych małym i średnim przedsiębiorstwom oraz PZU Auto Pomoc.

Wyższy poziom przychodów z umów ubezpieczenia to również efekt wyższego r/r poziomu składki przeznaczonej na pokrycie kosztów akwizycji w konsekwencji rosnącej sprzedaży przy jednoczesnym wzroście kosztów prowizji (wyższy udział w portfelu kanału multiagencyjnego).

Koszty usług ubezpieczenia skorygowane o kwoty należne od reasekuratorów wzrosły o 774 mln zł r/r (+11,3% r/r), co przy wzroście przychodów z umów ubezpieczenia netto o 9,1% r/r oznacza pogorszenie rentowności mierzonej wskaźnikiem mieszanym (COR) o 1,7 p.p. Wzrost kosztów usług ubezpieczenia netto to wypadkowa:

- wyższych r/r zobowiązań z tytułu szkód bieżącego roku oraz kosztów działalności, w tym akwizycji (wpływ rosnącego udziału w portfelu kanału multiagencyjnego) oraz administracyjnych przypisanych do działalności ubezpieczeniowej. Wzrost kosztów administracyjnych to przede wszystkim efekt wyższych kosztów osobowych oraz kosztów nieruchomości (indeksacja cen najmu, mediów, kosztów nowej siedziby głównej) oraz wydatków IT dot. narzędzi pracy grupowej;
- rozpoznania komponentu straty, w tym na portfelu reasekuracji czynnej ze spółkami Grupy PZU w konsekwencji wzrostu inflacji szkodowej jednak w wysokości nie przewyższającej amortyzacji z bilansu otwarcia (efekt lepszego dopasowania oferty do profilu ryzyka klienta);
- uwolnienia niższej r/r nadwyżki rezerw szkodowych netto z lat ubiegłych ponad bieżącą prognozowaną wartość wypłat.

Wzrost o 57 mln zł (+10,5% r/r) wyniku z inwestycji w stosunku do porównywalnego okresu roku ubiegłego wynikał w szczególności ze wzrostu wymaganego stanu aktywów na pokrycie zobowiązań, jak również z wyższego poziomu stóp procentowych niwelowanych częściowo ujemnym wpływem różnic kursowych. Na poziomie łącznego wyniku netto Grupy PZU efekt walutowy został skompensowany przez zmianę poziomu zobowiązań ubezpieczeniowych, których pokrycie stanowią aktywa walutowe.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń netto wyniosły -219 mln zł, co oznacza wzrost kosztu o 22 mln zł r/r głównie w konsekwencji zmiany stóp procentowych.

Na spadek zysku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń masowych o 5 mln zł (-0,3% r/r) w porównaniu do III kwartałów 2022 roku wpływ miało przede wszystkim pogorszenie rentowności z usług ubezpieczenia, głównie komunikacyjnych częściowo ograniczanej przez wzrost wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu.

16.3 Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane o charakterze ochronnym – ubezpieczenia na życie

W okresie 9 miesięcy 2023 roku w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych, nastąpił spadek przychodów z umów ubezpieczenia w stosunku do analogicznego okresu 2022 roku o 13 mln zł, tj.: -0,2% r/r. Niższy poziom przychodów to wypadkowa:

- niższego poziomu składki niezbędnej na pokrycie oczekiwanych odszkodowań i świadczeń, będącego wypadkową spodziewanego powrotu do niższych śmiertelności sprzed pandemii przy jednoczesnej wysokiej użyciu świadczeń z ubezpieczeń zdrowotnych (efekt realizacji długu zdrowotnego po okresie dwuletniej pandemii w otoczeniu wysokiej inflacji usług medycznych);
- wyższego poziomu przychodów na pokrycie rosnących kosztów akwizycji – wpływ rosnącego udziału wynagrodzenia dla pośredników;
- wzrostu o 68 mln PLN r/r marży kontraktowej alokowanej do trzech kwartałów 2023 roku głównie w związku z niższą oczekiwaną śmiertelnością oraz spodziewaną stopniową poprawą rentowności w grupowych ubezpieczeniach zdrowotnych (wpływ prowadzonej cyklicznej retaryfikacji portfela). Jednocześnie, dynamika wzrostu r/r uwolnienia marży kontraktowej znacząco osłabiona w trzecim kwartale 2023 roku w wyniku przejściowego wzrostu użyciu świadczeń z ubezpieczeń zdrowotnych (efekt realizacji długu zdrowotnego po okresie pandemii oraz wysokiej inflacji usług medycznych).

Koszty usług ubezpieczenia skorygowane o kwoty należne od reasekuratorów spadły o 46 mln zł r/r (-1,0% r/r) co przy spadku przychodów z umów ubezpieczenia netto o 0,2% r/r oznacza poprawę o 0,6 p.p. rentowności mierzonej wskaźnikiem wyniku z usług ubezpieczenia do przychodów z umów ubezpieczenia. Spadek kosztów usług ubezpieczenia netto to wypadkowa:

- niższych odszkodowań i świadczeń wskutek spadku śmiertelności po okresie pandemii COVID-19 (portfel szczególnie narażony na wpływ podwyższonej śmiertelności wywołanej pandemią i chorobami cywilizacyjnymi - starzenie się portfela);
- wyższych kosztów administracyjnych (+74 mln zł r/r) w konsekwencji wzrostu kosztów osobowych oraz kosztów nieruchomości (indeksacja cen najmu, mediów, kosztów nowej siedziby głównej) oraz wydatków IT dot. narzędzi pracy grupowej.

Wzrost o 148 mln zł (+31,0% r/r) wyniku z inwestycji w stosunku do porównywalnego okresu roku ubiegłego wynikał w szczególności ze wzrostu przychodów z instrumentów zmienno kuponowych w związku z wyższym poziomem stóp procentowych w Polsce, jak również wyższym wymaganym poziomem aktywów na pokrycie zobowiązań.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń wyniosły -379 mln zł, co oznacza wzrost kosztu o 40 mln zł r/r głównie w konsekwencji zmiany stóp procentowych.

Wzrost r/r zysku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych o 141 mln zł (+13,5% r/r) to głównie wpływ wyższego wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu. Efekt częściowo kompensowany przez wzrost kosztów finansowych z ubezpieczeń.

16.4 Ubezpieczenia indywidualne o charakterze ochronnym – ubezpieczenia na życie

W okresie trzech kwartałów 2023 roku w segmencie ubezpieczeń indywidualnych o charakterze ochronnym, nastąpił wzrost przychodów z umów ubezpieczenia w stosunku do trzech kwartałów 2022 roku o 65 mln zł, tj.: +15,7% r/r (+65 mln zł r/r po uwzględnieniu alokacji składek reasekuracyjnych). W ramach przychodów odnotowano wyższy r/r poziom uwolnienia marży kontraktowej w głównych grupach produktów, m. in. w konsekwencji obserwowanych zmian demograficznych, w tym niższej śmiertelności oraz spodziewanej stopniowej poprawy rentowności w grupowych ub. zdrowotnych. Efekt został częściowo zniwelowany przez niższy poziom przypisania składek przeznaczonych na pokrycie kosztów (- 5 mln zł r/r). Wyższy poziom przychodów z ubezpieczeń to również efekt wzrostu wartości pozostałych przychodów (+36 mln r/r) – w 2022 roku negatywny wpływ wysokiego poziomu rezygnacji z umów ubezpieczeń bancassurance (wzrost zwrotów składek ubezpieczenia kredytu głównie z umów ze składką jednorazową).

Koszty usług ubezpieczenia skorygowane o kwoty należnie od reasekuratorów wzrosły o 43 mln zł (+16,5% r/r) co przy wzroście przychodów z umów ubezpieczenia netto o 15,7% oznacza pogorszenie o 0,4 p.p. rentowności mierzonej wskaźnikiem wyniku z usług ubezpieczenia do przychodów z umów ubezpieczenia. Wyższy poziom kosztów usług ubezpieczenia netto to efekt:

- wyższych kosztów administracyjnych w konsekwencji m.in. wzrostu kosztów osobowych oraz kosztów nieruchomości (w tym, indeksacja cen najmu i mediów);
- wzrostu szkodowości bieżącego okresu w ub. terminowych i bancassurance.

Poziom wyniku z inwestycji był nieznacznie niższy w stosunku do porównywalnego okresu roku ubiegłego (-3 mln zł, czyli -3,4% r/r) w następstwie obniżenia średniej wymaganej stopy zwrotu w nowszych grupach produktów.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń wyniosły -70 mln zł, co oznacza spadek kosztu o 33 mln zł r/r.

Na wzrost zysku z działalności operacyjnej w segmencie ubezpieczeń indywidualnych o charakterze ochronnym o 52 mln zł, co oznacza blisko 40% wzrost wobec zysku osiągniętego w okresie trzech kwartałów 2022 roku, wpływ miała przede wszystkim zmiana poziomu przychodów i kosztów finansowych przy jednoczesnej poprawie wyniku z usług ubezpieczenia oraz wyrównanym poziomie wyniku z inwestycji alokowanego do segmentu (-3 mln zł r/r).

16.5 Ubezpieczenia na życie o charakterze inwestycyjnym

W okresie 9 miesięcy 2023 roku w segmencie ubezpieczeń na życie o charakterze inwestycyjnym odnotowano zysk z działalności operacyjnej na poziomie 15 mln zł, co oznacza wzrost wyniku o 17 mln zł r/r. Zmiana r/r to efekt wzrostu sprzedaży wprowadzonego do sprzedaży w drugiej połowie 2022 roku nowego ubezpieczenia na życie i dożycie z gwarantowaną sumą ubezpieczenia oraz wyższych opłat pobieranych od klientów w konsekwencji niższej wartości ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych.

Wynik z inwestycji wyniósł 446 mln zł wobec ujemnego poziomu w porównywalnym okresie ubiegłego roku (-768 mln zł) w szczególności w produktach PPE, Wielowalutowym Programie Inwestycyjnym oraz IKE. Wzrost wyniku z inwestycji pozostaje jednak bez wpływu na łączny wynik netto Grupy PZU, ponieważ jest równoważony przez zmianę poziomu kosztów finansowych z ubezpieczeń.

16.6 Kraje bałtyckie

W ramach działalności w krajach bałtyckich, Grupa PZU oferuje ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oraz ubezpieczenia na życie. Ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe świadczone są przez: LD – lidera rynku litewskiego, Balta – lidera na Łotwie oraz oddział LD w Estonii. Sprzedaż ubezpieczeń na życie odbywa się przez PZU LT GD na Litwie.

Udział w litewskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych mierzony składką przypisaną brutto ukształtował się na koniec września 2023 roku na poziomie 29,8%, natomiast w ubezpieczeniach na życie na poziomie 6,7%. Udział Grupy PZU w estońskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych osiągnął poziom 15,5%. W łotewskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych na koniec czerwca 2023 roku udział ukształtował się na poziomie 29,1%.

Z tytułu działalności w krajach bałtyckich, Grupa PZU wygenerowała na koniec III kwartału 2023 roku wynik z działalności operacyjnej w wysokości 227 mln zł wobec 161 mln zł na koniec września ubiegłego roku.

W okresie styczeń - wrzesień 2023 roku nastąpił wzrost przychodów z umów ubezpieczenia w stosunku do analogicznego okresu 2022 roku o 326 mln zł, tj. +21,6% r/r, z uwzględnieniem alokowanych składek reasekuracyjnych o 323 mln zł. W ramach przychodów odnotowano wzrost amortyzacji zobowiązań (LRC) w konsekwencji wyższego poziomu sprzedaży. Sprzedaż wyższa o 349 mln zł wygenerowana została w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych głównie na skutek znacznego wzrostu sprzedaży ubezpieczeń komunikacyjnych OC i AC (o 21,8% r/r w walucie funkcjonalnej) w efekcie wzrostu taryf w regionie, ubezpieczeń majątkowych (o 29,7% r/r w walucie funkcjonalnej) na skutek m.in. zawarcia nowych kontraktów o znacznej wartości oraz ubezpieczeń zdrowotnych (o 36,8% w walucie funkcjonalnej) na skutek większej liczby polis. W ubezpieczeniach na życie sprzedaż wzrosła o 3 mln zł. Wyższy poziom przychodów z umów ubezpieczenia to również efekt wyższego r/r poziomu składki przeznaczonej na pokrycie kosztów akwizycji w konsekwencji rosnącej sprzedaży.

Koszty usług ubezpieczenia skorygowane o kwoty należne od reasekuratorów wzrosły o 269 mln zł r/r (tj. +20,1%). W obszarze ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych odnotowano wzrost o 268 mln zł (+20,2% r/r), co przy wzroście przychodów z umów ubezpieczenia netto o 21,8% r/r oznacza poprawę rentowności mierzonej wskaźnikiem mieszanym (COR) o 1,1 p.p.

Wzrost kosztów usług ubezpieczenia netto segmentu to wypadkowa:

- wyższych r/r zobowiązań z tytułu odszkodowań i świadczeń na skutek wzrostu wartości portfela;
- uwolnienia wyższej r/r nadwyżki rezerw szkodowych netto z lat ubiegłych ponad bieżącą prognozowaną wartość wypłat;
- zmiany komponentu straty z wpływem na wynik z usług ubezpieczenia w wysokości +1 mln zł r/r jako efekt utworzenia nowego komponentu straty niższego o 49 mln zł w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku oraz zmiany założeń dla aktywnych kohort z lat ubiegłych z wpływem na wynik -48 mln zł r/r;
- wzrostu kosztów administracyjnych o 16,0% r/r, głównie na skutek wyższych kosztów osobowych. Jednocześnie wskaźnik kosztów administracyjnych segmentu liczony do przychodów z ubezpieczeń netto spadł o 0,5 p.p. osiągając poziom 10,4%;
- wyższej o 46 mln zł amortyzacji przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji. Wskaźnik kosztów akwizycji wyniósł 17,9% odnotowując spadek r/r o 0,8 p.p.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń netto wyniosły -17 mln zł co oznacza wzrost kosztu o 46 mln zł r/r głównie w konsekwencji zmiany stóp procentowych.

Wzrost wyniku z inwestycji w stosunku do porównywalnego okresu roku ubiegłego wynikał w szczególności ze wzrostu przychodów z instrumentów zmiennokuponowych.

16.7 Ukraina

W ramach działalności na Ukrainie, Grupa PZU ma w swojej ofercie ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe oraz ubezpieczenia na życie poprzez spółki: PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie.

Na skutek wybuchu wojny, działalność operacyjna od 24 lutego 2022 roku prowadzona jest przez obie spółki w ograniczonym zakresie. Na terenach objętych działaniami wojennymi zamknięte są wszystkie placówki. Klienci mogą kupować wybrane grupy ubezpieczeń zdalnie. Dostępne do sprzedaży są ubezpieczenia obowiązkowe: Zielona Karta oraz komunikacyjne OC, a także niektóre ubezpieczenia dobrowolne: komunikacyjne AC, majątkowe oraz turystyczne. W przypadku ubezpieczeń na życie odbywa się sprzedaż produktów krótkoterminowych z ograniczonym ryzykiem.

Udział w ukraińskim rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych mierzony składką przypisaną brutto ukształtował się na koniec czerwca 2023 roku na poziomie 3,9%, w rynku ubezpieczeń na życie na poziomie 8,2%.

Segment Ukraina zakończył III kwartał 2023 roku wynikiem z działalności operacyjnej w wysokości 49 mln zł względem straty w wysokości 13 mln zł na koniec września ubiegłego roku.

W pierwszych trzech kwartałach 2023 roku nastąpił spadek przychodów z umów ubezpieczenia w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 43 mln zł, tj. -20,6% r/r (w walucie funkcjonalnej o -2,7% r/r), z uwzględnieniem alokowanych składek reasekuracyjnych o 15 mln zł, w efekcie spadku dynamiki sprzedaży w II półroczu 2022 roku. Sprzedaż r/r wzrosła o 11 mln zł, tj. +6,4%, przy jednoczesnym wzroście w walucie funkcjonalnej o 375 mln hrywien, tj. 30,6% r/r. W obszarze ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych odnotowano wzrost sprzedaży o 19 mln zł, tj. +14,8%, przy czym w walucie funkcjonalnej

odnotowano wzrost o 40,8% r/r głównie w efekcie wzrostu sprzedaży ubezpieczeń Zielona Karta (o 106,3% r/r), ubezpieczeń komunikacyjnych OC i AC (łącznie o 44,8% r/r) oraz ubezpieczeń zdrowotnych (o 63,6% r/r). W ubezpieczeniach na życie sprzedaż spadła o 8 mln zł, tj. 20,1% r/r, natomiast w walucie funkcjonalnej o 2,0% r/r.

Koszty usług ubezpieczenia skorygowane o kwoty należne od reasekuratorów wzrosły o 13 mln zł r/r, tj. +9,8% (w walucie funkcjonalnej o +35,9%). Wzrost kosztów usług ubezpieczenia netto segmentu to wypadkowa:

- niższych r/r zobowiązań z tytułu odszkodowań i świadczeń;
- wyższej o 3 mln zł amortyzacji przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji (w walucie funkcjonalnej wzrost o 83 mln hrywien, tj. +34,4% r/r). Wskaźnik kosztów akwizycji wzrósł o 3,5 p.p. do 22,3%.

Wartość kosztów administracyjnych pozostała bez zmian na poziomie 25 mln zł (w walucie funkcjonalnej wzrost o 22,5%, tj. o 40 mln hrywien). Wskaźnik kosztów administracyjnych segmentu liczony do przychodów z ubezpieczeń netto wzrósł o 1,2 p.p. do poziomu 15,1%.

Wynik z inwestycji ukształtował się na poziomie 28 mln zł i był wyższy o 90 mln zł r/r.

16.8 Kontrakty inwestycyjne

Segment obejmuje produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 17 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej, w tym część produktów z gwarantowaną stopą zwrotu oraz z funduszem kapitałowym unit-linked. Produkty te ujmowane są zgodnie z wymogami MSSF 9.

W okresie trzech kwartałów 2023 roku w segmencie kontraktów inwestycyjnych wprowadzono do oferty ubezpieczenia na życie i dożycie PZU Stabilne Jutro.

Jednocześnie, sprzedaż nowych produktów nie skompensowała rezygnacji w portfelu unit-linked będących kontraktami inwestycyjnymi co przełożyło się na nieznaczny wzrost zysku z działalności operacyjnej o 1 mln zł r/r.

16.9 Inwestycje

Segment obejmuje lokaty wolnych środków rozumianych jako nadwyżka portfela lokat nad poziom alokowany na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych PZU i PZU Życie oraz wynik operacyjny TFI PZU. W okresie III kwartałów 2023 roku w segmencie odnotowano wzrost wyniku z inwestycji w stosunku do analogicznego okresu 2022 roku o 141 mln zł (+138,2% r/r), co było wypadkową:

- zwiększonego poziomu dochodów portfela nieruchomości spowodowanego wyższym poziomem przychodów z tytułu punktów swapowych od walutowych instrumentów zabezpieczających jak również przychodów czynszowych;
- ujemnego wyniku na portfelu Private Equity na skutek pogorszenia koniunktury na rynku technologicznym, gdzie przede wszystkim inwestują fundusze portfelowe;
- wyższego wyniku portfela akcji notowanych w związku z lepszą koniunkturą na rynku;
- wyższy wynik na portfelu obligacji skarbowych, w efekcie wyhamowania ubiegłorocznych wzrostów rentowności;
- wzrostu przychodów z instrumentów rynku pieniężnego w efekcie wyższego poziomu polskich stóp procentowych;
- zwiększonej alokacji do segmentów ubezpieczeniowych.

Wzrostowi wyniku z inwestycji towarzyszył wyższy poziom kosztów odsetkowych o 35 mln zł r/r w następstwie wyższego poziomu polskich stóp procentowych.

Wynik z działalności operacyjnej w segmencie inwestycji wyniósł 60 mln zł w okresie III kwartałów 2023 roku wobec ujemnego poziomu w porównywalnym okresie ubiegłego roku (-36 mln zł) w szczególności w efekcie wyższego wyniku z inwestycji w zakresie wolnych środków.

16.10 Działalność bankowa

Segment działalności bankowej składa się z grup kapitałowych: Pekao oraz Alior Bank.

Po III kwartale 2023 roku w segmencie działalności bankowej zanotowano zysk z działalności operacyjnej (bez uwzględnienia amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia banków) na poziomie 8 192 mln zł, co oznacza wzrost o 6 235 mln zł w porównaniu do analogicznego okresu w 2022 roku. Wyższy wynik związany był głównie z wyższym wynikiem z tytułu odsetek w efekcie działania w otoczeniu wysokich stóp procentowych oraz dzięki niższym kosztom związanym z modyfikacją umów kredytów hipotecznych złotych udzielonych konsumentom z tytułu zawieszenia przez nich spłat kredytu (wakacje kredytowe).

Po III kwartale 2023 roku Pekao kontrybuował do zysku z działalności operacyjnej (bez uwzględnienia amortyzacji wartości niematerialnych nabytych w transakcji przejęcia) w segmencie „Działalność bankowa” na poziomie 6 226 mln zł, a Alior Bank na poziomie 1 927 mln zł.

Kluczowym elementem przychodów segmentu jest wynik z inwestycji, który wyniósł w 2023 roku 18 332 mln zł, co oznacza wzrost o 9 750 mln zł, tj. o 114%. Składnikami wyniku inwestycji są: przychody z tytułu odsetek, przychody z tytułu dywidend, wynik handlowy oraz wynik z odpisów aktualizujących. Pozytywny wpływ na dochody segmentu miały wyższe wyniki z tytułu odsetek, w związku z utrzymującymi się wysokimi stopami procentowymi. Dodatkowo w ramach przychodów odsetkowych w II kwartale roku Pekao odnotował jednorazowy przychód w kwocie 80,3 mln zł, w związku z aktualizacją rezerwy związanej z modyfikacją umów kredytów hipotecznych złotych udzielonych konsumentom z tytułu zawieszenia przez nich spłat kredytu (tzw. wakacje kredytowe). Na wyniki po III kwartałach 2023 wpływają również niższe rezerwy na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych w walutach obcych.

Na koniec III kwartału 2023 roku portfel należności kredytowych w obu bankach razem spadł o 5,9 mld zł (2,6%) wobec analogicznego okresu w 2022 roku, głównie ze względu na spłatę znacznego zaangażowania kredytowego w segmencie korporacyjnym w Pekao (wpływ ok. 5,4 mld zł).

Wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych wyniósł po III kwartałach 2023 roku w Pekao 564 mln zł i był niższy r/r o 362 mln zł oraz 573 mln zł w Alior Bank i był niższy r/r o 195 mln zł, głównie dzięki niższym rezerwom na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF.

Rentowność Pekao po III kwartałach 2023 roku mierzona wskaźnikiem marży odsetkowej netto wynosi 4,22, co oznacza wzrost o 1,5 p.p. w stosunku do wartości po III kwartałach 2022 roku. Wartość marży odsetkowej Alior Banku po III kwartałach 2023 roku wynosi 5,93% w, tj. o 1,66 p.p. więcej niż w analogicznym okresie 2023 roku. Różnica w poziomie wskaźników wynika w szczególności ze struktury portfela należności kredytowych. W obu bankach marża odsetkowa wzrosła z uwagi na trwający w 2022 roku, i zakończony w pierwszej połowie 2023 roku, cykl podwyżek stóp procentowych.

Wynik z tytułu prowizji i opłat w segmencie działalności bankowej wyniósł 2 699 mln zł i był niższy o 1% wobec analogicznego okresu ubiegłego roku. Spadek względem 2022 roku to głównie efekt niższych przychodów z tytułu obsługi rachunków bankowych oraz efekt niższych prowizji maklerskich w Alior Banku oraz a także efekt wyższych kosztów transakcji kartowych i bankomatowych. Główną przyczyną niższych dochodów prowizyjnych było dostosowanie oferty do warunków rynkowych oraz wysoka marża na transakcjach walutowych z klientami w ubiegłym roku w Pekao.

Koszty działania banków wyniosły 4 800 mln zł i składały się z kosztów Pekao w wysokości 3 441 mln zł oraz 1 359 mln zł w Alior Banku. Wzrost kosztów o 11% r/r to głównie efekt wzrostu kosztów osobowych (indeksacja wynagrodzeń) oraz wyższych kosztów utrzymania nieruchomości, ze względu na wzrost cen energii.

Ponadto, do wyniku z działalności operacyjnej kontrybuowały pozostałe przychody i koszty operacyjne, których głównym składnikiem są opłaty na BFG (249 mln zł) oraz podatek od innych instytucji finansowych (855 mln zł). Ujemne saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych było niższe o 912 mln zł w porównaniu do porównywalnego okresu 2022 roku, ze względu na niższe opłaty z tytułu bankowego systemu ochrony (-696 mln zł r/r) i niższe opłaty na BFG (-115 mln zł r/r). Wskaźnik Koszty/Dochody ukształtował się dla obu banków na poziomie 32%. Wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 31% dla Pekao oraz 33% dla Alior Banku.

16.11 Ubezpieczenia emerytalne

Zysk z działalności operacyjnej segmentu ubezpieczeń emerytalnych w okresie III kwartałów 2023 roku wyniósł 97 mln zł, a więc o 20,5% mniej niż w analogicznym okresie 2022 roku.

Czynniki wpływające na poziom i zmianę wyniku operacyjnego:

- spadek wyniku z tytułu prowizji i opłat do poziomu 107 mln zł, przy czym zmiana ta wynikała z rozpoznania w trzech kwartałach 2022 roku przychodów z tytułu nadpłaty do Funduszu Gwarancyjnego w KDPW (25 mln zł) i z tytułu rachunku rezerwowego (6 mln zł) oraz wyższego w 2023 roku wynagrodzenia za zarządzanie funduszami (o 5,5 mln zł);
- wzrost ujemnego salda pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych do poziomu -24 mln zł, głównie z uwagi na wyższe koszty działalności funduszy (dopłata do Funduszu Gwarancyjnego w KDPW w kwocie 7 mln zł);
- wzrost wyniku inwestycyjnego o 6 mln zł do poziomu 14 mln zł, w związku ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.

17. Wpływ zdarzeń jednorazowych na wyniki operacyjne

W 3 kwartałach 2023 roku wynik Grupy PZU został obciążony w wyniku aktualizacji rezerwy na ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi w Pekao w wysokości 222 mln zł.

W analogicznym okresie ubiegłego roku wynik Grupy PZU został obciążony efektami jednorazowymi związanymi z działalnością bankową w tym:

- kosztami związanymi z przystąpieniem Pekao i Alior Banku do bankowego Systemu Ochrony w wysokości odpowiednio 482 mln zł i 214 mln zł;
- aktualizacją rezerwy na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi w Pekao w kwocie 462 mln zł brutto;
- kosztami związanymi z modyfikacją umów kredytów hipotecznych złotych udzielonych konsumentom z tytułu zawieszenia przez nich spłat kredytu (tzw. wakacje kredytowe) w wysokości 2 429 mln zł brutto w Pekao oraz 502 mln zł brutto w Alior Banku.

Ponadto z uwagi na inwazję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę 24 lutego 2022 roku Zarząd PZU dokonał oceny wpływu tego zdarzenia na działalność operacyjną, ciągłość działania, sytuację finansową oraz kontynuację działalności przez Grupę PZU. W efekcie tej analizy oraz ze względu na obniżenie ratingu Ukrainy, Grupa PZU podjęła decyzję o ujęciu w skonsolidowanym rachunku zysków i strat za I półrocze 2022 roku odpisów w tym głównie aktywów finansowych i należności. Wpływ tych odpisów na skonsolidowany wynik netto Grupy PZU osiągnął wartość 94 mln zł.

18. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów i zobowiązań finansowych

18.1 Otoczenie makroekonomiczne

18.1.1. Produkt krajowy brutto

Dostępne dane o aktywności gospodarczej za bieżący rok wskazują na niewielkie spadki PKB w pierwszej połowie roku (w pierwszym kwartale o 0,3%, zaś w drugim o 0,6% r/r) wobec wzrostu PKB o 5,3% średnio w 2022 roku. Były one przede wszystkim efektem spadków konsumpcji gospodarstw domowych oraz silnych dostosowań po stronie zapasów, co skutkowało ujemnym wkładem we wzrost PKB ze strony zmian tej kategorii ekonomicznej. Spożycie w sektorze gospodarstw domowych w pierwszym kwartale obniżyło PKB o 1,3 p.p., a w drugim kwartale – o 1,6 p.p. Korekta zapasów odjęła z kolei od wzrostu PKB aż 4,4 p.p. w pierwszym kwartale i 3,0 p.p. w drugim. Poprawiła się natomiast kontrybucja eksportu netto, który dodał do wzrostu PKB 4,6 p.p. i 2,1 p.p. odpowiednio wobec średnio 0,2 p.p. w 2022 roku.

W br. przyspieszył solidnie wzrost inwestycji – do 6,8% r/r w pierwszym i 10,5% w drugim kwartale z średnio 1,2% w 2021 i 4,9% w 2022 roku.

18.1.2. Rynek pracy i konsumpcja

W trzecim kwartale bieżącego roku przeciętne miesięczne nominalne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 10,8% r/r (wobec 13,3% i 12,2% r/r w pierwszym i drugim kwartale br. odpowiednio). Przy wysokim wroście cen konsumpcyjnych, siła nabywcza tak zdefiniowanego wynagrodzenia zmniejszyła się w I połowie roku, ale w III kwartale przeciętne płace wzrosły już w ujęciu realnym o 1,1%.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw zwiększyło się w trzecim kwartale bieżącego roku o 0,1% r/r (po wroście o 0,9% w pierwszym i 0,5% r/r w drugim kwartale tego roku). We wrześniu stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,0% (o 0,1 p.p. mniej niż przed rokiem i niż na koniec czerwca br.). Odsezonowana stopa bezrobocia ekonomicznego (Eurostat, według zharmonizowanej metodologii dla krajów UE) wyniosła we wrześniu 2023 roku 2,8%, kształtując się wyraźnie poniżej średniej dla Unii Europejskiej (6,0%) i strefy euro (6,5%).

Nastroje konsumentów w bieżącym roku systematycznie się poprawiają, choć nadal przewagę mają pesymiści. W pierwszym i drugim kwartale br. spadek siły nabywczej dochodów konsumentów w ujęciu realnym i wysoka baza odniesienia przyczyniły się do spadku sprzedaży detalicznej. Konsumenci ograniczyli popyt głównie na dobra trwałe użytku. Przełożyło się to również na spadek konsumpcji gospodarstw domowych (o 2% r/r w pierwszym i 2,8% r/r w drugim kwartale br.).

18.1.3. Inflacja, polityka pieniężna, stopy procentowe

Na koniec trzeciego kwartału br. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 8,2% r/r (wobec 18,4% r/r w lutym br.).

Malejącej, ale jednak wciąż wysokiej inflacji CPI r/r, utrzymującej się wyraźnie powyżej celu inflacyjnego NBP (2,5%), w pierwszej połowie roku towarzyszyła stabilizacja stóp procentowych ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej, na poziomie z września 2022 roku. Spadek inflacji r/r do poziomów jednocyfrowych z perspektywą kontynuacji dezinflacji skutkowało obniżką stóp przez Radę Polityki Pieniężnej o 75 p.b. we wrześniu 2023 roku. W efekcie stopa referencyjna NBP na koniec trzeciego kwartału 2023 wynosiła 6,00%.

18.1.4. Finanse publiczne

Zgodnie z notyfikacją, deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2022 roku ukształtował się na poziomie 3,7% PKB, natomiast dług sektora wyniósł 49,3% PKB.

Działania rządu mające na celu łagodzenie skutków inflacji oraz zmiany w systemie podatkowym (m.in. obniżka podstawowej stawki PIT z 17% do 12%) były znaczącym obciążeniem dla sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2022 roku. Ponadto, sektor finansów publicznych ponosił też koszty wsparcia uchodźców w Ukrainy. Z drugiej strony wysokie tempo wzrostu nominalnego PKB sprzyjało poprawie strony dochodowej sektora.

W tym roku ujemny bilans dochodów i wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych najprawdopodobniej jeszcze się pogłębi. Kontynuacja tarcz antyinflacyjnych przy zwiększonym poziomie wydatków zbrojeniowych, zgodnie z tablicami notyfikacyjnymi, może zwiększyć deficyt do 5,6% PKB, choć relacja długu do PKB powinna utrzymać się na poziomie z 2022 r.

18.1.5. Sytuacja na rynkach finansowych

Na przestrzeni trzech pierwszych kwartałów 2023 rynki finansowe przeszły od dyskontowania dalszych podwyżek stóp przez banki centralne (proces ten prawdopodobnie zakończył się w III kw.), do dyskontowania ich obniżek. Wpływ na to miały komentarze zapowiadające miękkie lądowanie gospodarki w USA i symptomy recesji w Eurostrefie. W tym czasie większość surowców, z wyłączeniem ropy naftowej, taniała. Konflikt na Ukrainie tracił na znaczeniu jako czynnik determinujący zmienność ryzyka na rynkach.

Patrząc na poszczególne kwartały, w I kw. 2023 r. sytuacja na rynkach finansowych kształtowała się głównie pod wpływem oczekiwań na zatrzymanie podwyżek stóp przez Fed i EBC, zaś jego końcówka została zdominowana przez problemy w sektorze bankowym w USA (Silicon Valley Bank) i Europie (Credit Suisse). W II kwartale obserwowaliśmy odreagowanie obaw o sytuację w sektorze bankowym i powrót do wyceniania podwyżek stóp przez Fed, w obliczu korzystnych danych z amerykańskiego rynku pracy i wolniejszego niż oczekiwano spadku inflacji r/r w Eurostrefie. Trzeci kwartał 2023 r. to coraz wyraźniejsze symptomy zakończenia cyklu podwyżek stóp, wobec coraz liczniejszych sygnałów utrwalenia się recesyjnych trendów w Europie i pierwszych objawów umiarkowanego spowolnienia w USA. Konflikt na Ukrainie w coraz mniejszym stopniu oddziaływał na wyceny surowców oraz instrumentów finansowych.

18.1.5.1. Rynek obligacji

Na przestrzeni trzech kwartałów krajowa krzywa rentowności obniżyła się z 6,73% w końcu 2022 do 5,03% na koniec III kw. 2023 r. w segmencie papierów 2-letnich, z 6,88% do 5,26% dla papierów 5-letnich i z 6,88% do 5,92% dla 10-letnich (dane Refinitiv Eikon). Spread wobec 10-letnich obligacji niemieckich obniżył się w tym okresie, z 432 p.b. do 248 p.b. (dane Refinitiv Eikon). Spadek rentowności od stycznia do września 2023 nie był procesem jednostajnym, najsilniejsze ruchy w dół miały miejsce w I i III kw., pomimo przedzielających je okresów wzrostów, główny trend pozostawał zniżkowy. Proces ten był napędzany przez spadek inflacji PPI r/r i CPI r/r oraz oczekiwane i dokonane (w III kw.) obniżki stóp NBP.

Tłem dla tych procesów były spadki cen surowców na globalnych rynkach, a także nasilające się symptomy recesji w Eurostrefie. Te ostatnie znalazły odzwierciedlenie w zniżkach rentowności niemieckich obligacji skarbowych i spadkach stawek IRS w EUR. Wzrosty dochodowości US treasuries tylko przejściowo wstrzymywały obniżki rentowności długiego końca krajowej krzywej.

18.1.5.2. Rynek akcji

Perturbacje w amerykańskim i europejskim sektorze bankowym zatrzymały w I kw. 2023 odbicie na giełdach związane z dyskontowaniem zakończenia podwyżek stóp w tym roku przez Fed i EBC. Drugą falę przecen obserwowaliśmy w III kw. 2023, kiedy obawy o wzrosty stóp w Eurostrefie doprowadziły do przeceny akcji w Europie. W skali trzech kwartałów indeksy akcji na warszawskiej giełdzie znacząco wzrosły. Indeks WIG zyskał na wartości 12,1%, a WIG20 5,2% (dane Refinitiv Eikon).

18.1.5.3. Rynek walutowy

Od końca grudnia 2022 r. do końca września 2023 r. kurs euro wyrażony w złotych obniżył się minimalnie, z 4,6908 do 4,6274 (Refinitiv Eikon). Przerwę w procesie umacniania PLN do EUR odnotowaliśmy w lutym, w reakcji na gwałtowne umocnienie dolara do euro oraz we wrześniu, w ramach dyskontowania ryzyka politycznego związanego z zbliżającymi się wyborami w Polsce i reakcji na kolejną falę spadku EURUSD.

Kurs euro wyrażony w dolarach amerykańskich obniżył się z 1,0702 na koniec 2022 roku do 1,0570 na koniec września 2023 roku (dane Refinitiv Eikon). Umocnienie dolara to konsekwencja rosnącego przekonania rynków o miękkiem lądowaniu gospodarki USA, przy jednoczesnym zrealizowaniu się recesyjnych prognoz w gospodarce europejskiej. Wzrost atrakcyjności dolara na globalnych rynkach przełożył się również na kurs USDPLN, który rósł w III kw., jednak w relacji do końca 2022 roku obniżył się z 4,3775 do 4,3701 na koniec września 2023 roku (dane Refinitiv Eikon). Kurs franka szwajcarskiego przesunął się z 4,7434 na koniec 2022 roku do 4,7787 w końcu III kwartału 2023 roku (dane Refinitiv Eikon), dyskontując utrzymującą się niepewność geopolityczną w Europie.

18.2 Czynniki ryzyka, które mogą mieć wpływ na wyniki finansowe w kolejnych kwartałach

Biorąc pod uwagę zakres działalności Grupy PZU (sektor ubezpieczeń w Polsce, w krajach bałtyckich i na Ukrainie, sektor funduszy inwestycyjnych i emerytalnych oraz bankowość), główne czynniki, które będą kształtowały otoczenie i które mogą mieć bezpośredni wpływ na rozwój i wyniki Grupy w średnim okresie, a w szczególności w 2024 roku, można podzielić na trzy kategorie:

- makroekonomiczne i geopolityczne;

- rynkowe, specyficzne dla poszczególnych sektorów lub biznesów, w które jest zaangażowana Grupa PZU;
- prawno-regulacyjne.

Czynniki makroekonomiczne i geopolityczne

Dynamika, poziom i struktura podstawowych wielkości makroekonomicznych w Polsce i za granicą (PKB, inflacja, stopy procentowe) mają przełożenie zarówno na dynamikę rozwoju biznesu we wszystkich sektorach, w których działa Grupa PZU, jak i na dochodowość. Pośrednio lub bezpośrednio decydują one, choć z pewnym opóźnieniem, o dynamice składki przypisanej brutto w ubezpieczeniach majątkowych, a także o zmianach popytu na kredyty i akumulacji depozytów oraz o napływie aktywów do funduszy. Mają ponadto wpływ na wskaźniki szkodowości w ubezpieczeniach majątkowych i wynik lokacyjny. Kształtują również wynik za zarządzanie funduszami i podstawowe miary decydujące o wynikach sektora bankowego (marżę odsetkową i koszty ryzyka).

Zagrożeniem pozostaje wciąż niezakończony konflikt zbrojny Rosja-Ukraina. Główne ryzyko z nim związane to szoki cenowe na rynku żywności, gazu i ropy naftowej. W szczególności wciąż nie można wykluczyć ryzyka braku gazu w Europie w sezonie 2023-2024, choć wobec wypełnionych magazynów gazu (UE osiągnęła cel zapewnienia magazynów w ok. 90% już w połowie sierpnia br., w Polsce aktualny stan wypełnienia to 100%), prawdopodobieństwo zatrzymania przemysłu w związku z brakiem surowca jest obecnie małe. Mimo obaw o pogorszenie klimatu inwestycyjnego w Polsce, póki co wojna za naszą wschodnią granicą nie przyniosła takich skutków. Jak podał GUS, nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych zatrudniających 50+ osób wzrosły o 10,4% r/r w I połowie 2023 r. Inwestycje firm wspiera m.in. przyspieszenie transformacji energetycznej. Co więcej, do rekordowych 4,94 mld euro wzrosła w I półroczu 2023 r. deklarowana wartość zagranicznych inwestycji sfinalizowanych przez PAIH, a Polska zajmuje wysokie miejsca w światowych rankingach konkurencyjności usług biznesowych czy usług IT. To jaki będzie dalszy przebieg konfliktu może jednak oddziaływać na sytuację na polskiej giełdzie, kurs złotówki czy rentowności polskich papierów wartościowych.

Atak Hamasu na Izrael stanowi kolejne poważne ryzyko geopolityczne. Przede wszystkim może on powodować wzrost obaw o dostęp do surowców energetycznych wydobywanych na Bliskim Wschodzie (ropa i gaz) i w konsekwencji podnieść ich ceny. Może też powodować zwwyżki cen transportu ww. surowców oraz innych dóbr transportowanych przez Kanał Sueski, leżący w sąsiedztwie konfliktu, wskutek podniesienia stawek ubezpieczeniowych na trasach logistycznych Europa-Azja leżących w tej strefie. Może wreszcie pojawić się też wzrost kosztu finansowania w dolarze w odpowiedzi na ryzyko zwiększenia zaangażowania finansowego USA w kolejny – po Ukrainie – konflikt. Dodatkowe ryzyko wiąże się z możliwością pogłębienia się kryzysu migracyjnego.

Ryzyka geopolityczne wiążą się też z nasileniem się rywalizacji między USA a Chinami, a szerzej z fragmentacją współpracy gospodarczej i postępującą erozją multilateralizmu. Przyświeca temu m.in. chęć zapewnienia bezpieczeństwa dostaw przez zwiększenie odporności łańcuchów dostaw, zmniejszenie ich wrażliwości na napięcia geopolityczne. Fragmentacja doprowadzić może jednak do wzrostu cen i ich większego zróżnicowania między regionami. Dotyczy to zwłaszcza cen surowców krytycznych.

Kluczową konsekwencją jest możliwe wyhamowanie tempa dezinflacji. Aktualne prognozy inflacji wskazują, że będzie się ona stopniowo obniżać w 2024 r., ale w wielu krajach nadal może znajdować się powyżej celów inflacyjnych. Poza czynnikami geopolitycznymi na dalszy przebieg ścieżki dezinflacji na świecie wpływ będzie miał przebieg procesu zielonej transformacji (i tzw. „greenflation”). W Polsce na dalsze kształtowanie się wskaźnika cen mogą też silnie oddziaływać decyzje po stronie polityki fiskalnej (ew. wycofywanie się z działań osłonowych, tj. obniżki podatku VAT, interwencji na rynku energii elektrycznej czy gazu). Na przebieg procesu dezinflacji w Polsce w 2024 roku wpływ będą też miały zmiany w obszarze kosztów pracy (podwyżka płacy minimalnej z 3,6 tys. do 4,24 tys. od stycznia i 4,3 tys. od lipca 2024 roku, dynamika średnich wynagrodzeń przy wciąż relatywnie niskiej stopie bezrobocia, czy możliwa większa indeksacja płac w sektorze publicznym).

Możliwe jest słabsze odbicie aktywności w otoczeniu zewnętrznym i wolniejszy od oczekiwań wzrost PKB w Polsce. Wzrost gospodarczy w strefie euro w 2024 r. jest aktualnie prognozowany na 1,2%-1,3% (wobec 3,3% wzrostu w 2022 r. i ok. 0,7-0,8% w br.), a w gospodarce niemieckiej w br. prawdopodobna jest recesja (-0,5% według prognozy IMF, -0,4% w prognozie Komisji Europejskiej wobec wzrostu o 1,8% w 2022 r.), a w przyszłym roku jest możliwe jej odbicie o około 1%. Mimo wygasania efektów szoków podażowych wywołanych przez wojnę na Ukrainie, negatywnie na dynamikę PKB mogą w przyszłym roku oddziaływać zaostrzone warunki finansowania oraz dalsze reakcje polityki monetarnej. Pewne ryzyko wiąże się też z sektorem nieruchomości,

który przechodzi poważny kryzys w Chinach i pojawiają się niepokojące sygnały z tej branży też z innych krajów (m.in. Niemiec, Wielkiej Brytanii).

Rynkowe (specyficzne dla poszczególnych sektorów)

W szczególności, obok zdarzeń o charakterze losowym, takich jak nagłe powodzie, grad, deszcze nawalne, huragany, trąby powietrzne, susze, przymrozki wiosenne, które z uwagi na zachodzące zmiany klimatyczne stają się coraz bardziej nieprzewidywalne i przyczyniają się do coraz większej szkodowości w sektorze ubezpieczeń majątkowych, możliwe są także:

- wzrost cen części zamiennych wpływających na koszty likwidacji szkód na skutek spadku wartości złotego wobec euro oraz problemów w globalnych łańcuchach dostaw (wpływ sankcji wobec Rosji oraz działań zbrojnych na terenie Ukrainy) przekładające się na brak dostępności komponentów do produkcji aut i ograniczonej dostępności części zamiennych;
- niepewność w zakresie dynamiki sprzedaży nowych samochodów, głównie w kanale dealerskim i finansowanych przez firmy leasingowe, co może się przełożyć na niższą sprzedaż ubezpieczeń komunikacyjnych;
- zmniejszenie popytu na zakup ubezpieczeń dobrowolnych, z powodu istotnego wzrostu inflacji, wyższego bezrobocia i spadku zatrudnienia;
- spowolnienie wzrostu gospodarczego w Polsce – trudniejsza sytuacja finansowa firm może wpłynąć na wzrost ryzyka kredytowego, zwiększenie szkodowości portfela ubezpieczeń finansowych oraz wyhamowanie dynamiki składki przypisanej brutto;
- zmiany trendów i zachowań klientów poszukujących zindywidualizowanej oferty i elektronicznego, szybkiego sposobu zawierania umów i takiej też obsługi ubezpieczeń, co wymusza na zakładach ubezpieczeń konieczność szybkiego dostosowywania się do nowych oczekiwań;
- wzrost wyłudzeń i przestępstw ubezpieczeniowych z powodu trudniejszej sytuacji finansowej w wielu branżach, rosnącego bezrobocia i niższego zatrudnienia;
- starzenie się społeczeństwa i jego wpływ na rozwój nowych segmentów rynku (np. zmiany w preferencjach konsumentów);
- wpływ cyfryzacji na zmiany i usprawnienie procesów sprzedażowych i obsługowych w sektorze ubezpieczeń;
- zmiany demograficzne i starzejące się społeczeństwo oraz wynikające z tego zmiany dotychczasowego poziomu śmiertelności i dzietności;
- stała presja na cenę w ubezpieczeniach grupowych oraz walka o właścicielstwo klienta (w tym jego danych) skutkująca obniżaniem marż dla ubezpieczyciela i jakości oferowanego produktu oraz tworzeniem barier wejścia i wyjścia dla klientów u pośredników niezależnych;
- popyt na lekarzy specjalistów przewyższający podaż, co może spowalniać rozwój, a także wpływać na osiągnięte marże (w ub. zdrowotnych).

Ryzyko utrzymywania się wysokiej inflacji i stóp procentowych mogą z kolei powodować:

- wzrost wartości przyszłych odszkodowań z wystawianych bieżąco polis;
- wzrost ryzyka pogorszenia portfela kredytowego banków (wzrost stóp procentowych);
- długoterminowy wpływ inflacji na m.in. na sytuację gospodarczą i finansową klientów, w tym zdolności zakupowe (możliwe wyhamowanie dynamiki sprzedaży, rosnące koszty działalności), jak również utratę wartości sum ubezpieczenia w polisach portfelowych (pojawia się istotna konieczność indeksowania sum ubezpieczenia).

Prawno-regulacyjne

Dodatkowym czynnikiem ryzyka jest pojawienie się kolejnych regulacji bądź obciążeń finansowych zakładów ubezpieczeń, banków, w tym dla działalności ubezpieczeniowej:

- wpływ zmian proponowanych przez Komisję Europejską w ramach pakietu RIS (Retail Investment Strategy), które w szczególnym stopniu dotyczą dystrybucji umów ubezpieczenia na życie o charakterze inwestycyjnym (produktów z grupy 3 i z grupy 1);

- regulacje unijne DORA - konieczność zwiększenia bezpieczeństwa w cyfrowym sektorze finansowym.

Kluczową rolę dla sektora bankowego odgrywa obok otoczenia gospodarczego, w szczególności polityki Rady Polityki Pieniężnej w zakresie kształtowania się poziomu stóp procentowych, otoczenie podatkowo-regulacyjne, w tym w szczególności obowiązywanie podatku od niektórych instytucji finansowych, wysokie wymagania w zakresie kapitałów własnych, obciążenia na rzecz BFG, koszty dalszych dostosowań do licznych rozwiązań regulacyjnych (m.in. MIFID II, RODO, PSD II, MREL). Dodatkowo wśród czynników ryzyka pozostaje kwestia walutowych kredytów hipotecznych, a także potencjalne rozstrzygnięcia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sądu Najwyższego lub innych instytucji państwowych w tym zakresie oraz tzw. „wakacje kredytowe” i kredyty hipoteczne oferowane z oprocentowaniem 2%. Obciążenie w ramach „wakacji kredytowych” było obserwowane w III kwartale 2022 roku, czynnik ten pozostanie obecny także w 2023 roku. Na każdy kwartał roku, kredytobiorcom będzie przysługiwał jeden miesiąc wakacji kredytowych. Z kolei kredyt hipoteczny z oprocentowaniem 2%, to rozwiązanie proponowane osobom do 45 roku życia, które nie mają i nie miały mieszkania, domu ani spółdzielczego prawa do lokalu lub domu. Maksymalna wartość takiego kredytu to 500 tys. zł w przypadku jednej osoby i 600 tys. zł w przypadku małżeństwa lub rodziców z dzieckiem. Przez 10 lat spłaty kredytu rząd będzie dopłacał do raty kredytu, a dopłata pokryje różnicę między rzeczywistym oprocentowaniem a oferowanym 2%.

19. Stanowisko Zarządu dotyczące wcześniej publikowanych prognoz wyników

PZU nie przekazywał do publicznej wiadomości prognoz wyników jednostkowych ani skonsolidowanych.

20. Emisje, wykupy i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku PZU nie dokonywał emisji, wykupów, ani spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

20.1 Alior Bank

26 czerwca 2023 roku Alior Bank wyemitował 3-letnie obligacje, o łącznej wartości nominalnej 400 mln zł. z których zobowiązania stanowią zobowiązania kwalifikowalne Alior Banku w rozumieniu art. 97a ust. 1 pkt 2 Ustawy o BFG. Obligacje posiadają opcję dającą Alior Bankowo prawo do ich wcześniejszego wykupu w każdym dniu roboczym w okresie od 26 czerwca 2025 roku włącznie. Obligacje nie są zabezpieczone i zostały wprowadzone do obrotu na rynku podstawowym w ramach Catalyst.

Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 400 tys. zł i są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej WIBOR 6M + 3,1% marży.

20.2 Pekao

3 kwietnia 2023 roku Pekao wyemitował 3-letnie obligacje senioralne nieuprzywilejowane („obligacje SNP”) o łącznej wartości nominalnej 750 mln zł. Obligacje SNP posiadają opcję dającą Pekao prawo do ich wcześniejszego wykupu w terminie 2 lat od dnia emisji, pod warunkiem uzyskania zgody BFG. Obligacje SNP, zgodnie z art. 97a ust. 1 pkt. 2 Ustawy o BFG będą stanowić zobowiązania kwalifikowalne Pekao. Obligacje zostały wprowadzone do obrotu na rynku ASO Catalyst.

28 lipca 2023 roku Pekao wyemitował:

- 4-letnie senioralne obligacje nieuprzywilejowane (*senior non-preferred notes*) serii SN2 („Obligacje SNP serii SN2”) w łącznej wartości nominalnej 350 mln zł;
- 2-letnie senioralne obligacje uprzywilejowane (*senior preferred notes*) serii SP1 („Obligacje SP serii SP1”) w łącznej wartości nominalnej 750 mln zł.

Obligacje SNP serii SN2 oraz Obligacje SP serii SP1, zgodnie z art. 97a ust. 1 pkt. 2 ustawy o BFG będą stanowić zobowiązania kwalifikowalne Pekao.

Obligacje SNP serii SN2 posiadają opcję dającą Pekao prawo do ich wcześniejszego wykupu w terminie 3 lat od dnia emisji, natomiast obligacje SP serii SP1 posiadają opcję dającą Pekao prawo do ich wcześniejszego wykupu w terminie 1 roku od dnia emisji, pod warunkiem uzyskania zgody BFG.

Wartość nominalna jednej obligacji SNP serii SN2 oraz jednej obligacji SP serii SP1 wynosi 500 tys. zł. Oprocentowanie obligacji przedstawia się następująco:

- obligacje SNP serii SN2 – przez pierwsze 3 lata – stałe – 7,5%, następnie – zmienne – WIBOR6M + 2,19% marży;
- obligacje SP serii SP1 – zmienne – WIBOR6M + 1,35% marży.

21. Niespłatenie lub naruszenie istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku ani w PZU, ani w jednostkach zależnych nie zaszły przypadki niespłacenia kredytów lub pożyczek lub naruszeń istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego.

22. Podział zysku jednostki dominującej i dywidenda

Podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej sporządzonym zgodnie z PSR.

4 maja 2023 roku Zarząd PZU wystąpił do ZWZ PZU z wnioskiem w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku, w kwocie 1 637 mln zł, powiększonego o kwotę 1 296 mln zł przeniesioną z kapitału zapasowego utworzonego z zysku netto za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku, to jest wynoszącego łącznie 2 933 mln zł proponując przeznaczenie:

- 2 072 mln zł (tj. 2,40 zł na jedną akcję) na dywidendę;
- 854 mln zł na kapitał zapasowy;
- 7 mln zł na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z wnioskiem Zarządu PZU, pozytywnie ocenionym przez Radę Nadzorczą PZU, dzień dywidendy ustalono na 7 września 2023 roku, a dywidendę wypłacono 28 września 2023 roku.

Podział zysku jest zgodny z Polityką kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2021 – 2024, przyjętą 24 marca 2021 roku oraz uwzględnia zalecenia zawarte w stanowisku KNF w sprawie polityki dywidendowej w 2023 roku z 6 grudnia 2022 roku.

23. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, umowami kredytów w walutach obcych, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowania administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają zwykle charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy czterech spółek: PZU, PZU Życie, Pekao i Alior Banku.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednak ich wartość może ulec zmianie w przyszłości. W przypadku jednostek ubezpieczeniowych rozszczenia sporne uwzględnia się w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia.

Na 30 września 2023 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 247 387 (na 31 grudnia 2022 roku: 265 937) spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 11 119 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 9 033 mln zł). W kwocie tej 7 062 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 5 586 mln zł) dotyczy zobowiązań, a 4 057 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 3 447 mln zł) wierzytelności spółek z Grupy PZU.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku i do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość byłaby istotna, za wyjątkiem kwestii opisanych w punktach poniżej.

23.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 281 mln zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 261 mln zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 mln zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonанemu uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domagała się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 mln zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 265 mln zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 mln zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Powództwo obejmuje żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. 30 czerwca 2016 roku PZU złożył replikę

na pismo procesowe MSC wraz z wnioskami dowodowymi. Postanowieniem z 21 lipca 2016 roku Sąd skierował sprawę do mediacji, na którą PZU nie wyraził zgody. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe. 6 kwietnia 2022 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał postanowienie, w którym dopuścił dowód z opinii instytutu naukowego na okoliczność ustalenia wysokości szkody poniesionej przez MSC oraz J.P Morgan, w postaci utraconych korzyści, na skutek podjęcia przez ZWZ PZU 30 czerwca 2007 roku uchwały nr 8/2007, wyłączającej od podziału zysk za rok obrotowy 2006 i braku wypłaty tego zysku w roku 2007.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 30 września 2023 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylecia uchwały 8/2007 ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, a także nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

13 listopada 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie doręczył odpis pozwu złożony przez Wspólną Reprezentację SA w restrukturyzacji, która wytoczyła powództwo przeciwko PZU o zapłatę 34 mln zł z odsetkami ustawowymi od 1 października 2015 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu. Powództwo obejmuje roszczenie o zapłatę odszkodowania z tytułu pozbawienia akcjonariuszy udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Powód twierdzi, że roszczenia odszkodowawcze zostały przeniesione przez akcjonariuszy na Powoda na podstawie umów zleceń wraz z powierniczym przelewem wierzytelności a roszczenie dochodzone pozwem stanowi łączną szkodę wyrządzoną akcjonariuszom. PZU nie uznaje roszczeń ze względu na ich bezzasadność i złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. PZU nie wyraził zgody na mediację. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe.

23.2 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”) z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 101 mln zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

Postępowanie upadłościowe PBG zakończyło się 20 lipca 2016 roku prawomocnym postanowieniem Sądu Upadłościowego.

Na pierwszej liście wierzytelności, przedstawionej przez syndyka Hydrobudowy sędziemu komisarzowi, została uwzględniona wierzytelność PZU w kwocie 16 mln zł, na czwartej uzupełniającej liście wierzytelności została uwzględniona wierzytelność PZU w kwocie 16 mln zł. Łączna wartość uwzględnionych wierzytelności PZU wynosiła zatem 32 mln zł. W zakresie wierzytelności na kwotę ponad 66 mln zł, 24 października 2018 roku PZU złożył sprzeciw do sędziego komisarza, co do odmowy uznania zgłoszonej wierzytelności. Postanowieniem z 23 stycznia 2020 roku Sąd uwzględnił sprzeciw PZU i podwyższył wierzytelność PZU na czwartej uzupełniającej liście wierzytelności do kwoty 83 mln zł. 8 września 2022 roku syndyk masy upadłościowej zwrócił się o przerwanie oświadczenia dotyczącego ewentualnego zbycia wierzytelności zgłoszonej oraz wskazanie wysokości spłat tytułem jej zaspokojenia. PZU przekazał stosowne oświadczenie. Konsekwencją powyższego była zmiana na czwartej, uzupełniającej liście wierzytelności, w oparciu o postanowienie sądu z 4 września 2023 roku, zmniejszająca wierzytelność PZU do kwoty 70 mln zł. Lista wierzytelności do masy upadłości Hydrobudowy nie została jeszcze ostatecznie ustalona. Postępowanie upadłościowe względem Hydrobudowy jest w toku, a ustalenie ostatecznej listy wierzytelności stanowi dopiero wstępny etap tego postępowania i poprzedza sporządzenie planu podziału (po przeprowadzeniu likwidacji masy upadłości).

23.3 Pozwy przeciwko Alior Bankowi

23.3.1. Pozew zbiorowy

Alior Bank jest pozwanym w jednej sprawie zbiorowej (pозew wniesiono 5 marca 2018 roku) z powództwa osoby fizycznej reprezentującej grupę 320 osób fizycznych i prawnych oraz 4 sprawach indywidualnych o ustalenie odpowiedzialności Alior Banku za szkodę spowodowaną nienależytym wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez Alior Bank wobec klientów oraz nienależytym wykonywaniem umów o świadczenie usług przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce (Fundusze). 8 marca 2023 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał postanowienie o ustaleniu składu grupy. Postanowienie to na dzień podpisania skróconego śródrocznego sprawozdania skonsolidowanego jest nieprawomocne. Wartość przedmiotu sporu rozszerzonego powództwa wynosi ok. 104 mln zł.

Pozwy złożono w przedmiocie ustalenia odpowiedzialności (nie o zapłatę, czyli naprawienie szkody), w związku z czym Grupa PZU nie przewiduje wypływu środków pieniężnych z tego postępowania innych niż koszty procesowe, których wysokość szacuje na 600 tys. zł.

23.3.2. Pozostałe pozwy

Alior Bank jest ponadto pozwanym w 155 sprawach z powództwa nabywców certyfikatów inwestycyjnych Funduszy o zapłatę (naprawienie szkody). Łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach to 52 mln zł.

W ocenie Grupy PZU każda sprawa o zapłatę wymaga indywidualnego podejścia. Ostateczna wartość certyfikatów inwestycyjnych zostanie ustalona po zakończeniu likwidacji. Po analizie i selekcji spraw wyodrębniono takie, w których określone czynniki ryzyka uzasadniają utworzenie rezerwy. W jej kalkulacji uwzględniono także możliwy wzrost skali pozwów oraz większe prawdopodobieństwo uzyskania niekorzystnych wyroków. Łączna wartość rezerwy na 30 września 2023 roku wyniosła 78 mln zł.

23.4 Postępowanie KNF w przedmiocie nałożenia kary na Alior Bank

Decyzją z 6 sierpnia 2019 roku, wydaną na podstawie art. 167 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 167 ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, KNF nałożyła na Alior Bank karę pieniężną w wysokości 10 mln zł (Alior Bank zapłacił karę). Postępowanie dotyczyło prawidłowości działania Alior Banku i Biura Maklerskiego Alior Banku w zakresie dystrybucji certyfikatów inwestycyjnych funduszy zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy (na wniosek Alior Banku), 3 grudnia 2019 roku KNF utrzymał w mocy pierwotną decyzję, którą 3 stycznia 2020 roku Alior Bank zaskarżył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. 17 czerwca 2020 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję KNF z 3 grudnia 2019 roku, utrzymującą w mocy wcześniejszą decyzję KNF z 6 sierpnia 2019 roku oraz umorzył postępowanie prowadzone przez KNF w tej sprawie. KNF złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Do dnia podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Naczelny Sąd Administracyjny nie rozpatrzył skargi.

24. Ocena pozycji spółek Grupy PZU przez agencje ratingowe

Rating emitenta

PZU i PZU Życie od 2004 podlegają regularnej ocenie przez agencję ratingową S&P Global Ratings (S&P). Rating nadany PZU i PZU Życie jest oceną wynikającą z analizy danych finansowych, pozycji konkurencyjnej, zarządzania i strategii korporacyjnej oraz ratingu kraju. Rating zawiera również perspektywę ratingową (ang. outlook), czyli przyszłą ocenę sytuacji spółki w przypadku zaistnienia określonych okoliczności.

Bieżąca ocena ratingowa

A- / Stabilna

Ostatnie potwierdzenie ratingu/perspektywy

27 czerwca 2023 roku S&P potwierdziła rating siły finansowej i rating kredytowy PZU na poziomie A- z perspektywą stabilną.

Ostatnia zmiana ratingu/perspektywy

6 kwietnia 2020 roku S&P zmieniła perspektywę ratingową PZU z „pozytywnej” na „stabilną”. Rating siły finansowej i rating kredytowy PZU pozostał na poziomie A-.

Poniższa tabela prezentuje ostatnie zmiany perspektywy ratingu S&P dla PZU i PZU Życie.

Nazwa zakładu	Rating oraz perspektywa	Ostatnia modyfikacja	Poprzedni rating oraz perspektywa	Ostatnia modyfikacja
PZU				
Rating siły finansowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019
Rating wiarygodności kredytowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019
PZU Życie				
Rating siły finansowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019
Rating wiarygodności kredytowej	A- /Stabilna/	6 kwietnia 2020	A- /Pozytywna/	14 czerwca 2019

Rating Polski

17 lutego 2023 roku agencja ratingowa S&P ogłosiła decyzję o utrzymaniu oceny ratingowej Polski na poziomie A-/A-2 odpowiednio dla długo- i krótkoterminowych zobowiązań w walucie zagranicznej oraz A/A-1 odpowiednio dla długo- i krótkoterminowych zobowiązań w walucie krajowej. Perspektywa ratingu pozostała na poziomie stabilnym.

23 czerwca 2023 roku agencja S&P dokonała okresowego przeglądu ratingu Polski. Ocena kredytowa Polski pozostała na niezmiennym poziomie.

25. Transakcje z podmiotami powiązanymi

25.1 Zawarcie przez PZU lub jednostki zależne istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie zawarły żadnych transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli pojedynczo lub łącznie byłyby one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

25.2 Pozostałe transakcje z podmiotami powiązanymi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązanymi	1 stycznia – 30 września 2023 roku		1 stycznia – 30 września 2022 roku	
	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązane ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązane ¹⁾
Przychody z ubezpieczeń	-	-	-	2
Pozostałe przychody	-	1	-	-
Koszty	-	32	-	32

¹⁾ Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności.

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązanymi	30 września 2023 roku		31 grudnia 2022 roku	
	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązane ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązane ¹⁾
Należności od klientów z tytułu kredytów	1	-	-	-
Należności	-	1	-	1
Zobowiązania z tytułu depozytów	4	51	4	41
Inne zobowiązania	-	4	-	4
Aktywa warunkowe	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	2	-	2

¹⁾ Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności.

Na etapie nabycia akcji, odpowiednio Alior Banku oraz Pekao, PZU złożył do KNF Oświadczenia o zobowiązaniach, o których mowa w art. 25h ust. 3 ustawy Prawo bankowe, zgodnie z którymi, działając jako inwestor strategiczny zapewni m.in.:

- Banki będą zarządzane tak, aby utrzymywać stale płynność, poziom funduszy własnych oraz współczynniki wypłacalności na stabilnym, wymaganym przepisami prawa poziomie, gwarantującym zdolność Banków do wywiązywania się ze swoich zobowiązań;
- odpowiednie wsparcie kapitałowe bez zbędnej zwłoki, w razie zaistnienia groźby spadku lub spadku wskaźników adekwatności kapitałowej lub płynności Banków poniżej poziomu wymaganego przez przepisy prawa i regulacje oraz rekomendacje polskich organów nadzoru bankowego. Każdorazowe wsparcie Banków wymaga jednakże analizy po stronie PZU, nakierowanej na konieczność utrzymania zaufania do PZU, poprzez zachowanie, nawet w sytuacji kryzysowej, wysokiego poziomu wypłacalności PZU i Grupy PZU jako całości;
- w ramach uprawnień przysługujących PZU jako akcjonariuszowi, wszelkie decyzje dotyczące wypłaty dywidend i reinwestycji zysków Banków będą uwzględniać potrzeby rozwoju Banków i ich stabilność, a także bezpieczeństwo środków finansowych zdeponowanych w Bankach przez ich klientów. W szczególności, w sytuacji, gdy zagrożona będzie płynność lub pozycja kapitałowa Banków, wymagane zgodnie z przepisami prawa lub rekomendacjami właściwych organów nadzoru bankowego adresowanymi do sektora bankowego w Polsce, dywidenda nie będzie wypłacana, a zatrzymane zyski zostaną przeznaczone na podwyższenie funduszy własnych Banków.

26. Pozostałe informacje

26.1 Kontrole UKNF

26.1.1. PZU

W okresie od 11 stycznia do 10 marca 2022 roku KNF przeprowadziła w PZU kontrolę działalności i stanu majątkowego PZU w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności. 4 kwietnia 2022 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 15 kwietnia 2022 roku przekazał zastrzeżenia, dodatkowe wyjaśnienia i dokumenty. 8 czerwca 2022 roku PZU otrzymał 2 zalecenia po kontroli, które zostały wykonane poczynając od sprawozdań sporządzanych wg stanu na 31 grudnia 2022 roku, o czym PZU poinformował 6 lutego 2023 roku.

W okresie 12 czerwca – 10 sierpnia 2023 roku KNF przeprowadziła w PZU kontrolę w zakresie likwidacji szkód. PZU oczekuje na protokół po kontroli.

26.1.2. PZU Życie

W okresie od 22 sierpnia do 21 października 2022 roku KNF przeprowadziła w PZU Życie kontrolę zgodności działalności PZU Życie z przepisami prawa, w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające. 22 grudnia 2022 roku PZU Życie zgłosił uwagi do protokołu KNF po kontroli z 13 grudnia 2022 roku. Po odpowiedzi

KNF z 4 stycznia 2023 roku, PZU Życie udzielił dodatkowych wyjaśnień 20 stycznia, 22 i 23 lutego 2023 roku. 20 marca 2023 roku PZU Życie otrzymał zalecenie dotyczące nadzoru sprawowanego przez PZU Życie nad działalnością agenta w zakresie procesu określania potrzeb i wymagań klienta. Termin na wykonanie zalecenia przypada 31 grudnia 2023 roku.

W okresie od 10 stycznia do 10 marca 2023 roku KNF przeprowadziła w PZU Życie kontrolę w zakresie sporządzania sprawozdań finansowych dla celów wypłacalności oraz wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności. 4 maja 2023 roku PZU Życie otrzymał protokół po kontroli, do którego 17 maja 2023 roku przekazał uwagi.

26.2 Zobowiązanie podatkowe w Szwecji

PZU Finance AB, spółka zależna od PZU, w latach 2014-2015 wyemitowała 5-letnie obligacje w kwocie nominalnej 850 mln EUR, które zapadły w lipcu 2019 roku. Wpływy z emisji zostały przekazane do PZU w formie dwóch pożyczek na łączną kwotę 850 mln EUR. Płatności z tytułu pożyczek były dopasowane do płatności z tytułu obligacji pod względem terminu płatności oraz kwoty. PZU spłacił pożyczki wobec PZU Finance AB 28 czerwca 2019 roku.

W 2018 roku, w związku z wątpliwościami dotyczącymi opodatkowania na podstawie ustawy Swedish Conversion Act (2000:46) różnic kursowych w sytuacji, gdzie walutą sprawozdawczą jest euro, PZU Finance AB wystąpiła o indywidualną interpretację do Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych (Skatterättsnämnden). 13 marca 2019 roku PZU Finance AB otrzymała interpretację, zgodnie z którą różnice kursowe z tytułu spłaty pożyczki powinny zostać opodatkowane, natomiast różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji – nie podlegają opodatkowaniu. W ocenie Grupy PZU interpretacja Rady oznaczałaby stosowanie na terytorium Szwecji odmiennego podejścia wobec spółek raportujących w euro w porównaniu do spółek raportujących w koronach szwedzkich, co byłoby niezgodne z założeniami do ww. ustawy oraz byłoby sprzeczne z art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) dotyczącym konieczności zapewnienia swobodnego przepływu kapitału w UE lub art. 49 i 54 TFUE dotyczącymi swobody przedsiębiorczości.

3 kwietnia 2019 roku PZU Finance AB zaskarżyła indywidualną interpretację podatkową Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych do Naczelnego Sądu Administracyjnego (Högsta förvaltningsdomstolen). 4 maja 2020 roku Naczelny Sąd Administracyjny odrzucił wniosek PZU Finance AB i jednocześnie uchylił indywidualną interpretację uznając, że nie wykazano dostatecznych podstaw do wydania indywidualnej interpretacji podatkowej, w związku z czym interpretacja nie powinna zostać wydana.

Jednocześnie, 27 sierpnia 2020 roku PZU Finance AB złożyła zeznanie podatkowe w ramach postępowania wyjaśniającego za rok 2019 („disclosure procedure”), zgodnie z którym przedstawiła sytuację opisaną powyżej oraz przyjęła do kalkulacji zobowiązania podatkowego, iż różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji stanowią koszt uzyskania przychodu. 22 grudnia 2020 roku PZU Finance AB otrzymała decyzję podatkową z urzędu skarbowego potwierdzającą poprawność wyliczenia podatku. Decyzja nie była ostateczna. Z uwagi na realizację zadań dla jakich spółka została powołana, Walne Zgromadzenie 4 maja 2021 roku podjęło decyzję o rozpoczęciu procedury likwidacyjnej spółki PZU Finance AB. 23 czerwca 2021 roku PZU Finance AB otrzymała wstępną, a 21 grudnia 2021 roku wymagalną, negatywną dla spółki, decyzję urzędu skarbowego dotyczącą korekty rozliczenia podatkowego za rok 2019. W związku z tym Grupa PZU rozpoznała na 31 grudnia 2021 roku zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego w wysokości 72 mln zł (159 mln SEK). 21 stycznia 2022 roku PZU przekazał bezpośrednio do urzędu skarbowego w Szwecji płatność w wysokości 159 mln SEK (155 mln SEK kwoty bazowej oraz 4 mln SEK należnych odsetek). 10 listopada 2022 roku, korzystając z przysługującej ścieżki odwoławczej od decyzji podatkowej PZU Finance AB złożyła pozew do Sądu Administracyjnego w Sztokholmie w sprawie ponownego ustalenia wysokości podatku za 2019 rok. Postępowanie sądowe jest w toku.

26.3 Postępowania UOKiK wobec Alior Banku

27 września 2019 roku Prezes UOKiK wydał postanowienie o wszczęciu wobec Alior Banku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (sygnatura RPZ.611.4.2019.PG), którego przedmiotem jest 11 klauzul (tzw. klauzul modyfikacyjnych) zamieszczonych w stosowanych przez Alior Bank wzorcach umownych, na podstawie których Alior Bank dokonywał jednostronnych zmian w umowach zawartych z konsumentami. Prezes UOKiK zakwestionował brzmienie przedmiotowych postanowień m.in. jako nieprecyzyjne i niedające konsumentom możliwości weryfikacji wystąpienia przesłanek dokonywanej zmiany. Alior Bank prowadził korespondencję z Prezesem UOKiK w przedmiotowej sprawie i przedstawił UOKiK plan

usunięcia z umów z klientami trwających skutków naruszenia. W przypadku jego akceptacji przez Prezesa UOKiK, możliwe będzie prowadzenie dalszych rozmów na temat dostosowania zakwestionowanych klauzul modyfikacyjnych do oczekiwań Prezesa UOKiK.

Na 30 września 2023 roku Grupa PZU nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tytułu powyższej sprawy.

UOKiK prowadzi postępowanie wyjaśniające (znak: RWR.405.4.2021.ET) w celu wstępnego ustalenia, czy działania Alior Banku podejmowane po zgłoszeniu przez konsumentów nieautoryzowanych transakcji płatniczych, o których mowa w ustawie z dnia 19 stycznia 2011 roku o usługach płatniczych, mogą uzasadniać wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów lub postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Postępowanie to prowadzone jest „w sprawie”. Alior Bank nie jest stroną tego postępowania, przekazał jednak dokumenty i informacje, o które wzywał UOKiK. Do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Alior Bank nie otrzymał korespondencji z UOKiK, w której organ wyraziłby zastrzeżenia pod adresem Alior Banku w związku ze stosowaną praktyką. UOKiK poinformował w komunikatach o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wobec 9 innych banków, których praktyka była weryfikowana w analogicznych do prowadzonego wobec Alior Banku postępowaniach wyjaśniających. Ponieważ Alior Bank stosuje podobną praktykę do zakwestionowanej w przypadku tych 9 banków, należy się spodziewać, że również Alior Bank otrzyma postanowienie o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Na ten moment nie jest możliwe oszacowanie skutków potencjalnego postępowania dla Alior Banku, w szczególności, jaki byłby oczekiwany przez UOKiK sposób usunięcia przez Alior Bank skutków naruszenia oraz czy doszłoby do nałożenia na Alior Bank kary pieniężnej. Dla poczynienia takich szacunków, konieczne byłoby zapoznanie się z uzasadnieniem postanowienia o wszczęciu postępowania. Ponadto, zarzuty UOKiK budzą wątpliwości w całym sektorze bankowym w zakresie ich zgodności z prawem europejskim. Przepisy ustawy o usługach płatniczych, na które UOKiK powołuje się w kontekście tych zarzutów, nie stanowią pełnego odzwierciedlenia implementowanej w nich dyrektywy. Spowodowało to liczne wystąpienia do UOKiK ze strony Związku Banków Polskich, a także wprowadzenie przez Ministerstwo Finansów propozycji dostosowania tych przepisów do wskazanej dyrektywy w projekcie nowelizacji ustawy o usługach płatniczych. W ocenie Alior Banku kwoty wynikające z dotychczas zgłoszonych, w przypadku negatywnego stanowiska UOKiK, będą możliwe do odzyskania na drodze sądowej. Na pozostałą część na 30 września 2023 roku Alior Bank utrzymywał rezerwę w wysokości 2,5 mln zł.

26.4 Sprawy dotyczące Alior Leasing sp. z o.o.

W grudniu 2021 roku do Alior Banku i Alior Leasing sp. z o.o. wpłynęło od byłych członków Zarządu Alior Leasing sp. z o.o. wezwanie na sąd arbitrażowy ad hoc. Na podstawie opinii prawnych Grupa PZU ocenia prawdopodobieństwo skutecznego uzyskania przez odwołanych członków zarządu Alior Leasing na drodze sądowej świadczeń z tytułu programu menedżerskiego na mniej niż 50%. Z tego względu na 30 września 2023 roku Grupa PZU nie utworzyła rezerwy z tego tytułu.

Alior Leasing sp. z o.o. zidentyfikowała ryzyko wystąpienia możliwych roszczeń wobec Alior Leasing sp. z o.o. ze strony osób trzecich, które mogą wynikać z działań niektórych pracowników i współpracowników Alior Leasing sp. z o.o. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego roszczenia z tego tytułu nie zostały zgłoszone. W ocenie Grupy PZU nie występują okoliczności uzasadniające tworzenie rezerwy z tego tytułu.

Grupa PZU odstępuje od ujawnienia dalszych informacji dotyczących wyżej wskazanych możliwych roszczeń ze strony osób trzecich, aby nie osłabiać statusu i pozycji procesowej w przypadku ewentualnego postępowania.

26.5 Konflikt w Ukrainie

Z uwagi na inwazję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i trwający od 24 lutego 2022 roku konflikt zbrojny Zarząd PZU dokonał oceny wpływu zaistniałej sytuacji na działalność operacyjną, ciągłość działania, sytuację finansową oraz kontynuację działalności przez Grupę PZU.

Na 30 września 2023 roku łączne aktywa netto (aktywa pomniejszone o zobowiązania i skorygowane o wzajemne udziały między PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie) trzech spółek działających w Ukrainie (PZU Ukraina, PZU Ukraina Życie oraz LLC SOS Services Ukraine) wyniosły 38 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 25 mln zł).

Aktywa (po wyłączeniu wzajemnych udziałów pomiędzy PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie) tych spółek objęte konsolidacją wyniosły 403 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 357 mln zł), w tym m.in.:

- inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe to 263 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 207 mln zł), z czego 103 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 78 mln zł) to instrumenty emitowane przez rząd Ukrainy, a 160 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 129 mln zł) depozyty terminowe;
- aktywa z tytułu umów reasekuracji to 41 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 42 mln zł), z tego 33 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 31 mln zł) stanowił udział PZU.

Zobowiązania spółek wyniosły 365 mln zł (31 grudnia 2022 roku: 332 mln zł), z czego zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia wyniosły 354 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 322 mln zł).

Obowiązujący od 24 lutego 2022 roku stan wojenny na terytorium całej Ukrainy (obecnie przedłużony do 15 listopada 2023 roku) oraz aktywne działania wojenne na wschodzie i południu kraju, a także przeprowadzane ataki powietrzne na całym terytorium powodują, że spółki ukraińskie z Grupy PZU pracują z uwzględnieniem wojennych ograniczeń oraz uwarunkowań prawnych wynikających z tzw. „regulacji wojennych”.

Jedną z regulacji wojennych wprowadzona przez NBU 24 lutego 2022 roku dotyczyła zakazu międzynarodowych transferów środków pieniężnych z Ukrainy, uniemożliwiająca m. in. realizację przez zakłady ubezpieczeniowe płatności międzynarodowych z tytułu reasekuracji na rzecz nierezydentów.

14 lutego 2023 roku weszła w życie Uchwała NBU z 10 lutego 2023 roku, na mocy której ubezpieczyciele mogą regulować międzynarodowe zobowiązania reasekuracyjne (z wyjątkiem obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych), po uprzedniej weryfikacji i wpisaniu na listę ubezpieczycieli uprawnionych do wykonywania operacji w zakresie reasekuracji z reasekuratorami zagranicznymi. Decyzją NBU od 13 marca 2023 roku PZU Ukraina uwzględniana jest na liście uprawnionych ubezpieczycieli, co potwierdza stabilną sytuację spółki.

Na dzień podpisania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdzenie o możliwości utrzymania ciągłości działania (materializacja ryzyka pełnej utraty zdolności operacyjnych) spółek ukraińskich Grupy PZU jest obciążone niepewnością, ze względu na możliwość m. in.:

- długofalowego utrzymywania się oraz eskalacji działań wojennych;
- kontynuacji ostrzału z broni dalekiego zasięgu obiektów cywilnych i wojskowych, w tym obiektów infrastruktury krytycznej, co prowadzi do znacznych strat wśród ludności oraz zakłóceń w dostawach usług komunalnych, takich jak energia, ogrzewanie i zaopatrzenie w wodę;
- braku dostępu do kluczowych systemów, w tym poprzez zniszczenie infrastruktury fizycznej spółek;
- zaprzestania przez system bankowy Ukrainy obsługi wszelkich wewnętrznych transferów środków pieniężnych;
- niedostępności pracowników.

Grupa PZU na bieżąco monitoruje ryzyko geopolityczne wynikające z wojny w Ukrainie i rozpatruje przyszłe scenariusze rozwoju wydarzeń. Ze względu na sytuację w Ukrainie wycena aktywów i zobowiązań (w szczególności aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i umów reasekuracji) spółek ukraińskich wymaga przyjęcia szeregu założeń i obciążona jest istotną niepewnością.

Kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU (wg PSR)

1. Śródroczny bilans

AKTYWA	30 września 2023	30 czerwca 2023	31 grudnia 2022	30 września 2022
I. Wartości niematerialne i prawne, w tym:	299 079	299 812	297 878	286 591
- wartość firmy	-	-	-	-
II. Lokaty	44 264 348	43 666 748	40 164 786	38 635 866
1. Nieruchomości	282 219	277 628	282 935	287 596
2. Lokaty w jednostkach podporządkowanych, w tym:	17 118 482	15 977 338	14 591 047	13 630 592
- lokaty w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	16 578 353	15 500 406	14 118 751	13 073 147
3. Inne lokaty finansowe	26 863 647	27 411 782	25 290 804	24 717 678
4. Należności depozytowe od cedentów	-	-	-	-
III. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-	-	-
IV. Należności	2 508 146	3 345 319	2 526 929	2 952 176
1. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 791 327	1 922 235	1 917 402	1 381 433
1.1. Od jednostek podporządkowanych	2 650	2 415	2 777	3 014
1.2. Od pozostałych jednostek	1 788 677	1 919 820	1 914 625	1 378 419
2. Należności z tytułu reasekuracji	262 545	313 081	172 788	207 401
2.1. Od jednostek podporządkowanych	172 003	239 717	139 416	122 933
2.2. Od pozostałych jednostek	90 542	73 364	33 372	84 468
3. Inne należności	454 274	1 110 003	436 739	1 363 342
3.1. Należności od budżetu	51 441	61 722	31 846	8 098
3.2. Pozostałe należności	402 833	1 048 281	404 893	1 355 244
a) od jednostek podporządkowanych	29 803	910 447	30 564	601 599
b) od pozostałych jednostek	373 030	137 834	374 329	753 645
V. Inne składniki aktywów	281 318	344 567	264 576	286 588
1. Rzeczowe składniki aktywów	126 224	124 467	133 856	116 017
2. Środki pieniężne	155 094	220 100	130 720	170 571
3. Pozostałe składniki aktywów	-	-	-	-
VI. Rozliczenia międzyokresowe	2 725 479	2 962 086	2 680 863	2 518 583
1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-	-	-
2. Aktywowane koszty akwizycji	1 883 792	1 950 486	1 756 710	1 741 045
3. Zarachowane odsetki i czynsze	-	-	-	-
4. Inne rozliczenia międzyokresowe	841 687	1 011 600	924 153	777 538
VII. Należne wpłaty na kapitał zakładowy	-	-	-	-
VIII. Akcje własne	-	-	-	-
Aktywa, razem	50 078 370	50 618 532	45 935 032	44 679 804

Śródroczny bilans (kontynuacja)

PASYWA	30 września 2023	30 czerwca 2023	31 grudnia 2022	30 września 2022
I. Kapitał własny	19 120 546	17 242 574	15 824 143	13 976 212
1. Kapitał zakładowy	86 352	86 352	86 352	86 352
2. Kapitał zapasowy	7 252 581	7 252 420	7 694 696	7 694 696
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	8 193 027	7 216 307	6 406 321	5 412 647
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	-	-	-	-
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych	-	-	-	-
6. Zysk (strata) netto	3 588 586	2 687 495	1 636 774	782 517
7. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	-	-	-	-
II. Zobowiązania podporządkowane	2 279 583	2 329 135	2 333 305	2 281 395
III. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	29 271 325	29 517 075	27 570 942	25 480 545
IV. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wartość ujemna)	(4 235 455)	(4 327 657)	(3 657 686)	(2 036 703)
V. Oszacowane regresy i odzyski (wartość ujemna)	(100 872)	(92 895)	(104 005)	(89 206)
1. Oszacowane regresy i odzyski brutto	(106 057)	(97 541)	(107 805)	(91 418)
2. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	5 185	4 646	3 800	2 212
VI. Pozostałe rezerwy	854 440	959 290	615 028	540 092
1. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	44 753	58 557	43 513	49 862
2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	788 297	879 686	554 443	472 355
3. Inne rezerwy	21 390	21 047	17 072	17 875
VII. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	-	-	-	-
VIII. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	1 457 216	3 715 871	1 449 961	3 420 495
1. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	428 173	450 341	448 296	415 350
1.1. Wobec jednostek podporządkowanych	14 257	15 952	11 974	10 001
1.2. Wobec pozostałych jednostek	413 916	434 389	436 322	405 349
2. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	284 398	553 988	193 348	154 830
2.1. Wobec jednostek podporządkowanych	21 049	21 769	16 668	17 179
2.2. Wobec pozostałych jednostek	263 349	532 219	176 680	137 651
3. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	-	-	-	-
4. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	-	-	-	-
5. Inne zobowiązania	613 797	2 577 778	699 867	2 725 185
5.1. Zobowiązania wobec budżetu	125 273	72 686	96 992	159 180
5.2. Pozostałe zobowiązania	488 524	2 505 092	602 875	2 566 005
a) wobec jednostek podporządkowanych	67 069	57 031	68 133	46 508
b) wobec pozostałych jednostek	421 455	2 448 061	534 742	2 519 497
6. Fundusze specjalne	130 848	133 764	108 450	125 130
IX. Rozliczenia międzyokresowe	1 431 587	1 275 139	1 903 344	1 106 974
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 167 215	1 006 092	1 653 158	877 194
2. Ujemna wartość firmy	-	-	-	-
3. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	264 372	269 047	250 186	229 780
Pasywa, razem	50 078 370	50 618 532	45 935 032	44 679 804

Śródroczny bilans (kontynuacja)

	30 września 2023	30 czerwca 2023	31 grudnia 2022	30 września 2022
Wartość księgowa	19 120 546	17 242 574	15 824 143	13 976 212
Liczba akcji	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	22,14	19,97	18,33	16,19
Rozwodniona liczba akcji	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w złotych)	22,14	19,97	18,33	16,19

2. Śródroczne zestawienie pozycji pozabilansowych

Pozycje pozabilansowe	30 września 2023	30 czerwca 2023	31 grudnia 2022	30 września 2022
1. Należności warunkowe, w tym:	3 028 096	2 947 178	3 045 272	3 445 234
1.1. Otrzymane gwarancje i poręczenia	2 047	1 909	2 718	2 967
1.2. Pozostałe ¹⁾	3 026 049	2 945 269	3 042 554	3 442 267
2. Zobowiązania warunkowe, w tym:	1 400 227	1 401 609	1 144 871	1 158 127
2.1. Udzielone poręczenia i gwarancje	4 992	6 003	9 082	6 757
2.2. Weksle akceptowane i indosowane	-	-	-	-
2.3. Aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży	-	-	-	-
2.4. Inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach	-	-	-	-
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń	-	-	-	-
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów	-	-	-	-
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach	156 508	230 894	233 081	222 287
6. Inne pozycje pozabilansowe	-	-	-	-
Pozycje pozabilansowe, razem	4 584 831	4 579 681	4 423 224	4 825 648

¹⁾ Pozycja obejmuje głównie: zabezpieczenia otrzymane w formie przewłaszczenia majątku dłużnika, hipoteki na majątku dłużnika, inne należności warunkowe itp.

3. Śródroczny rachunek techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
I. Składki (1-2-3+4)	6 888 030	10 325 924	3 300 647	9 491 147
1. Składki przypisane brutto	7 990 265	11 533 615	3 115 128	10 418 312
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	456 307	622 766	150 826	518 052
3. Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	405 537	179 985	(439 281)	200 631
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	(240 391)	(404 940)	(102 936)	(208 482)
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	123 174	188 790	64 331	186 871
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	91 444	126 565	31 043	89 407
IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)	4 313 325	6 336 886	2 046 187	5 850 068
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	3 892 224	5 794 169	1 988 257	5 484 976
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	3 995 609	5 968 724	2 066 209	5 713 976
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	103 385	174 555	77 952	229 000
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	421 101	542 717	57 930	365 092
2.1. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	1 509 193	1 525 917	60 622	444 412
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 088 092	983 200	2 692	79 320
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-	-	-	-
1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-	-	-	-
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-	-	-
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw	(1 862)	(720)	445	4 415
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	1 981 963	2 992 184	917 074	2 622 810
1. Koszty akwizycji, w tym:	1 613 876	2 432 911	748 431	2 143 868
- zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji	(143 661)	(127 082)	68 123	(139 822)
2. Koszty administracyjne	429 416	646 380	192 291	546 533
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	61 329	87 107	23 648	67 591
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	185 860	299 340	70 319	268 408
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	-	-
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	623 362	1 013 589	361 996	1 021 724

4. Śródroczny ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie	623 362	1 013 589	361 996	1 021 724
II. Przychody z lokat	817 055	2 153 203	423 795	1 486 079
1. Przychody z lokat w nieruchomości	2 085	3 305	1 242	4 468
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	298 601	1 292 923	234 698	907 805
2.1. Z udziałów lub akcji	284 517	1 273 297	225 724	883 134
2.2. Z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	11 511	16 217	7 816	22 685
2.3. Z pozostałych lokat	2 573	3 409	1 158	1 986
3. Przychody z innych lokat finansowych	409 595	597 206	176 079	479 802
3.1. Z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	37 345	37 574	41	499
3.2. Z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	280 453	430 122	142 099	409 802
3.3. Z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	2 952	3 048	726	862
3.4. Z pozostałych lokat	88 845	126 462	33 213	68 639
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	8 858	8 858	-	1 230
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	97 916	250 911	11 776	92 774
III. Niezrealizowane zyski z lokat	(49 625)	65 597	243 843	450 589
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	-	-	-	-
V. Koszty działalności lokacyjnej	71 797	92 305	70 275	211 092
1. Koszty utrzymania nieruchomości	8 318	12 051	479	1 561
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	16 946	25 617	7 523	23 202
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	1 263	1 263	-	-
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	45 270	53 374	62 273	186 329
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	(36 601)	120 379	214 203	356 874
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	123 174	188 790	64 331	186 871
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	136 642	197 574	69 947	184 146
IX. Pozostałe koszty operacyjne	337 905	502 144	146 925	424 511
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	1 031 159	2 526 345	603 847	1 963 190
XI. Zyski nadzwyczajne	-	-	-	-
XII. Straty nadzwyczajne	-	-	-	-
XIII. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	997 924	1 347 277	(297 824)	(920 786)
XIV. Zysk (strata) brutto	2 029 083	3 873 622	306 023	1 042 404
XV. Podatek dochodowy	166 033	285 036	64 464	259 887
a) część bieżąca	75 102	211 474	96 685	147 401
b) część odroczone	90 931	73 562	(32 221)	112 486
XVI. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-	-	-	-
XVII. Zysk (strata) netto	1 863 050	3 588 586	241 559	782 517

	1 lipca - 30 września 2023	1 stycznia - 30 września 2023	1 lipca - 30 września 2022	1 stycznia - 30 września 2022
Zysk (strata) netto (zannualizowany) ¹⁾	7 391 448	4 797 926	958 359	1 046 222
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	2,16	4,16	0,28	0,91
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	863 523 000	863 523 000	863 523 000	863 523 000
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	2,16	4,16	0,28	0,91

¹⁾ Wyliczenie uwzględniające liczbę dni kalendarzowych w okresie.

5. Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022	1 stycznia - 30 września 2022
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	15 824 143	15 776 367	15 776 367
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	15 824 143	15 776 367	15 776 367
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	86 352	86 352	86 352
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	86 352	86 352	86 352
2. Kapitał zapasowy na początek okresu	7 694 696	7 347 436	7 347 436
2.1. Zmiany kapitału zapasowego	(442 115)	347 260	347 260
a) zwiększenia (z tytułu):	853 879	1 297 135	1 297 135
- podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo wartość)	853 612	1 295 995	1 295 995
- z kapitału rezerwowego z aktualizacji – tytułem sprzedaży i likwidacji środków trwałych	267	1 140	1 140
b) zmniejszenia	1 295 994	949 875	949 875
2.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	7 252 581	7 694 696	7 694 696
3. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	6 406 321	6 314 244	6 314 244
- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
3.a. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	6 406 321	6 314 244	6 314 244
3.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	1 786 706	92 077	(901 597)
a) zwiększenia (z tytułu):	1 994 605	904 081	342 092
- aktualizacji lokat finansowych wycenianych metodą praw własności	1 090 831	314 344	16 574
- aktualizacji lokat finansowych zakwalifikowanych do portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	773 670	549 693	303 342
- aktualizacji lokat finansowych utrzymywanych na potrzeby rachunkowości zabezpieczeń	109 849	34 479	16 611
- zbycia instrumentów dostępnych do sprzedaży	20 255	5 565	5 565
b) zmniejszenia (z tytułu)	207 899	812 004	1 243 689
- aktualizacji lokat finansowych wycenianych metodą praw własności	1 678	123 469	291 363
- aktualizacji lokat finansowych zakwalifikowanych do portfela aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	146 331	669 704	935 411
- aktualizacji lokat finansowych utrzymywanych na potrzeby rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-
- zbycia instrumentów dostępnych do sprzedaży	59 890	17 691	16 915
- zbycia środków trwałych	-	1 140	-
3.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	8 193 027	6 406 321	5 412 647

Śródroczne zestawienie zmian w kapitale własnym (kontynuacja)

Zestawienie zmian w kapitale własnym	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2021	1 stycznia - 30 września 2022
4. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	-	-	-
4.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
4.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	-	-	-
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	1 636 774	2 028 335	2 028 335
5.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	1 636 774	2 028 335	2 028 335
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
5.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	1 636 774	2 028 335	2 028 335
a) zwiększenia	1 295 994	949 875	949 875
b) zmniejszenia	2 932 768	2 978 210	2 978 210
- przeniesienia na kapitał zapasowy	853 612	1 295 995	1 295 995
- wypłata dywidendy	2 072 455	1 675 235	1 675 235
- przeniesienia/odpisy ZFŚS	6 701	6 980	6 980
5.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
5.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu	-	-	-
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
b) korekty błędów	-	-	-
5.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	-	-
a) zwiększenia	-	-	-
b) zmniejszenia	-	-	-
5.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
5.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
6. Wynik netto	3 588 586	1 636 774	782 517
a) zysk netto	3 588 586	1 636 774	782 517
b) strata netto	-	-	-
c) odpisy z zysku	-	-	-
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	19 120 546	15 824 143	13 976 212

6. Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022	1 stycznia - 30 września 2022
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
I. Wpływy	13 289 379	16 090 563	12 088 079
1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	12 566 674	14 812 738	11 093 854
1.1. Wpływy z tytułu składek brutto	12 311 342	14 440 245	10 761 927
1.2. Wpływy z tytułu regresów, odzysków i zwrotów odszkodowań	185 494	310 343	279 874
1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej	69 838	62 150	52 053
2. Wpływy z reasekuracji biernej	260 252	417 372	311 669
2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach	152 697	240 217	169 350
2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów	107 493	173 998	139 481
2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej	62	3 157	2 838
3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej	462 453	860 453	682 556
3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego	213 657	424 786	347 408
3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	1 761	1 652	1 573
3.3. Pozostałe wpływy	247 035	434 015	333 575
II. Wydatki	12 112 180	14 561 574	11 173 199
1. Wydatki z tytułu z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	9 960 837	11 751 182	8 955 547
1.1. Zwroty składek brutto	694 079	323 958	238 148
1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	5 534 377	6 871 398	5 285 121
1.3. Wydatki z tytułu akwizycji	1 782 446	2 095 324	1 570 057
1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym	1 359 773	1 751 069	1 299 429
1.5. Wydatki z tytułu likwidacji szkód i windykacji regresów	212 672	290 713	217 374
1.6. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej	199 038	242 682	193 484
1.7. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej	178 452	176 038	151 934
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej	1 086 664	1 135 355	989 706
2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji	1 067 662	1 115 978	976 628
2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej	19 002	19 377	13 078
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej	1 064 679	1 675 037	1 227 946
3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego	92 517	219 727	181 185
3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty	83 693	110 425	68 076
3.3. Pozostałe wydatki operacyjne	888 469	1 344 885	978 685
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)	1 177 199	1 528 989	914 880

Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022	1 stycznia - 30 września 2022
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności lokacyjnej			
I. Wpływy	145 971 593	104 089 320	74 941 582
1. Zbycie nieruchomości	1 494	6 844	6 844
2. Zbycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych	-	-	-
3. Zbycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	501 587	55 538	51 917
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom	-	-	-
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	944 488	1 148 141	1 130 386
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych	21 747 039	20 978 955	13 606 827
7. Realizacja pozostałych lokat	121 024 417	80 454 839	59 420 922
8. Wpływy z nieruchomości	579	710	542
9. Odsetki otrzymane	447 485	560 305	387 726
10. Dywidendy otrzymane	1 302 972	883 146	335 686
11. Pozostałe wpływy z lokat	1 532	842	732
II. Wydatki	144 854 268	103 701 952	75 530 114
1. Nabycie nieruchomości	43	34	20
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych	22 400	171 850	171 825
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	53 386	980 675	918 088
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom	-	40 005	40 000
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki	2 236 209	432 416	383 344
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych	21 785 651	21 002 554	13 691 086
7. Nabycie pozostałych lokat	120 732 401	81 051 922	60 308 528
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości	7 988	1 893	1 436
9. Pozostałe wydatki na lokaty	16 190	20 603	15 787
III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)	1 117 325	387 368	(588 532)

Śródroczny rachunek przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Rachunek przepływów pieniężnych	1 stycznia - 30 września 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022	1 stycznia - 30 września 2022
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
I. Wpływy	116 119	2 848 029	2 246 449
1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału	-	-	-
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych	116 119	2 848 029	2 246 449
3. Pozostałe wpływy finansowe	-	-	-
II. Wydatki	2 389 803	4 774 164	2 547 397
1. Dywidendy	2 072 456	1 675 235	-
2. Inne, niż wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku	-	-	-
3. Nabycie akcji własnych	-	-	-
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	116 140	3 017 655	2 466 123
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	201 207	81 274	81 274
6. Pozostałe wydatki finansowe	-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	(2 273 684)	(1 926 135)	(300 948)
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	20 840	(9 778)	25 400
E. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym:	24 374	(15 115)	24 736
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	3 534	(5 337)	(664)
F. Środki pieniężne na początek okresu	130 720	145 835	145 835
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/-E), w tym:	155 094	130 720	170 571
- o ograniczonej możliwości dysponowania	56 918	37 578	64 903

7. Wprowadzenie

Niniejsza kwartalna jednostkowa informacja finansowa PZU została sporządzona zgodnie z PSR z przyczyn opisanych w części Wstęp, w której przedstawiono również definicję PSR.

8. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości

Szczegółowe zasady (polityka) rachunkowości zostały zaprezentowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2022 rok.

9. Zmiany zasad (polityki) rachunkowości

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2023 roku nie dokonano zmian zasad (polityki) rachunkowości.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Beata Kozłowska – Chyła	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU (podpis)
Ernest Bejda	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Kot	Członek Zarządu PZU (podpis)
Krzysztof Kozłowski	Członek Zarządu PZU (podpis)
Piotr Nowak	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU (podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości (podpis)
---------------------	---------------------------------	-------------------

Warszawa, 22 listopada 2023 roku